

RAZ, DWA, TRZY I PO POLSKU MÓWISZ TY!

Podręcznik do nauki języka polskiego dla dzieci
i młodzieży na Ukrainie

Tom III

(Poziom B1 - B1+)

Agnieszka Jastrzębska, Katarzyna Kołak-Danyi, Małgorzata Malinowska, Dorota Zackiewicz

Redakcja metodyczna i programowa
Piotr Kajak

Ilustracje i okładka
Marta Zabłocka

Lwów 2016

Раз, два, три і польською розмовляєш Ти!

Підручник з польської мови для дітей та молоді
в Україні
Том III

(Рівень B1 - B1+)

Агнешка Ястшембська, Катажина Колак, Малгожата Маліновська, Дорота Зацкевич

Методична та програмна редакція
Пьотр Каяк

Ілюстрації та обкладинка – Марта Заблоцька

Львів 2016

Підручник з польської мови для дітей та молоді в Україні
Том III

Рецензенти:

Яновська І. – доктор габілітований, Ягелонський Університет

Єндрика Б. – доктор, Варшавський Університет

Кравчук А. – професор, доктор габілітований, Львівський Національний
Університет ім. І. Франка

Радишевський Р.П.- професор, д.філол.н., завідувач кафедри полоністики

Інституту філології Київського Національного Університету імені Т. Шевченка,
член-кореспондент НАН України, закордонний академік Польської академії наук

Зажицка Г. – доктор габілітований, професор Лодзького Університету

Copyright © by Fundacja „Wolność i Demokracja”, Warszawa 2016

Copyright © by Uniwersytet Warszawski, Warszawa 2016

ISBN 978-83-235-2617-9 (WUW)

ISBN 978-83-947079-0-3 („Polonicum”)

ISBN 978-83-939781-6-8 (Fundacja „Wolność i Demokracja”)

Fundacja „Wolność i Demokracja”: <http://wid.org.pl/>

Centrum Języka Polskiego i Kultury Polskiej dla Cudzoziemców „Polonicum”,

Uniwersytet Warszawski: <http://polonicum.uw.edu.pl/>

Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego: <http://www.wuw.uw.edu.pl/>

Marta Zabłocka: zycie-na-kreske

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

Podręcznik „Raz, dwa, trzy i po polsku mówisz ty!” jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0. Polska. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Fundacji „Wolność i Demokracja” i Uniwersytetu Warszawskiego.

Podręcznik powstał w ramach zlecenia przez Kancelarię Senatu zadań w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą w 2016 r. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaniu praw oraz o zleceniu zadania publicznego przez Kancelarię Senatu oraz o przyznaniu dotacji na jego wykonanie w 2016 r.

Tytuł oryginału: Raz, dwa, trzy i po polsku mówisz Ty!
Podręcznik do nauki języka polskiego dla dzieci i młodzieży na Ukrainie.
Tom III

Redakcja językowa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego
Oprawa graficzna i skład: Marta Zabłocka

Recenzenci:

dr hab. Iwona Janowska, Uniwersytet Jagielloński
dr Beata Jędryka, Uniwersytet Warszawski
prof. dr hab. Ałła Krawczuk, Narodowy Uniwersytet Lwowski im. Iwana Franki
prof. dr hab. Rostysław Radyszewski, Narodowy Uniwersytet im. Tarasa Szewczenki
dr hab. Grażyna Zarzycka, prof. UŁ, Uniwersytet Łódzki

Copyright © by Fundacja „Wolność i Demokracja”, Warszawa 2016
Copyright © by Uniwersytet Warszawski, Warszawa 2016

ISBN 978-83-235-2617-9 (WUW)
ISBN 978-83-947079-0-3 („Polonicum”)
ISBN 978-83-939781-6-8 (Fundacja „Wolność i Demokracja”)

Fundacja „Wolność i Demokracja”: <http://wid.org.pl/>
Centrum Języka Polskiego i Kultury Polskiej dla Cudzoziemców „Polonicum”,
Uniwersytet Warszawski: <http://polonicum.uw.edu.pl/>
Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego: <http://www.wuw.uw.edu.pl/>
Marta Zabłocka: [zycie-na-kreske](http://zycie-na-kreske.pl/)

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

Podręcznik „Raz, dwa, trzy i po polsku mówisz ty!” jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0. Polska. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Fundacji „Wolność i Demokracja” i Uniwersytetu Warszawskiego.

Podręcznik powstał w ramach zlecenia przez Kancelarię Senatu zadań w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą w 2016 r. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaniu praw oraz o zleceniu zadania publicznego przez Kancelarię Senatu oraz o przyznaniu dotacji na jego wykonanie w 2016 r.

Kochani,

do Waszych rąk trafia kolejny już – trzeci – tom podręcznika do nauki języka polskiego. Tak jak poprzednie dwa, został napisany specjalnie dla Was. I tak jak wcześniej, jego bohaterami są Wasi rówieśnicy – Maksym i Olga. Zapewne zdążyliście się już z nimi zaprzyjaźnić. W ich towarzystwie będziecie pogłębiać znajomość polskiego, poznawać nowe słowa, zwroty i wyrażenia.

Maksyma i Olgę oraz ich rodziców i przyjaciół czekają nowe przygody. Przeżywanie ich razem z nimi pomoże Wam lepiej poznać nie tylko język, ale także Polskę, jej geografie, historię, kulturę, zwyczaje, a także ludzi, którzy w niej mieszkają. Nauka języka polskiego, o czym mieliście się okazję przekonać, nie należy do łatwych. Jednak pokonywanie trudności, osiągnięcie coraz wyższego poziomu znajomości polskiego daje ogromną satysfakcję. Jak mawiali starożytni Rzymianie: *per aspera ad astra* – przez ciernie do gwiazd. Mamy jednak nadzieję, że nauka z tym podręcznikiem będzie dla Was przede wszystkim przyjemnością.

Serdecznie życzymy Wam radości z pokonywania kolejnych barier językowych i wiary, że dzięki wytrwałej pracy już niedługo będziecie mogli swobodnie posługiwać się językiem Waszych przodków.

Lilia Luboniewicz
Koordynator projektu
„Biało-czerwone ABC”

SPIS TREŚCI

Lekcja	Tytuł	Gramatyka	Umiejętności/działania językowe	Strona
0	Dzień dobry! To znowu my!			13
1	Test			17
2	Nowa koleżanka	Powtórzenie.	Charakteryzowanie osoby.	21
3	„Najlepsza drużyna to moja rodzina”	Powtórzenie deklinacji. Stosowanie znaków interpunkcyjnych w zdaniu (przecinek, kropka, wykrzyknik, znak zapytania, wielokropek, cudzysłów).	Opisywanie miejsca zamieszkania i szkoły.	26
4	Palcem po mapie	Czasowniki ruchu w czasie przeszłym.	Pisanie relacji z podróży. Pisanie dziennika.	30
5	Życie codzienne mieszkańców Warszawy	Czasowniki wielokrotne. Konstrukcje typu wiele, dużo z dopełniaczem l.mn.	Spędzanie wolnego czasu. Rozmowa o ekologii i segregowaniu śmieci.	35
6	Noc muzeów	Odmiana rzeczowników rodzaju nijakiego zakończonych na -um. Pisownia wyrazów zakończonych na -ów.	Poruszanie się po mieście, czytanie mapy. Zwiedzanie muzeów.	39
7	Zaproszenie na wesele	Nazwiska – odmiana przymiotnikowa. Powtórzenie: dopełniacz posesywny.	Zapraszanie. Uczestniczenie w ślubie.	44
8	Wesele	Odmiana czasowników w czasie teraźniejszym.	Zachowanie na polskim weselu. Gratulowanie, składanie życzeń, pozdrawianie, powitanie.	48
9	Przyjaciół, kolega czy znajomy?	Odmiana rzeczowników: przyjaciel, kolega, znajomy. Idiomy. Pisownia wyrazów z „ż” i „rz”.	Zachowania w stosunku do innych osób.	53
10	To tylko dwie kalorie!	Stopniowanie przymiotników - stopień wyższy i najwyższy, konstrukcje porównawcze.	Zdrowe odżywianie, omówienie nawyków żywieniowych, analizowanie piramidy żywieniowej.	58

11	W zdrowym ciele zdrowy duch!	Konstrukcje używane w rozmowie nt. wydarzeń sportowych.	Informowanie o wydarzeniach sportowych.	65
12	Polskaaa biało-czerwoni!	Liczebniki porządkowe 1-5 w mianowniku liczby pojedynczej i mnogiej.	Gra w siatkówkę. Relacjonowanie meczu.	70
13	Kopalnia Kawy we Lwowie	Składnia liczebnika w dopełniaczu i miejscowniku na przykładzie dat.	Omawianie tradycji związanych z pićm kawy. Relacjonowanie wydarzeń historycznych - na przykładzie bitwy pod Wiedniem i życiorysu Jerzego Franciszka Kulczyckiego.	74
14	Delegacja taty	Odmiana rzeczowników i przymiotników rodzaju męskoosobowego w mianowniku liczby mnogiej.	Rezerwowanie biletów lotniczych, podróżowanie samolotem. Nazywanie mieszkańców krajów i wykonawców zawodów. Omawianie stereotypów narodowych.	78
15	Na lotnisku	Konstrukcje używane w rozmowie nt. bezpiecznego podróżowania.	Rozmowa o bezpieczeństwie na lotnisku i w podróży.	84
16	Geniusz samouk. Stefan Banach i lwowska szkoła matematyczna	Rodzaj męskoosobowy rzeczowników i przymiotników - powtórzenie. Zaimek dzierżawczy w rodzaju męskim i męskoosobowym.	Rozpoznawanie dyscyplin naukowych. Rozmowa na tematy związane z nauką.	87
17	Jak Kij, Szczek, Horyw i ich siostra Łybedź założyli Kijów	Wołącz liczby pojedynczej i mnogiej.	Opowiadanie legendy o założeniu Kijowa. Pisanie e-maili.	92
18	Babski wyjazd w góry	Tryb rozkazujący.	Wynajmowanie pokoju. Bezpieczne spędzanie czasu w górach zimą. Przedstawianie regulaminu Tatrzańskiego Parku Narodowego.	97
19	Hej góry, nasze góry!	Zaimki: czyj, który, jaki.	Opowiadanie o tradycjach i gwarze polskich górali.	103
20	Nie taki Facebook straszny, jak go malują	Rekcja czasowników. Odmiana rzeczownika Facebook.	Bezpieczne korzystanie z internetu i sieci społecznościowych. Argumentowanie.	110

21	Uciążliwa sąsiadka	Zmiana aspektu czasownika oraz rekcja czasownika w trakcie tworzenia trybu rozkazującego, odmiana czasownika „powinien” w czasie teraźniejszym i przeszłym.	Wykonywanie obowiązków domowych. Rozwiązywanie problemów sąsiedzkich - pisanie przeprosin.	116
22	W świecie techniki	Użycie trybu rozkazującego - powtórzenie.	Korzystanie ze sprzętu elektronicznego i języka emotikonów. Udzielanie instrukcji.	124
23	Przyjaciele z Polski	Wołącz w zwrotach adresatywnych.	Budowanie listu tradycyjnego. Charakteryzowanie osób, zapraszanie, opisywanie miejsca.	130
24	W góry czy nad morze?	Przymyki lokalizujące, łączliwość przymyków z czasownikami statycznymi i czasownikami ruchu. Narzędnik w funkcji narzędzia - powtórzenie.	Podróżowanie dawniej i dziś.	135
25	Nieszczęścia chodzą parami	Zdania wielokrotnie złożone, czas przeszły - powtórzenie, niesobowa forma czasownika.	Rozmowa o przesądach. Wyrażanie ogólnych prawd i wierzeń.	141
26	Na ratunek planecie	Zdania podrzędnie złożone, odmiana czasownika w czasie przeszłym, teraźniejszym i przyszłym - powtórzenie.	Chronienie środowiska. Pisanie apelu.	145
27	Dwie wiadomości	Czas przeszły czasowników dokonanych i niedokonanych - powtórzenie.	Relacjonowanie wycieczek (w formie SMS-ów i e-maili).	149
28	Gdybym był bogaty...	Tworzenie trybu przypuszczającego. Zdania warunkowe.	Wyrażanie życzeń, snucie planów na przyszłość przy użyciu zdań warunkowych.	153

29	Jestem już prawie dorosły!	Zdania warunkowe - powtórzenie. Zdanie współrzędnie złożone i podrzędnie złożone okolicznikowe.	Wyrażanie opinii, przypuszczenia, zgody i niezgody.	157
30	Kopernik też była kobietą! Wybitne Polki	Konstrukcje używane w rozmowie nt. życia znanych osób.	Opisywanie charakterów i wartości.	162
31	Pędzlem i kredką, czyli co jest na obrazach w salonie babci Marii	Deklinacja rzeczowników i przymiotników - powtórzenie.	Wypowiadanie się na tematy związane ze sztukami plastycznymi.	166
32	Trudno być nastolatkiem	Zdania z negacją.	Kłócenie się i rozwiązywanie konfliktów.	170
33	Nauczyciel z Drohobycza	Odmiana czasowników w czasie przeszłym i teraźniejszym - powtórzenie.	Tłumaczenie z ukraińskiego na polski (fałszywi przyjaciele tłumacza).	173
34	Nie oceniaj książki po okładce	Czasowniki dokonane z przedrostkiem z-, s- i ze-.	Wypowiadanie się na tematy związane z literaturą.	179

Rozwiązania ćwiczeń, materiały dodatkowe, test końcowy oraz rady dla nauczycieli znajdują Państwo w książce elektronicznej pt. **„Materiały uzupełniające do podręcznika”**, którą można pobrać ze strony internetowej Fundacji „Wolność i Demokracja” <http://wid.org.pl/>.

LEKCJA 0

Dzień dobry! To znowu my!

Maksym w tym roku kończy 11 lat. Jego miłość do sportu i psa Bruna nie osłabła. Wytrwale uczy się też języka polskiego.

♥ Staszek jest najlepszym przyjacielem Maksyma, mimo że czasami się kłóca.

Maksym lubi chodzić do polskiej szkoły, bo pan Paweł zawsze prowadzi ciekawe lekcje.

Poza tym do klasy dołączyła bardzo ładna i mądra Antonina.

Maksym często rozmawia ze swoim kuzynem Antkiem i nie może doczekać się kolejnej wizyty w Polsce. W tym roku pozna kuzynkę mamy, Mariannę, która zaprosiła rodzinę Marczenków na wesele.

LEKCJA 0

Mama Anastazja bardzo się cieszy z wyjazdu, bo będzie mogła odwiedzić swoją siostrę Annę.

Olga, siostra Maksyma, jest teraz w ostatniej klasie liceum i bardzo denerwuje się egzaminami na koniec szkoły. Całe szczęście zawsze może liczyć na wsparcie papugi Wandy i swojego chłopaka, Ostapa.

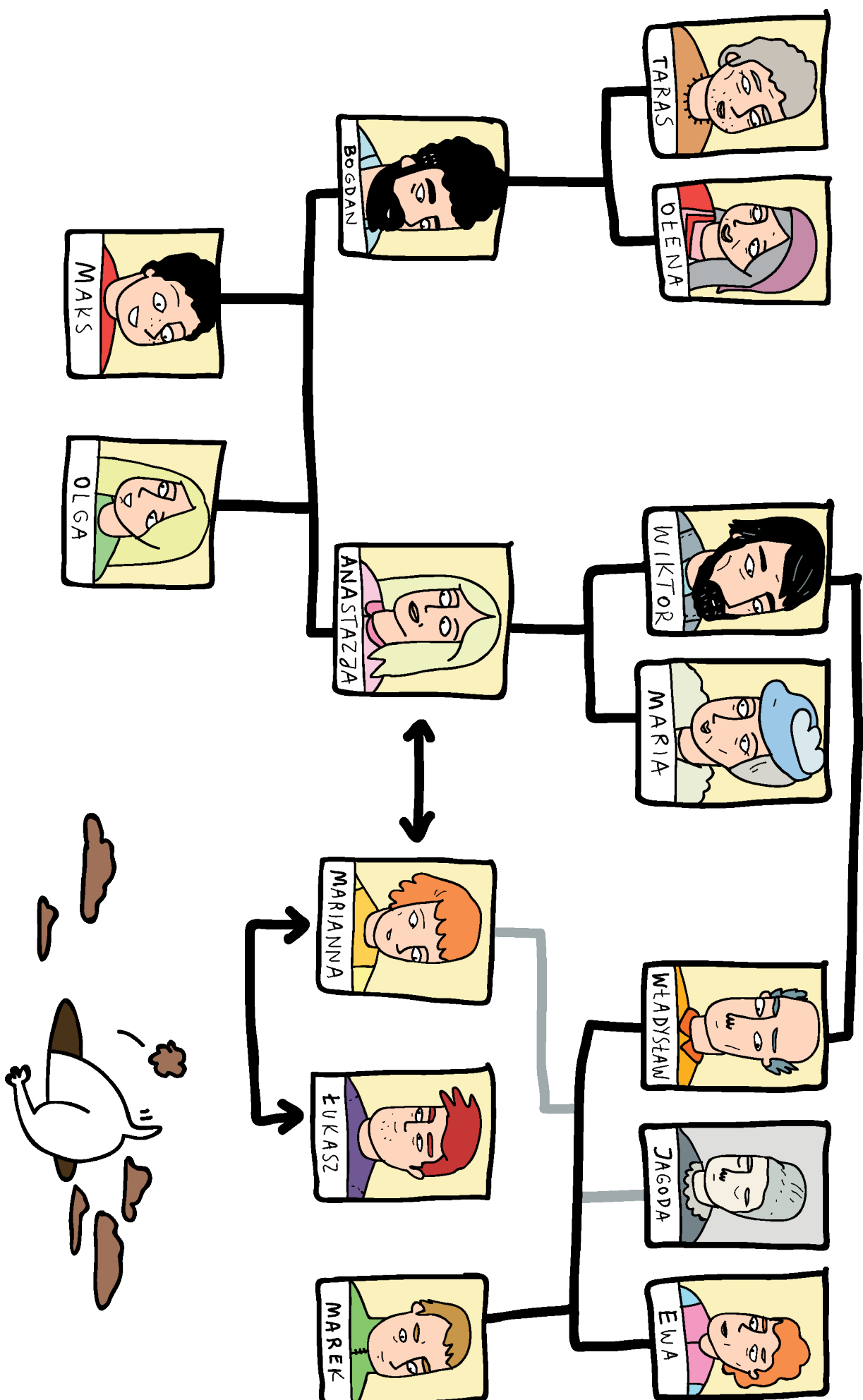
Tata Bogdan też jej pomaga, zwłaszcza, kiedy ma problemy z zadaniami z matematyki.

Czasami, żeby odpocząć od zgiełku miasta, może wybrać się na wieś do babci Ołeny i dziadka Tarasa, którzy są bardzo zadowoleni, kiedy odwiedzają ich wnuki.

Olga i Maksym często odwiedzają też rodziców mamy – babcię Marię i dziadka Wiktora, z którymi rozmawiają po polsku.

DRZEWO GENEALOGICZNE

ZDJĘCIE KLASY MAKSYMA

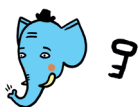

LEKCJA 1

TEST

IMIĘ I NAZWISKO:

LICZBA PUNKTÓW:/40p.

I. Posłuchaj rozmowy chłopców i zaznacz prawidłową odpowiedź zgodnie z podanym przykładem.

...../ 5x1p. (5p.)

0. Maksym i Staszek widzieli się ostatnio

a. *miesiąc temu*

b. tydzień temu

c. półtora miesiąca temu

1. Staszka boli noga, bo

a. dużo chodził po Odessie

b. przewrócił się, gdy grał w piłkę nożną

c. zawadził nogą o kamień

2. Twierdza Akermańska jest położona

a. nad rzeką Dniestr

b. przy porcie

c. w Odessie

3. W Twierdzy Akermańskiej

a. jest piękny pałac

b. był pokaz broni

c. odbywał się pokaz średniowiecznych walk

4. W Odessie są

a. stare, zabytkowe domy

b. dwa piękne porty

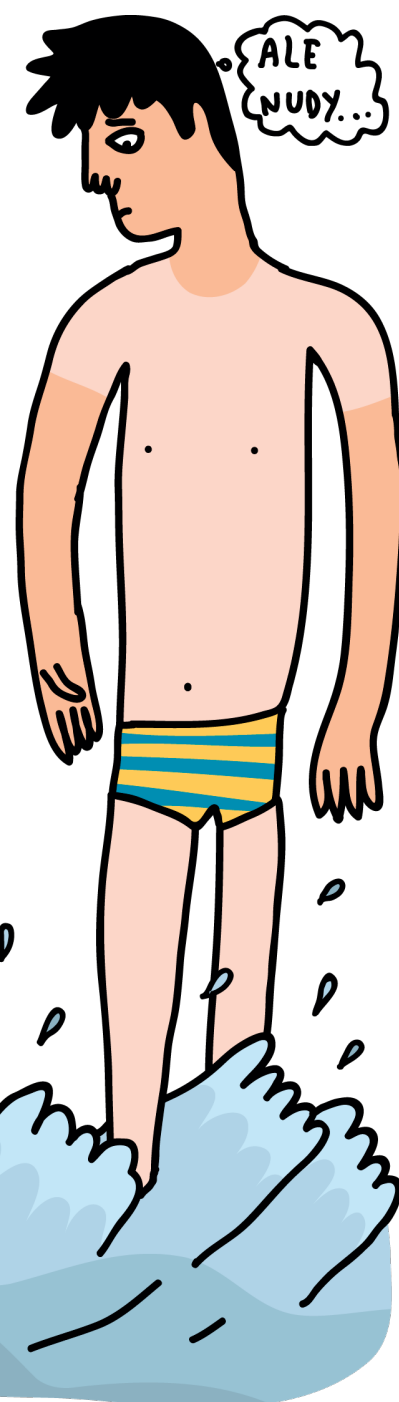
c. nowoczesne budynki

5. Mamie Staszka nie podobało się na meczu, bo

a. nie grała jej ulubiona drużyna piłkarska

b. było głośno i nudziła się

c. nie strzelono żadnego gola

II. Maksym i Olga byli na wakacjach u cioci Anny.

Ciocia zabrała ich na wycieczkę na Mazury. Maksym znalazł w internecie taką notatkę o tym regionie. Przeczytaj tekst i zaznacz, czy zdania są prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

...../ 5x1p. (5p.)

Warmia i Mazury to region położony w północno-wschodniej Polsce wśród pięknych jezior i lasów. Jednym z najpiękniejszych miast na Mazurach są Mikołajki. Miasto nazywane jest letnią stolicą Polski, bo latem przyjeżdża tu wielu turystów i odbywa się bardzo dużo różnych imprez, więc jest tu głośno i tłoczno jak w Warszawie. W Olsztynku jest bardzo duży skansen, czyli muzeum, w którym można zobaczyć, jak żyli kiedyś ludzie na tych terenach, jakie domy budowali, jakie mieli narzędzia, w co się ubierali. W XVI wieku na Warmii mieszkał astronom Mikołaj Kopernik, który odkrył, że Ziemia krąży wokół Słońca, a nie odwrotnie, jak do tej pory myśleli ludzie. Na Warmii i Mazurach jest ponad tysiąc jezior, dlatego region ten nazywa się Krainą Tysiąca Jezior. Niektóre jeziora są małe, a niektóre ogromne. Największe jeziora nazywają się Śniardwy i Mamry, i mają powierzchnię ponad 100 km² (kilometrów kwadratowych). Jest tu czysto i jest dużo lasów i łąk, mieszka tu wiele różnych zwierząt, dlatego trzeba pamiętać, żeby nie krzyknąć i nie wystraszyć ich. Na Mazurach można bardzo miło spędzić wakacje. Można pływać, opalać się, łowić ryby, nurkować, pływać łódką. Jest tu wiele ciekawych tras rowerowych. Niektóre są łatwe, a niektóre bardzo trudne.

		P	F
0.	Mazury znajdują się na północy Polski.		✓
1.	Mikołajki były drugą stolicą Polski.		
2.	W skansenach mieszkali kiedyś mieszkańcy Mazur.		
3.	Dawno temu ludzie myśleli, że Słońce krąży wokół Ziemi.		
4.	Warmia i Mazury nazywają się Krainą Tysiąca Jezior, bo jest tu dokładnie tysiąc małych i dużych jezior.		
5.	Na Mazurach nie można się nudzić. Czeka tu na turystów wiele atrakcji.		

III. Uzupełnij zdania odpowiednią formą wyrazu podanego w nawiasach.

...../ 10x1p. (10p.)

Maksym wrócił z (wakacje) **wakacji**⁰. W czerwcu był u dziadków na (wieś)¹. Babcia codziennie częstowała chłopca (świeże)² (mleko)³. Maksym pomagał (dziadek)⁴ budować budę, czyli domek dla psa. To było ciekawe i trudne zajęcie. W lipcu Maksym i Olga pojechali do (ciocia)⁵ Anny, do Polski. Ciocia zabrała (oni)⁶ na Mazury do Mikołajek. Mikołajki to niewielkie miasto położone nad (jezioro, l.mn.)⁷. Maksym codziennie chodził na (spacer, l.mn.)⁸, kąpał się i jeździł na (rower)⁹. Ciocia kupiła mu (mapa)¹⁰, więc Maksym mógł sam planować trasy.

IV. Wybierz poprawną formę czasownika.

...../ 10x1p. (10p.)

Maksym **jest**⁰ już w domu. Właśnie¹ rodzicom, co robił w Mikołajkach.
 „Do Mikołajek² samochodem, bo było nas dużo. Ja, Olga, ciocia Anastazja, Antek i Marysia. Ciocia co roku³ tam pociągiem, ale w te wakacje zmieniła plan. W Mikołajkach⁴ jeść tyle lodów, ile tylko⁵. Codziennie⁶ na plażę i⁷, ale takie opalanie się jest nudne, dlatego ciocia⁸ mi rower. Olga z Marysią⁹ na kocu. Mazury to piękny region,¹⁰ tam pojechać jeszcze raz.”

0.	są	jest	będzie
1.	opowiada	opowiadał	opowie
2.	pojechaliśmy	jechały	pojechaliśmy
3.	jeździ	pojechała	jedzie
4.	mógł	mogłam	mogłem
5.	chcieliśmy	chcę	chciałem
6.	chodzyliśmy	chodziliśmy	chodziliście
7.	opalałem się	opaliłem się	opalaliśmy się
8.	wypożyczyła	pożyczył	wzięła
9.	leżeli	leżały	leżą
10.	należy	muszę	powinien

LEKCJA 2

Nowa koleżanka

Właśnie rozpoczął się nowy rok. Maksym i Staszek wrócili do szkoły. W klasie czekała na nich niespodzianka, pojawiła się nowa koleżanka.

CIEKAWSKI, ZAKRĘCONY, PROSTOLINIJNY,
BYSTRY, MĄDRALIŃSKI

I. Posłuchaj dialogu i zdecyduj, czy zdania są prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

		P	F
0.	Maksymowi podoba się Ulana		✓
1.	Ulubionym hobby Maksyma jest piłka nożna.		
2.	Maksym uważa, że Staszek jest bardzo mądry.		
3.	Maksym zaproponował Tosi, żeby zostali przyjaciółmi.		
4.	Maksym usłyszał nowe słowo „błyskotliwy” od wujka.		
5.	Tosia chce porozmawiać z Maksymem na Facebooku.		

II. Połącz wyrazy z ich znaczeniem.

0.	ciekawski	A.	człowiek przemądrzały to taki, który udaje bardzo mądrego
1.	zakręcony	B.	człowiek inteligentny, dowcipny
2.	bezpośredni	C.	człowiek interesujący się cudzymi sprawami, nadmiernie ciekawy
3.	błyskotliwy	D.	człowiek szalony, wyjątkowy (w znaczeniu pozytywnym)
4.	mądraliński	E.	człowiek, który dużo czyta i dzięki temu dużo wie
5.	oczytany	F.	człowiek szczerzy, otwarty

0.	1.	2.	3.	4.	5.
C.					

III. Maksym rozmawia z Tonią na Facebooku.
Pytania i odpowiedzi połącz w pary.

A.	<i>Cześć Toniu? Dlaczego masz nick TosiaSa?</i>
6.	<i>Tosia to moje imię, a „Sa” to skrót od mojego nazwiska.</i>
B.	A jak masz na nazwisko?
C.	O, to polskie nazwisko. Czy jesteś Polką?
D.	A kto jest Polakiem, twoja mama, czy tata?
E.	Gdzie się urodziłaś?
F.	Jak długo mieszkałaś w Poznaniu?
G.	Dlaczego przeprowadziliście się na Ukrainę?
H.	Kim z zawodu są twoi rodzice?
I.	Tosiu, a masz rodzeństwo?
J.	Czym się interesujesz?
K.	Ojej, lubisz czytać książki? A jakie?
L.	A lubisz piłkę nożną?
Ł.	O, to tak jak ja. A twoja mama też lubi piłkę nożną?
M.	To jak moja siostra Olga. Tosiu, a masz jakieś zwierzę?
N.	A co chciałabyś wiedzieć?

1.	Urodziłam się w Poznaniu, ale potem rodzice przeprowadzili się na Ukrainę.
2.	Nie, jestem jedynaczką.
3.	Nie, ona lubi czytać książki, zna chyba wszystkie książki na pamięć. Tata mówi, że mama jest odcytana. Interesuje się psychologią i pedagogiką, bardzo lubi dzieci i lubi grać na gitarze.
4.	Nie lubię, ale muszę oglądać wszystkie mecze i znam wszystkich piłkarzy, bo mój tata bardzo lubi ten sport.
5.	5 lat, a potem wyjechaliśmy do Kamieńca Podolskiego.
6.	Tosia to moje imię, a „Sa” to skrót od mojego nazwiska.
7.	Tak, mam szczura. Wabi się Feliks. Jest bardzo mądry. To prawdziwy kumpel. Maksym, teraz ty opowiedz o sobie.
8.	Bo babcia była chora i rodzice chcieli jej pomóc. Teraz babcia wyzdrowiała, ale mama i tata dostali pracę we Lwowie, dlatego tu zamieszkaliśmy.
9.	Lubię uprawiać gimnastykę artystyczną, grać na skrzypcach i czytać książki.
10.	Sarnowska
11.	Moja mama jest przedszkolanką, a tata wykładowcą na Politechnice Lwowskiej.
12.	Fantastyczne.
13.	Jestem pół Polką, pół Ukrainką.
14.	Mój tata jest Polakiem, a moja mama Ukrainką.

IV. Maksym opowiada o sobie Toni. Spróbuj przypomnieć sobie wszystko, co wiesz o Maksymie, jego rodzinie i przyjaciółach, a potem odpowiedzieć na pytania.

0. Jak ma na nazwisko Maksym?

a. Hutniczenko

b. *Marczenko*

c. Murawski

1. Ile lat ma Maksym?

a. 11

b. 14

c. 9

2. Kim jest z zawodu mama Maksyma?

a. logopedą

b. rolnikiem

c. informatykiem

3. Babcia Maria jest z pochodzenia

a. Ukrainką

b. Polką

c. pół Polką, pół Ukrainką

4. Dziadek Wiktor jest wielbicielem

a. geografii i wycieczek

b. sportu

c. wsi

5. Czy Maksym ma rodzeństwo?

a. tak, ma jedną siostrę

b. jest jedynakiem

c. tak, ma dwie siostry i brata

6. W którym mieście mieszka Antek i Marysia?

a. we Lwowie

b. w Kijowie

c. w Warszawie

7. Kim są babcia Ołena i dziadek Taras?

a. rolnikami

b. nauczycielami

c. emerytami

8. Jak nazywa się siostra Maksyma?

a. Aleksandra

b. Olga

c. Mariola

9. Co lubi robić siostra Maksyma?

a. uprawiać sport

b. grać na gitarze

c. podróżować

10. Ostap to..

a. brat Maksyma

b. kolega Marysi

c. chłopak Olgi

11. Jakie jest ulubione zwierzę Olgi?

a. szczur

b. papuga

c. pies

12. Jak ma na imię najlepszy przyjaciel Maksyma?

a. Brunon

b. Antek

c. Staszek

13. Jak wabi się ukochany pies Maksyma?

a. Bruno

b. Kajtek

c. Burek

14. Maksymowi podobała się:

a. Ulana

b. Marysia

c. Mariola

15. Czym interesuje się Maksym?

a. muzyką i filmem

b. literaturą i Mariolą

c. grami komputerowymi i piłką nożną

Rozwiązanie quizu

0-4 pkt Pewnie nie uczyłeś się / uczyłaś się języka polskiego z naszych poprzednich podręczników, dlatego nie znasz Maksyma i jego rodziny i kolegów. Nie martw się, w tym roku będziesz mógł / będziesz mogła zaprzyjaźnić się z bohaterami naszej książki.

5-10 pkt Wiem, że po wakacjach trudno wrócić do szkoły i przypomnieć sobie wszystko. Nic nie szkodzi, niedługo sobie wszystkich przypomnisz.

11-15 pkt Fantastycznie. Masz bardzo dobrą pamięć, wiesz bardzo dużo o bohaterach naszej książki. W tym roku poznasz ich dalsze przygody.

LEKCJA 3

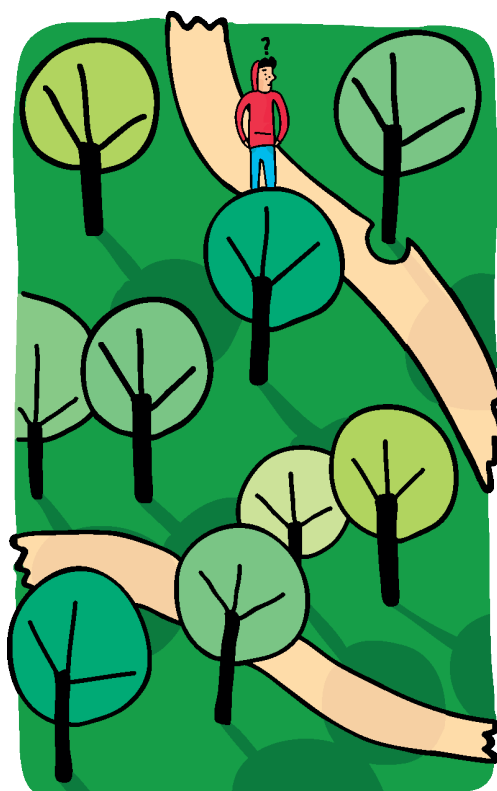
„Najlepsza drużyna to moja rodzina”

Maksym zaprzyjaźnia się z Tonia. Odwiedza ją w jej domu, opowiada o swojej rodzinie i o domu.

HAŁAS, LABIRYNT, RUCH, WYPADEK, BARIERA, PRZESZKODA, WÓZEK (INWALIDZKI), PORUSZAĆ SIĘ, NIEPEŁNOSPRAWNY, JEŹDZIĆ NA WÓZKU, TRAFIĆ DO + D. (KOGO? CZEGO?) POKONYWAĆ PRZESZKODY, KAZAĆ + C. (KOMU?) COŚ ROBIĆ

I. Przeczytaj dialog i uzupełnij zdania odpowiednimi wyrazami.

Tonia zaprosiła Maksyma i Staszka do siebie na grę w scrabble i szarlotkę swojej mamy. Staszek niestety zachorował i nie mógł przyjść. Maksym wybrał się do koleżanki sam.

Maksym: Cześć, Tonia! Trafiłem do ciebie, chociaż nie było łatwo.

Tonia: Cześć, Maks! To prawda, zwykle wszyscy mają problem ze znalezieniem naszego adresu. Ta okolica jest trochę jak labirynt.

Maksym: To nic, fajnie, że tak blisko masz park. Obok mojego domu też jest park i boisko, gdzie można grać w piłkę i jeździć na rolnkach. Nasza okolica jest bardzo spokojna, chociaż mieszkamy niedaleko centrum miasta.

Tonia: My w każdym mieście mieszkamy daleko od centrum, bo rodzice nie lubią hałasu i dużego ruchu. A gdzie jest Staszek?

Maksym: Staszek jest chory, ma gorączkę i kaszel, i nie może wychodzić z domu.

Tonia: Oj, szkoda. Ja bardzo nie lubię chorować, bo mama zawsze daje mi okropne syropy, które robi moja babcia.

Maksym: Wiem coś o tym. Moja babcia Ołena też robi syrop z cebuli i kiedy tylko mam kaszel, mama każe mi go pić. Ale na szczęście babcia piecze też pyszne ciasta i robi najlepsze na świecie pielmieni. A druga babcia to mistrzyni w robieniu żurku i bigosu.

Tonia: Masz szczęście, że jeszcze masz dwie babcie. Masz dużą rodzinę?

Maksym: Hm... chyba średnią. Kiedy wszyscy spotykamy się w święta, to razem jest piętnaście osób.

Tonia: Ojej, piętnaście osób to dla mnie dużo! Zazdroszczę ci, u nas są tylko cztery – rodzice, babcia i ja. Zwykle jest cicho, spokojnie i trochę nudno.

Maksym: A u nas odwrotnie, kiedy spotka się cała rodzina, tata mówi, że jest głośno jak na bazarze, a najbardziej słychać nas - mnie, moją siostrę i naszych kuzynów z Polski.

Tonia: Ja nie mam kuzynów i nie mam się z kim bawić. Ilu masz wujków?

Maksym: Trzech. I dwie ciotce, siostrę mamy Anię i siostrę taty Julię. Ciocia Ania, jej mąż i dzieci mieszkają w Warszawie, dlatego spotykamy się kilka razy w roku. A ciotkę Julię często odwiedzamy, ona jeździ na wózku i najłatwiej porusza się u siebie w domu.

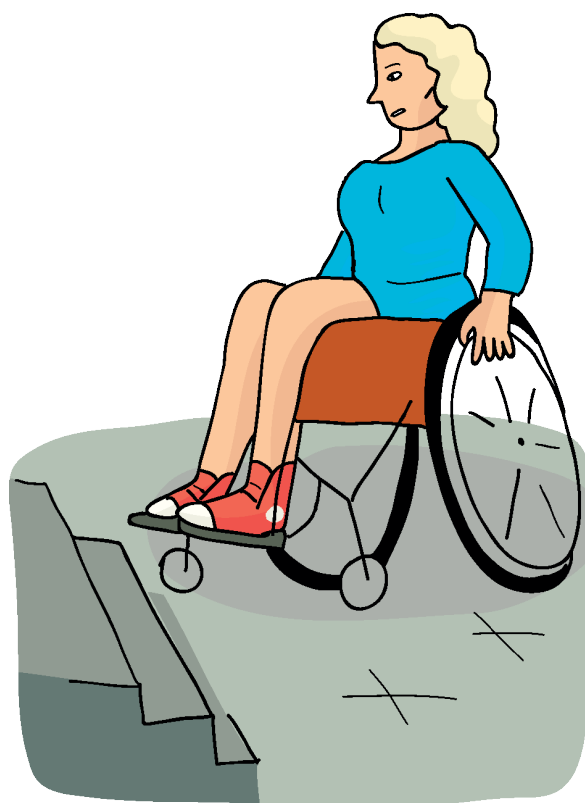
Tonia: A dlaczego jeździ na wózku?

Maksym: Nie wiem dokładnie, co się stało, mama mówiła mi, że ciocia miała wypadek, spadła z konia.

Tonia: I pewnie teraz boi się koni?

Maksym: Nie, wcale nie. Cały czas jeździ konno. Zresztą ciocia to najweselsza osoba w naszej rodzinie. Z nią się najlepiej żartuje. Złości się tylko wtedy, kiedy opowiada o tym, jakie są bariery dla niepełnosprawnych w budynkach i jakie przeszkody musi pokonywać w mieście.

Tonia: Lwów to stare miasto, więc ciocia pewnie ma dużo takich historii, prawda?

0. trafić do domu Toni.

a) **Trudno**

1. Maksym mieszka centrum miasta.

a) blisko

b) **Łatwo**

b) daleko

c) **Szybko**

c) w samym

2. Rodzice Toni lubią mieszkać tam, gdzie jest

a) głośno

b) duży ruch

c) cicho

3. Kiedy Maksym ma kaszel, musi babci Ołeny.

a) pić syrop

b) jeść pielmieni

c) jeść ciasto

4. Tonia ma rodzinę.

a) bardzo dużą

b) małą

c) średnią

5. Zwykle rodzina Maksyma spotyka się cała

a) na bazarze

b) w Warszawie

c) w święta

6. Ciocia Julia jest niepełnosprawna i nie może

a) chodzić

b) jeździć konno

c) wychodzić z domu

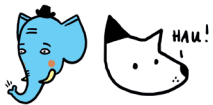
II. Połącz w pary. Uwaga! Czasem jest kilka możliwości.

0. znaleźć

1. jest
2. mieć
3. robić
4. pokonywać
5. poruszać się
6. kazać
7. odwiedzać
8. złościć się
9. mieszkać
10. bać się

A. adres

- B. hałas
- C. bez powodu
- D. wypadek
- E. przeszkodę
- F. rodzinę
- G. poza miastem
- H. wysokości
- I. niepełnosprawny
- J. na wózku inwalidzkim
- K. zrobić porządek

III. Czy znasz jakąś piosenkę albo jakiś wiersz o rodzinie?
A może pamiętasz przysłowie na temat rodziny?
Posłuchaj „Piosenki o rodzinie” i uzupełnij tekst.

IV. O czym jeszcze Maksym rozmawiał z Tonią?
Uzupełnij tekst. Pamiętaj o właściwym przypadku.

Maksym pochodzi z **polsko-ukraińskiej rodziny** (polsko-ukraińska rodzina).
W jego domu mówi się w dwóch (język, l.mn.), po
..... (polski) i po (ukraiński). Maksym chodzi
też do (polska szkoła), w której uczy się nie tylko
..... (język polski), ale też
..... (historia), (geografia) i (kultura)
Polski. Pan Paweł jest (nauczyciel) w klasie Maksyma. Jest
on (sympatyczny), (pogodny) i bardzo
..... (cierpliwy). Szkoła znajduje się w
(stary) (zabytkowy) (budynek),
bo tradycja uczenia języka polskiego na (Ukraina) jest
bardzo długa. Na (szkolny korytarz) wisi
wiele portretów (sławny Polak, l.mn.)
i (obraz, l.mn.), przedstawiających wydarzenia historyczne.
W (biblioteka) jest mnóstwo (książka, l.mn.) -
są (szkolna lektura, l.mn.),
..... (nowoczesny podręcznik, l.mn.) do nauki języka
polskiego dla (ukraińskie
dziecko, l.mn.), (album, l.mn.), (komiks, l.mn.)
i (różny) (ciekawy) książki do czytania
w (wolny czas). Chociaż szkoła jest dosyć stara,
to ma (nowoczesny sprzęt, l.mn.) - laptop,
rzutnik, tablicę multimedialną. Uczniowie chętnie się tam uczą i spędzają czas.

3

V. Kropka, przecinek, znak zapytania i ... Wymień wszystkie znaki interpunkcyjne, jakie znasz. Czy wiesz, kiedy ich używamy w zdaniu?

PAMIĘTAJMY! STOSUJEMY!

Zdanie złożone to takie, w którym są przynajmniej dwa czasowniki. Jedną część zdania z czasownikiem oddzielamy przecinkiem od drugiej części.

Kilka lat temu Tonia *mieszkała* w Poznaniu, teraz *mieszka* we Lwowie.

Przed *a, ale, ani, więc, że, dlatego, bo, ponieważ, chociaż, jeśli* stawiamy **przecinek**.

Jeśli w zdaniu używamy *i, ani, albo* więcej niż raz, to za każdym razem stawiamy przecinek przed tym wyrazem.

Tonia lubi czytać książki fantastyczne i grać na skrzypcach, i uprawiać gimnastykę.

W wakacje będziemy chodzili po górach albo kąpali się w morzu, albo odwiedzimy rodzinę w Polsce.

Wypowiedzenia emocjonalne kończymy **wykrzyknikiem**, pytania – **znakiem zapytania**, a **wielokropki** pojawia się, gdy celowo nie chcemy dokończyć zdania.

Ach, jak tu pięknie!

Gdzie?

Chciałbym kiedyś...

Kiedy wyliczamy jakieś elementy albo cytujemy słowa innych osób, używamy **dwukropka**.

W wakacje zwiedziliśmy następujące miejsca: Gdańsk, półwysep Westerplatte, port w Gdyni, moło w Sopocie i latarnię morską na Helu.

Cudzysłów jest potrzebny wszędzie tam, gdzie zapisujemy cytaty z jakiejś książki, czasopisma, wypowiedzi, czyli powtarzamy cudze słowa.

Babcia zaczęła opowiadać legendę: „Dawno, dawno temu...”

VI. Gdzie mieszkasz? Jak wygląda okolica twojego domu? Jaka jest twoja szkoła? Opisz swoje miejsce zamieszkania i swoją szkołę.

VII. Zastanów się razem z koleżankami i kolegami, jakie przeszkody mogą spotykać w mieście osoby poruszające się na wózku czy osoby niewidome. Czy twoja szkoła i twoje miasto są przystosowane dla osób niepełnosprawnych? Zróbcie listę takich utrudnień.

LEKCJA 4

Palcem po mapie

Olga z Ostapem czytają blogi o podróżach. To bardzo interesujące zajęcie. Niestety, mają problemy z internetem. Pomóż im je rozwiązać.

PUSZCZA, BAGNO, TRZĘSAWISKO, PROWIANT, GWARNO, KWARANTANNA, BYĆ NA WYCIĄGNIĘCIE RĘKI, ROZKOSZOWAĆ SIĘ + N. (KIM? CZYM?)

I. Do blogu pt. „Łoś na poprawę humoru” wkradły się błędy. Uzupełnij tekst wyrazami z ramki zgodnie z podanym przykładem.

BLOG O MOICH PRZYGODACH.

W TYM ODCINKU WYSTĘPUJĄ...

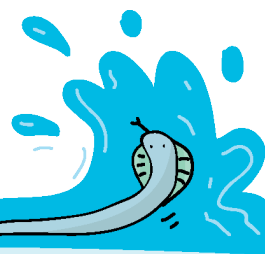
ŁOŚ NA POPRAWĘ (HUMOR) **HUMORU**⁰
Jak dobrze jest mieszkać w¹ (Warszawa).
Wczoraj poszedłem do²
(Puszcza Kampinoska). To piękny, dziki las, który rośnie niedaleko
Warszawy. Jest tu wiele ciekawych³ (szlak). Najpierw
pojechałem⁴ (autobus) do Palmir i poszedłem
na⁵ (cmentarz), gdzie są pochowani mieszkańcy
Warszawy, którzy walczyli w obronie swojego⁶ (miasto)
w czasie II wojny światowej. W Palmirach zaczyna się czarny szlak, który
biegnie wśród pięknych⁷ (wydma, l.mn.) gdzie można
poczuć się jak na pustyni, a potem prowadzi wśród bagien i trzęsawisk.
Szedłem około 4 (czterech) godzin. Podczas krótkiej przerwy spotkałem
rowerzystów, którzy jechali w kierunku Zamczyska. Dowiedziałem się od
nich, że znajduje się tam gród. Niestety, nie miałem roweru, więc poszedłem
dalej⁸ (czarny szlak). Trochę żałowałem,
że nie mogę jechać z nimi, ale pod koniec mojej⁹
(wycieczka) zobaczyłem w gęstwinie pięknego¹⁰ (łoś),
który szedł lasem. Byłem zaskoczony takim widokiem. To była naprawdę
udana wycieczka.

WSTECZ

DALEJ

II. Z blogu opisującego podróż Amazonką zniknęły niektóre fragmenty tekstu. Na szczęście pojawiły się na dole. Uzupełnij tekst odpowiednimi zdaniami tak, by tworzył logiczną całość.

Tytuł:

Amazonka to największa rzeka na świecie.⁰

Do Brazylii poleciałyśmy samolotem. Podróż była długa i męcząca.¹ W sumie leciałyśmy około 24 (dwudziestu czterech) godzin. Wreszcie dotarłyśmy do Manaus. Manaus to miasto portowe, z którego miałyśmy wypłynąć w nasz niezapomniany rejs. Statek nazywał się „Amazonka”.² Z pokładu statku mogłyśmy podziwiać puszcę amazońską, która wydawała się na wyciągnięcie dłoni. Pewnego dnia zeszłyśmy na ląd i poszłyśmy zwiedzać wioskę Indian, którzy od pokoleń mieszkają w głębi ogromnego lasu.³ W wiosce przywitano nas bardzo miło. Zobaczyłyśmy, jak żyją Indianie, jakie mają zwyczaje, spróbowałyśmy miejscowych smakołyków. Spotkałyśmy szamana, który pełnił w wiosce też funkcję lekarza. Następnego dnia wróciłyśmy na statek i popłynęłyśmy dalej w naszą wymarzoną podróż.⁴

0. Zawsze chcieliśmy ją zobaczyć, ale to wyprawa na drugi koniec świata.

1. Płynął powoli wśród wąskich labiryntów rzeki.
2. To była niezapomniana wycieczka.
3. Szłyśmy około godziny przez dziki las splątany lianami.
4. Kilka godzin spędziłyśmy na lotniskach w Paryżu i Brazylii.

III. Przeczytaj tekst, a następnie zdecyduj, czy zdania są prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

Tytuł:

Późnym wieczorem wyruszyliśmy Koleją Transsyberyjską z Moskwy. Kolej Transsyberyjska to najstłyniejsza i najdłuższa kolej na świecie, wybudowana na początku XX wieku i biegnąca przez azjatycką część Rosji. Pociąg jechał 3 dni, ale wcale się nie nudzieliśmy. Było gwarno i wesoło, ludzie rozmawiali ze sobą, kłócili się, częstowali się jedzeniem. Podczas podróży poznaliśmy wielu ciekawych ludzi. Niektórzy wysiadali wcześniej, inni - tak jak my, jechali do Irkucka, jeszcze inni - dalej, aż do Władywostoku.

W mieście czekał na nas Iwan, nasz kierowca i przewodnik. Pojechaliśmy z nim starym, zniszczonym samochodem nad Bajkał. Roztaczały się stamtąd przepiękne widoki na stepy i góry. Pływaliśmy w jeziorze, wędkowaliśmy, rozkoszowaliśmy się spokojem i ciszą. Wieczorem popłynęliśmy na wyspę, tam rozbiliśmy namiot, rozpaliliśmy ognisko. Na kolację były własnoręcznie złowione przez nas ryby i prowiant, który wzięliśmy z domu. Dookoła panowała cisza i spokój. Kilka dni później rozstaliśmy się z Iwanem, nasz przewodnik pojechał do Ułan Ude, my szliśmy dalej brzegiem najgłębszego jeziora na świecie.

		P	F
0.	Bohaterowie zaczęli swoją podróż w Moskwie.	✓	
1.	Kolej Transsyberyjska jest drugą pod względem długości koleją na świecie.		
2.	Irkuck jest ostatnią stacją Kolei Transsyberyjskiej.		
3.	Bajkał otoczony jest górami i stepami.		
4.	Podróżnicy jedli ryby, które sami złowili.		
5.	Iwan był z podróżnikami do końca ich wycieczki.		

IV. Niestety, nie wyświetlają się tytuły dwóch blogów (ćwiczenie nr II i III). Przeczytaj opisy wycieczek jeszcze raz i spróbuj zatytułować je, a potem uzasadnij, dlaczego dałeś/dałaś taki tytuł.

V. Wyobraź sobie, że wyruszasz w podróż. Napisz, co możesz robić w tych miejscach?

VI. Uzupełnij tabelkę odpowiednimi formami czasowników ruchu w czasie przeszłym.

	IŚĆ akcja trwała długo, nie wiadomo, czy się skończyła	PÓJŚĆ raz, akcja skończona
ja	szed <u>ł</u> em / sz <u>ł</u> am	poszed <u>ł</u> em / posz <u>ł</u> am
ty	szed <u>ł</u> eś / /
on/pan
ona/pani	sz <u>ła</u>	posz <u>ła</u>
ono/dziecko	sz <u>ło</u>	posz <u>ło</u>
my	szli <u>ś</u> my / szły <u>ś</u> my	poszli <u>ś</u> my / poszły <u>ś</u> my
wy / szły <u>ś</u> cie	poszli <u>ś</u> cie /
oni/panowie/państwo	szli
one/panie

	JECHAĆ akcja trwała długo, nie wiadomo, czy się skończyła	POJECHAĆ raz, akcja skończona
ja / jechałam	pojechałem /
ty	jechałeś / /
on/pan	jechał
ona/pani	jechała	pojechała
ono/dziecko	jechało	pojechało
my / jechałyśmy / pojechałyśmy
wy	jechaliście /	pojechaliście /
oni/panowie/państwo
one/panie

	LECIEĆ akcja trwała długo, nie wiadomo, czy się skończyła	PO..... raz, akcja skończona
ja	leciałem / leciałam / poleciałam
ty	leciałeś / /
on/pan	poleciał
ona/pani	leciała	poleciała
ono/dziecko	leciało	poleciało
my	lecieliśmy / leciałyśmy	polecieliśmy / poleciałyśmy
wy / leciałyście	polecieliście /
oni/panowie/państwo
one/panie

	PŁYNAĆ akcja trwała długo, nie wiadomo, czy się skończyła	PO..... raz, akcja skończona
ja	płynąłem / płynęłam	popłynąłem /
ty / /
on/pan	płynął
ona/pani	popłynęła
ono/dziecko	płynęło	popłynęło
my	płynęliśmy / płynęłyście / popłynęłyśmy
wy /	popłynęłyście /
oni/panowie/państwo
one/panie

VII. Uzupełnij zdania odpowiednią formą czasownika w czasie przeszłym.

0. Czy długo *jechaliście* (jechać) pociągiem?

1. Samolot (lecieć) 3 godziny.
2. Statek długo (płynąć) wzdłuż brzegu jeziora.
3. Wczoraj Paweł (pojechać) do Krakowa.
4. Karawana długo (iść) przez pustynię.
5. Anka (popłynąć) statkiem dookoła świata.
6. Helikoptery właśnie (polecieć) w góry.
7. Wczoraj (pójść-my r.ż.) zwiedzać miasto.
8. Dziewczyny (iść) dosyć długo przez dżunglę.
9. (Jechać-my r.m.) długo przez stepy.
10. Podróżnicy (płynąć) statkiem wzdłuż Nilu.

VIII. Wybierz poprawną formę czasownika.

0. Dziewczyny *płynęły*/popłynęły statkiem 4 miesiące.

1. Wczoraj leciałem/poleciałem do Nowej Zelandii.
2. Czy szliście/poszliście długo do schroniska w górach?
3. Płynęliśmy/popłynęliśmy trzy dni statkiem.
4. Wczoraj pierwszy raz lecieliśmy/polecieliśmy samolotem.
5. Wczoraj jechałem/pojechałem bardzo długo samochodem.
6. Szedł/poszedł prawie 6 godzin przez dziką puszcę.
7. Samolot leciał/poleciał bardzo długo nad oceanem.
8. W tamtym miesiącu jechałem/pojechałem do Warszawy.
9. Płynęli/popłynęli wreszcie w swoją wymarzoną podróż.
10. Czy oni szli/poszli odwiedzić babcię?

IX. Odpowiedz na pytania.

1. Czy lubisz podróżować?
2. Jeżeli tak, to dokąd chciałabyś/chciałbyś pojechać?
3. Co chciałabyś/chciałbyś tam zobaczyć?
4. Jak spędzałabyś/spędzałbyś czas w swoim wymarzonym miejscu?

X. Wyobraź sobie, że masz tydzień wolnego. Szkoła jest zamknięta. Rodzice pozwolili ci wyjechać samej/samemu, dokąd chcesz. Zaplanuj swoją wycieczkę, a następnie napisz dla swoich przyjaciół blog z podróży. Pamiętaj, żeby użyć czasu przeszłego. Nie zapomnij o czasownikach ruchu.

LEKCJA 5

Życie codzienne mieszkańców Warszawy

Olga wiele razy była w Polsce, więc praca domowa pt. „Życie codzienne mieszkańców Warszawy” nie sprawiła jej kłopotów. Dla Olgi bardzo ważna jest ekologia, dlatego podoba jej się to, jak Polacy segregują śmieci.

DZIELNICA, SZTUKI WALKI, JAKOŚĆ KSZTAŁCENIA,
USŁUGI FRYZJERSKIE I KOSMETYCZNE, WYPIEKI,
SIŁOWNIA PLENEROWA, JEDNOŚLAD, ARTERIA
KOMUNIKACYJNA, REKLAMÓWKA

I. Przeczytaj wypracowanie Olgi. Uzupełnij puste miejsca wyrazami z ramki.

bazarkach, komputera, segregują, świeżym,
gastronomicznych, rozkładem, **stolicy**, ścieżek, przedszkoli,
herbatę, pokazach, domów, wypożyczać, komunikacji

94% warszawiaków jest zadowolonych z życia w **stolicy**, a 92 % ze swojej dzielnicy. Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Warszawy wzrosło. Aż 86% mieszkańców czuje się bezpiecznie w swojej dzielnicy.

Mieszkańcy stolicy są zadowoleni z oferty kulturalnej. Chodzą na rozmaite zajęcia do kultury, które mają propozycje zarówno dla dzieci, jak i dla dorosłych. Są to: zajęcia sportowe, taneczne, lekcje języków obcych, sztuk walki, sztuk plastycznych i wiele innych. Seniorzy mogą uczestniczyć w wykładach i warsztatach Uniwersytetu Trzeciego Wieku, np. uczą się obsługi czy zdrowego odżywiania.

Warszawiacy lubią książki i filmy z bibliotek. Korzystają z licznych osiedlowych sklepów spożywczych, aptek, banków, usług fryzjerskich i kosmetycznych.

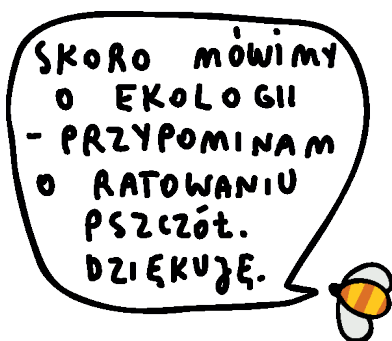
Większość warszawskich dzieci chodzi do państwowych żłobków, i szkół. Ich rodzice są zadowoleni z jakości opieki i kształcenia.

Funkcjonowanie miejskiej zostało pozytywnie ocenione przez mieszkańców Warszawy (84%). Tramwaje i autobusy oraz metro jeżdżą zgodnie z jazdy, co bardzo pozytywnie zaskakuje gości z zagranicy.

Mieszkańcy Warszawy bardziej niż kiedyś dbają o zdrowie. Robią zakupy na i targowiskach, na których kupują świeże owoce i warzywa, bakalie i kasze na wagę oraz produkty mleczne, wędliny i wypieki wyrabiane w małych, często rodzinnych firmach.

Dbający o zdrowie warszawiacy pijają zieloną i ziołową, koktajle z dodatkiem zielonych warzyw, np. jarmużu czy szpinaku i soki ze świeżo wyciskanych owoców.

Osiedla i parki zaludniają się rankami i wieczorami, gdyż w Warszawie popularne stało się uprawianie sportu na powietrzu. Mieszkańcy stolicy poprawiają swoją kondycję fizyczną: biegają i trenują na licznych siłowniach plenerowych. Jeżdżą też rowerami, na hulajnogach i rolkach, korzystając z sieci rowerowych. Nie jest problemem brak jednoślada: od 1 marca do końca listopada można wypożyczać rowery w bardzo licznych stacjach warszawskich rowerów publicznych, ulokowanych przy głównych arteriach komunikacyjnych. Wypożyczenie roweru do 20 minut jest darmowe, a na godzinę kosztuje tylko złotówkę.

Ekologia to nie tylko moda, jest to również wymóg dla każdego członka Unii Europejskiej. Mieszkańcy stolicy więc śmieci. Dzielą je na plastik, szkło opakowaniowe, papier, metal, odpady roślinne, zużyte baterie, leki, żarówki i sprzęt RTV-AGD. Oprócz tego warszawiacy coraz częściej zabierają na zakupy ekologiczne wielorazowe torby, zamiast za każdym razem kupować plastikową reklamówkę w sklepie.

Mieszkańcy Warszawy często spędzają ciepłe wieczory nad Wisłą. Chodzą tam na spacer, wypoczywają całymi rodzinami. Na nadwiślańskich bulwarach w sezonie letnim dużo jest lokali i foodtrucków, czyli samochodów z małą gastronomią. Warszawiacy uczestniczą chętnie w wydarzeniach kulturalnych: bywają na piknikach, koncertach, filmowych i teatralnych, biorą udział w akcjach charytatywnych a także wydarzeniach sportowych: maratonach, triathlonach i wyścigach rowerowych.

Jako problematyczne najczęściej wymieniano korki uliczne (34%) oraz hałas (30%).

Warto odwiedzić piękną stolicę Polski, a także naśladować dobre praktyki w życiu codziennym, takie jak np. segregowanie śmieci.*

*Źródło: <http://www.um.warszawa.pl/aktualnosc/94-warszawiak-w-zadowolonych-z-yucia-w-stolicy> [dostęp: 21.12.2016].

II. Zaznacz odpowiedzi zgodnie z podanym przykładem.

		P	F
0.	Więcej warszawiaków jest zadowolonych z mieszkania w stolicy, niż z mieszkania w swojej dzielnicy.	✓	
1.	Można uprawiać sport w plenerze i w domach kultury.		
2.	Młodzież i dzieci uczą się informatyki.		
3.	Na osiedlach mieszkaniowych jest wiele sklepów i punktów usługowych.		
4.	Większość mieszkańców Warszawy jest zadowolona z usług edukacyjnych i komunikacji miejskiej.		
5.	Picie zielonych napojów działa prozdrowotnie.		
6.	W Warszawie od wczesnej wiosny do późnej jesieni można wypożyczyć rower na ulicy.		
7.	W każdym sklepie można kupić ekologiczną torbę na zakupy.		
8.	Przez cały rok można zjeść coś nad Wisłą.		
9.	W Warszawie jest wiele okazji, by ciekawie spędzać czas poza domem.		
10.	Życie w stolicy utrudnia za duży ruch samochodowy.		

Polacy są zadowoleni, ale:

X % (procent) / dużo / wielu Polaków *jest* zadowolonych.

Polacy *czują się* bezpiecznie, ale:

X % / dużo / wielu Polaków *czuje się* bezpiecznie.

III. Popatrz na wypracowanie Olgi i wypisz z niego 5 czasowników w formach oznaczających, że coś robimy często, regularnie, zwykle, np. „Warszawiacy chodzą do domów kultury”.

Czy są to czasowniki dokonane czy niedokonane?

IV. Wybierz odpowiedni wyraz zgodnie z podanym przykładem:

A.

0. 86% mieszkańców Warszawy *czuje się* / *czują się* / *czują się* bezpiecznie.

- 84% mieszkańców Warszawy pozytywnie oceni / ocenia / oceniają ofertę kulturalną.
- Parki zaludniają się / zaludnia się / zaludni się wieczorami.
- Uprawianie sportu w parkach staje się / zostało / stają się coraz bardziej popularne.
- Dużo Polaków zabierają / zabiera / zabierze na zakupy torby ekologiczne.
- Niektórzy mieszkańcy Warszawy narzeka / marudzą / narzekają na hałas.

B.

0. Warszawiacy *chodzą* / *pójdą* / *idą* często na zajęcia do domów kultury.

- Autobusy zwykle jeżdżą / pojedą / jadą punktualnie.
- Jeśli chcesz dbać o zdrowie, musisz regularnie pić / pijać / wypić wodę z cytryną.
- Warszawiacy często biegają / pobiegali / biegają w parkach.
- W sezonie letnim tramwaj wodny płynął / płynie / pływa między brzegami Wisły.
- Warszawiacy od czasu do czasu są / byli / bywają na pokazach filmowych.

V. Posegreguj śmieci.

VI. A ty, jaki prowadzisz tryb życia? Czy dbasz o zdrowie? Napisz wypracowanie (120 słów).

LEKCJA 6

Noc muzeów

Rodzina Marczenków jest w Warszawie. Czeka ich niezwykła, pełna atrakcji noc.

PRELEKCJA, PODCHODY, STOWARZYSZENIE,
FABRYKA, FASADA, SPRZĘT, KRYMINAŁ,
SZTUKA, DEGUSTACJA

I. Przeczytaj program warszawskiej Nocy Muzeów. Jak myślisz, dokąd chciałby pójść Maksym, Olga, mama i tata? A dokąd najchętniej ty byś poszedł?

NOĆ MUZEÓW

1. MUZEUM GEOLOGICZNE

ul. Rakowiecka 4

20.00

Prelekcja o zwierzętach sprzed 148 milionów lat – nowe odkrycia w kamieniołomie koło Opoczna.

21.00–22.30

Podchody w muzeum – gra. Na zwycięzców czekają atrakcyjne nagrody.

2. SŁUŻEWSKI DOM KULTURY

ul. J.S. Bacha 15

19.00–0.00

Występ zespołów tanecznych i wokalnych: Decybele oraz Kontra. Pokaz polskich przedwojennych filmów muzycznych. Retro dancing

przy gramofonie i atelier fotograficzne.

3. POLSKO-JAPOŃSKA AKADEMIA TECHNIK KOMPUTEROWYCH

ul. Koszykowa 86

17.00–1.00

Mistrz Yoda zaprasza! Fasada budynku zostanie rozświetlona wideomappingiem 3D. Zbudujemy Gwiazdę Śmieci ze zużytego sprzętu elektronicznego. Goście zasiądą za sterami Jastrzębia Tysiąclecia w trójwymiarowej grze komputerowej. Pokażemy atlas chmur i wiele innych interaktywnych projektów. Na warsztatach powstaną wyświetlacze hologramów i gwiazdne kalejdoskopy.

Będą też smakołyki z kosmicznych pojazdów, Sushi Point przeprowadzi atak glonów. Niech noc będzie z wami!

4. CENTRUM PROMOCJI KULTURY

ul. Podskarbińska 2

21.00–1.00

Natalia Nykiel – koncert-synteza, gitary i instrumenty perkusyjne oraz wspaniały głos wokalistki.

5. FABRYKA WEDLA

ul. Zamoyskiego 24/26

12.00–0.00 – wejście co godzinę.

Podczas zwiedzania fabryki, najbardziej czekoladowego miejsca w Polsce, będzie można zobaczyć,

jak produkowane są wedlowskie słodycze. Goście będą mieli okazję skosztować naszych wyrobów oraz podziwiać galerię rzeźb z czekolady.

6. AKADEMICKIE RADIO KAMPUS

ul. Bednarska 2/4

19.00–1.00

Jak co roku czekają na Was prowadzący, którzy chętnie oprowadzą po studiu. Będzie można wziąć udział w konkursach i powiedzieć coś na antenie.

7. CENTRUM NAUKI KOPERNIK

Wybrzeże Kościuszkowskie 20

20.00–2.00

Świejące cukierki, robotyczny pokaz mody i blask gwiazd! Poznamy organizmy emitujące światło. Dostępne będą wszystkie galerie Centrum, wystawa czasowa Lustra, przestrzeń eksperymentalna „Majsternia”, laboratoria i planetarium Niebo Kopernika.

8. KLUBOWE MUZEUM LEGII WARSZAWA

ul. Łazienkowska 3

19.00–0.30

Zwiedzanie muzeum. Legia Warszawa – klub o 100-letniej historii, to nie tylko piłka nożna, ale również inne dyscypliny sportowe, w których legionieści zdobywali trofea krajowe, międzynarodowe oraz liczne medale olimpijskie. Obowiązywać będzie specjalna zniżka – będzie

można wyrobić kartę kibica. Do Muzeum Sportu (i z powrotem) będzie można przejechać się klubowym autokarem Legii Warszawa, którym na mecze wyjazdowe podróżują zawodnicy klubu. Może któregoś z nich spotkacie?

9. MUZEUM WOJSKA POLSKIEGO

Al. Jerozolimskie 3

19.00–1.00

Połączenie ekspozycji Muzeum Wojska Polskiego i Muzeum Narodowego. Udostępnienie wewnętrznego przejścia między muzeami. Żywe lekcje historii (dziedziniec wewnętrzny MWP) poprowadzą grupy rekonstrukcyjne. Prezentować będziemy historyczny oraz współczesny sprzęt wojskowy: samoloty, myśliwce, armaty.

10. STOWARZYSZENIE PRZEWODNIKÓW TURYSTYCZNYCH ŻŁOTA KACZKA

Stare Miasto, ul. Kanonia

24.00–2.00

Sensacje z dawnych lat – wieczorny spacer po uliczkach Starówki z Pawłem Łosiem, autorem książki „Przypadki sędziego Mauersberga”, varsavianistycznego kryminału z wątkami fantastyki i grozy. Spacer wśród opowieści przyprawiających o gęsią skórę... Tylko dla dorosłych!

11. UNIWERSYTET MUZYCZNY IM. FRYDERYKA CHOPINA

ul. Okólnik 2

16.00–22.00

Koncert Big Bandu studentów UM. Młodzi muzycy zaprezentują swoje umiejętności w wielu gatunkach muzycznych, od klasyki, przez jazz i piosenkę aktorską, muzykę filmową do popu.

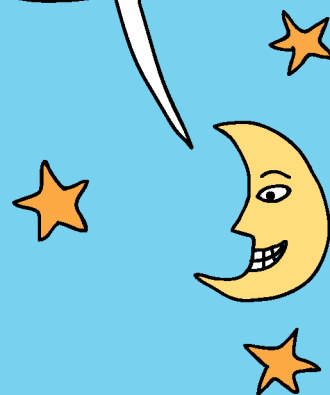
12. MUZEUM PAŁACU KRÓLA JANA III W WILANOWIE

ul. St. K. Potockiego 10/16

19.00–1.00

Słynne panie na Wilanowie – prezentacja kuchni staropolskiej. Dowiemy się, jakie zmiany nastąpiły w sztuce kulinarnej w minionych wiekach. Zaprezentujemy wybrane przepisy oraz książki kucharskie z tych okresów. Zapraszamy również do degustacji wybranych potraw. Zrobimy pokaz mody w stylu rokoko oraz warsztaty poświęcone tematyce zapachu, na którym stworzymy własne perfumy.

Zapraszamy!

99

II. Posłuchaj dialogu i uzupełnij tabelkę. Wstaw X w te miejsca, które chce odwiedzić dany członek rodziny.

	Mama	Tata	Olga	Maksym
Polsko-Japońska Akademia		X		
Centrum Promocji Kultury				
Fabryka Wedla				
Służewski Dom Kultury				
Klubowe Muzeum Legii Warszawa				
Muzeum Wojska Polskiego				
Stowarzyszenie Przewodników Złota Kaczka				
Uniwersytet Muzyczny				
Muzeum w Wilanowie				

99

III. Zaproponuj rodzinie Marczenków taki plan Nocy Muzeów, żeby każdy był zadowolony. Zwróć uwagę na godziny, na które przewidziane są atrakcje. Narysuj na mapie schemat przemieszczania się rodziny po Warszawie. Dla każdego użyj innego koloru: Olga – niebieski, mama – czerwony, Maksym – zielony, tata – pomarańczowy.

1. Muzeum Geologiczne
2. Służewski Dom Kultury
3. Polsko-Japońska Akademia Techniki Komputerowych
4. Centrum Promocji Kultury
5. Fabryka Wedla
6. Akademickie Radio Kampus
7. Centrum Nauki Kopernik
8. Klubowe Muzeum Legii Warszawa
9. Muzeum Wojska Polskiego
10. Stowarzyszenie Przewodników Turystycznych Złota Kaczka
11. Uniwersytet Muzyczny im. Fryderyka Chopina
12. Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie

IV. Popatrz na tabelkę. Co jest charakterystycznego w odmianie rzeczowników rodzaju nijakiego zakończonych na -um? Czy pamiętasz, w jakich sytuacjach przymiotnik jest przed rzeczownikiem, a w jakich – po nim? Dlaczego Muzeum Narodowe piszemy wielkimi literami?

	LICZBA POJEDYŃCZA	LICZBA MNOGA
MIANOWNIK	Muzeum Narodowe	Muzea Narodowe
DOPEŁNIACZ	Muzeum Narodowego	Muzeów Narodowych
CELOWNIK	Muzeum Narodowemu	Muzeom Narodowym
BIERNIK	Muzeum Narodowe	Muzea Narodowe
NARZĘDNIK	Muzeum Narodowym	Muzeami Narodowymi
MIEJSCOWNIK	Muzeum Narodowym	Muzeach Narodowych
WOŁACZ	Muzeum Narodowe!	Muzea Narodowe!

Uwaga! Słowa: album, rozum, kostium są rodzaju męskiego, odmieniamy je więc według schematu deklinacji męskiej: ten album, tego albumu, temu albumowi itd.

V. Uzupełnij zdania zgodnie z podanym przykładem.

0. Mamo, czy pójdziemy dzisiaj do *muzeum archeologicznego* (muzeum archeologiczne)?

1. Absolwenci (liceum ogólnokształcące, l.mn.) mają większe szanse na dostanie się na studia.
2. W wielu (archiwum państwowe) przechowywane są ważne dla kraju dokumenty.
3. Na lekcjach chemii w szkole często korzystamy z naszego małego (laboratorium chemiczne).
4. Olga z koleżankami uwielbiają robić zakupy w wielkich (centrum handlowe).
5. Nawet (największe imperium) kiedyś upadają.
6. Uwielbiamy oglądać w zoo wielkie (akwarium oceaniczne).
7. Olga bardzo często udziela się w internecie na różnych (forum internetowe).
8. W czasie Wielkiego Tygodnia celebrowane jest w kościołach (misterium paschalne).
9. Babcia Maria chce dobrze wypocząć, dlatego interesuje się (nadmorskie sanatorium): ich lokalizacją i ofertą.
10. Liczne pielgrzymki piesze z całej Polski ruszają w sierpniu do (sanktuarium maryjne) w Częstochowie.

VI. Zapamiętaj wierszyk Marcina Brykczyńskiego („Jak się nie bać ortografii? Kto próbuje, ten potrafi!”)

Nie okaże nikt zdziwienia,
gdy ó znajdzie w zakończeniach:
-ówna, -ówka oraz -ów.
Pisz w nich ó i bywaj zdrów!

LEKCJA 7

Zaproszenie na wesele

Rodzina Marczenków dostaje tajemniczy list z białymi gołębiami na kopercie – co to oznacza? Czy będzie okazja, żeby Maksym mógł poznać dalszą rodzinę?

STRYJENKA, ZIĘĆ, SZWAGIER, SZWAGIERKA,
SIOSTRA PRZYRODNI, BRAT PRZYRODNI,
MACOCHA, OJCZYM, STRYJ, BRATOWA, TEŚĆ,
TEŚCIOWA, WDOWA, WDOWIEC, KAWALER,
PANNA, NARZĘCZONY/NARZĘCZONA,
PAN MŁODY/PANNA MŁODA, ŚLUB, WESELE,
OŻENIĆ SIĘ/WYJŚĆ ZA MĄŻ, POBRAĆ SIĘ

I. Wypisz z tekstu wszystkie wyrazy występujące w dopełniaczu.

Maksym: Maaamooo, dostaliśmy list!

Anastazja: Pokaż kochanie, ach, to z Polski, od mojej kuzynki Marianny!

Maksym: Marianny? Nie pamiętam jej...

Anastazja: Byłeś malutki, kiedy widzieliśmy się ostatnio... Marianna wyjechała na studia do Niemiec, potem zrobiła tam doktorat z pediatrii. Przez kilka lat wyjeżdżała za granicę z organizacją Lekarze bez Granic, która leczy ofiary klęsk żywiołowych, wojen, a także mieszkańców biednych krajów, w których panują epidemie...

Maksym: Jezu, to ta ciocia jest prawdziwą bohaterką! To jest twoja kuzynka?

Anastazja: To jest moja siostra stryjeczna, to znaczy córka stryja Władysława z pierwszego małżeństwa. Jej mama, Jagoda, zmarła, kiedy Marianna była jeszcze malutka. Stryj ożenił się ponownie, a jego nowa żona, Ewa, pokochała swoją pasierbicę jak własną córkę. Ewa i Władysław mają jeszcze syna, Marka – jest on przyrodnim bratem Marianny.

Maksym: Ale historia! To znaczy, że Marianna ma macochę, jak Kopciuszek?

Anastazja: Tak kochanie, ale to jest najmilsza osoba, jaką znam!

Maksym: Mamo, popatrz, to nie jest list, tylko zaproszenie!

Anastazja: Pokaż, synku... No to jedziemy w sierpniu do Polski!

II. Przeczytaj treść zaproszenia i zaznacz **wszystkie poprawne** odpowiedzi.

*Dotąd dwoje
choć jeszcze nie jedno.
Odtąd jedno
choć nadal dwoje*

Karol Wojtyła

*Marianna Sawicka i Łukasz Cichy
wraz z Rodzicami
zapraszają Anastazję i Bogdana,
Olęę wraz z osobą towarzyszącą oraz Maksyma Marczenków
na ślub, który odbędzie się 27 sierpnia 2017 roku o godzinie 16.00.
w kościele p.w. św. Anny przy ul. Krakowskie Przedmieście 68 w Warszawie.*

*Przyjęcie weselne odbędzie się w Domu Polonii Stowarzyszenia Wspólnota Polska
przy ul. Krakowskie Przedmieście 64.
Prosimy o potwierdzenie przybycia do 15 lipca.
Marianna 602 145 887 / Łukasz 505 238 964*

*Kochani Goście!
Tych, którzy planują obdarować nas kwiatami,
prosimy w zamian o przybory szkolne, maskotki czy ubranka,
które prześlemy najbiedniejszym dzieciom z naszej Parafii.*

0. Marianna i Łukasz to:

a) rodzice

b) Państwo Młodzi

c) narzeczeni

1. Zaproszenie jest na:

a) ślub

b) wesele

c) mszę

2. Z osobą towarzyszącą będzie mogła / mógł przyjść:

a) Anastazja

b) Olga

c) Maksym

3. Skrót: „p.w.” oznacza:

a) przy Wiśle

b) pewnego wujka

c) pod wezwaniem

4. Państwo Młodzi:

a) proszą o kwiaty
zamiast prezentów

b) proszą o prezenty
zamiast kwiatów

c) chcą obdarować
prezentami ubogie dzieci

5. Maskotka to:

a) przytulanka

b) miękka zabawka,
np. miś

c) rzecz, która przynosi
szczęście; talizman

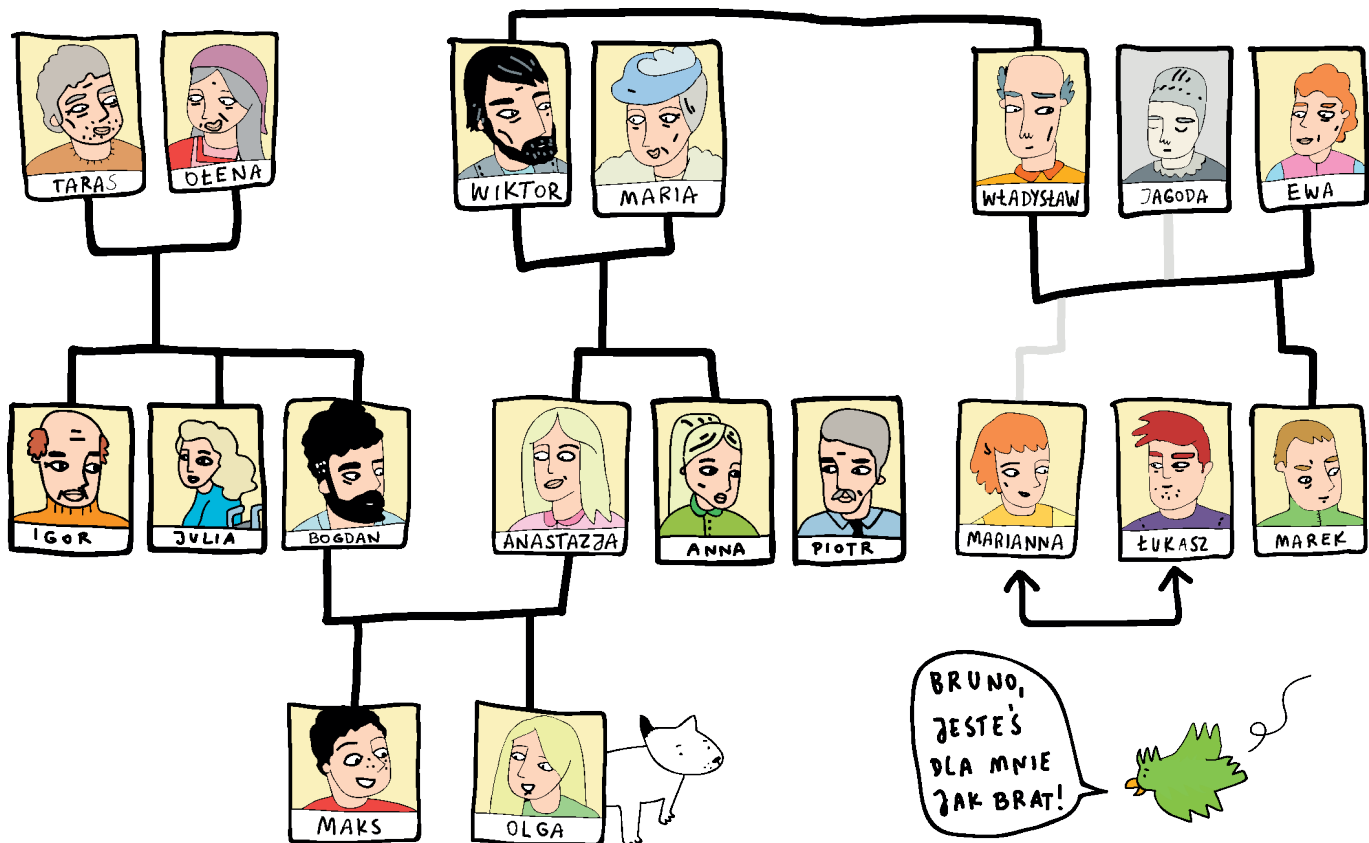
III. Popatrz uważnie na drzewo genealogiczne i uzupełnij zdania wyrazami z ramki:

rodzice, macocha, siostra przyrodnia, zięć, szwagierka, teściowa, szwagier, pasierbica, synowa, rodzeństwo, brat przyrodni, bratowa, stryj, bratowa, siostra stryjeczna / cioteczna / kuzynka

0. Anastazja i Bogdan to *rodzice* Olgi i Maksa.

1. Bogdan, Julia i Igor to
2. Bogdan to Wiktora.
3. Maria to Bogdana.
4. Anastazja to Tarasa i Ołeny.
5. Julia to Anastazji.
6. Bogdan to Piotra.
7. Julia to Bogdana.
8. Władysław to Anastazji.
9. Ewa to Wiktora.
10. Ewa to Marianny.
11. Marianna to Ewy.
12. Marek to Marianny.
13. Ewa to Marka.
14. Marianna to Anastazji.

TO MOJE DRZEWO GENEALOGICZNE.

PRZYMIOTNIKOWA ODMIANA NAZWISK

Nazwiska zakończone na -ski, -cki, -dzki oraz typu Cichy, Słaby odmieniamy jak przymiotniki, czyli też możemy zmieniać ich rodzaj. Kobieta, która nosi nazwisko Cichy może wybrać, czy chce nadać swojemu nazwisku formę żeńską: Cicha, czy woli zostawić formę męską – wtedy będzie to nazwisko nieodmienne, np. Idę do pani Cichy, Myślę o Iwonie Cichy. Częściej taka sytuacja zdarza się, gdy pani Cichy jest cudzoziemką polskiego pochodzenia.

	LICZBA POJEDYNCZA RODZAJ ŻEŃSKI ♀	LICZBA POJEDYNCZA RODZAJ MĘSKI ♂	LICZBA MNOGA RODZAJ MĘSKOOSOBOWY 👤
MIANOWNIK	Sawicka, Cicha	Sawicki, Cichy	Sawiccy, Cisi
DOPEŁNIACZ	Sawickiej, Cichej	Sawickiego, Cichego	Sawickich, Cichych
CELOWNIK	Sawickiej, Cichej	Sawickiemu, Cichemu	Sawickim, Cichym
BIERNIK	Sawicką, Cichą	Sawickiego, Cichego	Sawickich, Cichych
NARZĘDNIK	Sawicką, Cichą	Sawickim, Cichym	Sawickimi, Cichymi
MIEJSCOWNIK	Sawickiej, Cichej	Sawickim, Cichym	Sawickich, Cichych
WOŁACZ	Sawicka! Cicha!	Sawicki! Cichy!	Sawiccy! Cisi!

IV. Uzupełnij zdania nazwiskami w odpowiedniej formie.

0. Maksym jedzie na ślub Marianny **Sawickiej** (Sawicka) i Łukasza **Cichego** (Cichy).

- Państwo (Kowalski) kupili Państwu (Młody) piękne prezenty.
- Słyszałam dużo dobrego o pani doktor (Płaska).
- i (Czarnecki, Olszewski) to jedne z najbogatszych polskich rodzin.
- O małżeństwie Anny i Wiesława (Dymny) było głośno w całym Krakowie w latach siedemdziesiątych dwudziestego wieku.
- Czy kupiłaś już prezent Jarkowi (Górny)?

V. Narysuj swoje drzewo genealogiczne. Nie zapomnij o rodzeństwie twoich rodziców i o twoich kuzynach. A może wiesz, jak nazywa się rodzeństwo twoich dziadków i twoi pradziadkowie? Jeśli nie wiesz, zapytaj rodziców o imiona i ciekawe historie rodzinne.

LEKCJA 8

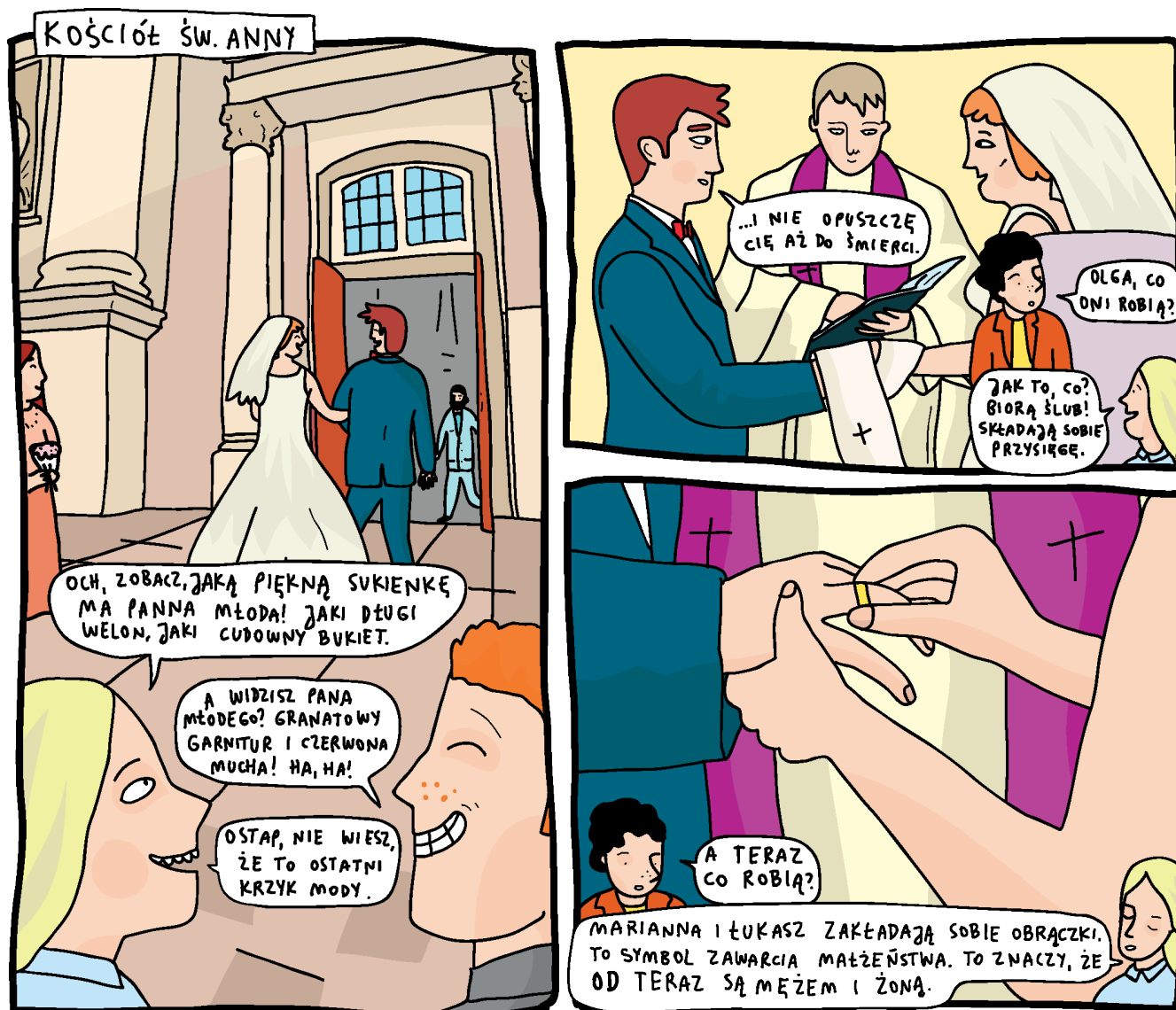
Wesele

Rodzina Marczenków przyjechała na ślub do swojej rodziny w Polsce. Maksym jest zachwycony. Pierwszy raz widzi wszystko z bliska.

OBRĄCZKA, WELON, MUCHA, PRZYSIĘGA,
SKŁADAĆ ŻYCZENIA, ZAKŁADAĆ OBRĄCZKI,
WITAĆ CHLEBEM I SOLĄ, GRATULOWAĆ

I. Przeczytaj komiks, a następnie zdecyduj, czy zdania są prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

		P	F
0.	Młoda Para bierze ślub w Domu Polonii Stowarzyszenia Wspólnota Polska		✓
1.	Olga jest zachwycona ubiorem Marianny.		
2.	Ostapowi podoba się ubiór Łukasza.		
3.	Łukasz jest modnie ubrany.		
4.	Marianna i Łukasz przyrzekają, że będą sobie wierni przez całe życie.		
5.	Obrączki to znak niekończącej się przyjaźni.		

9

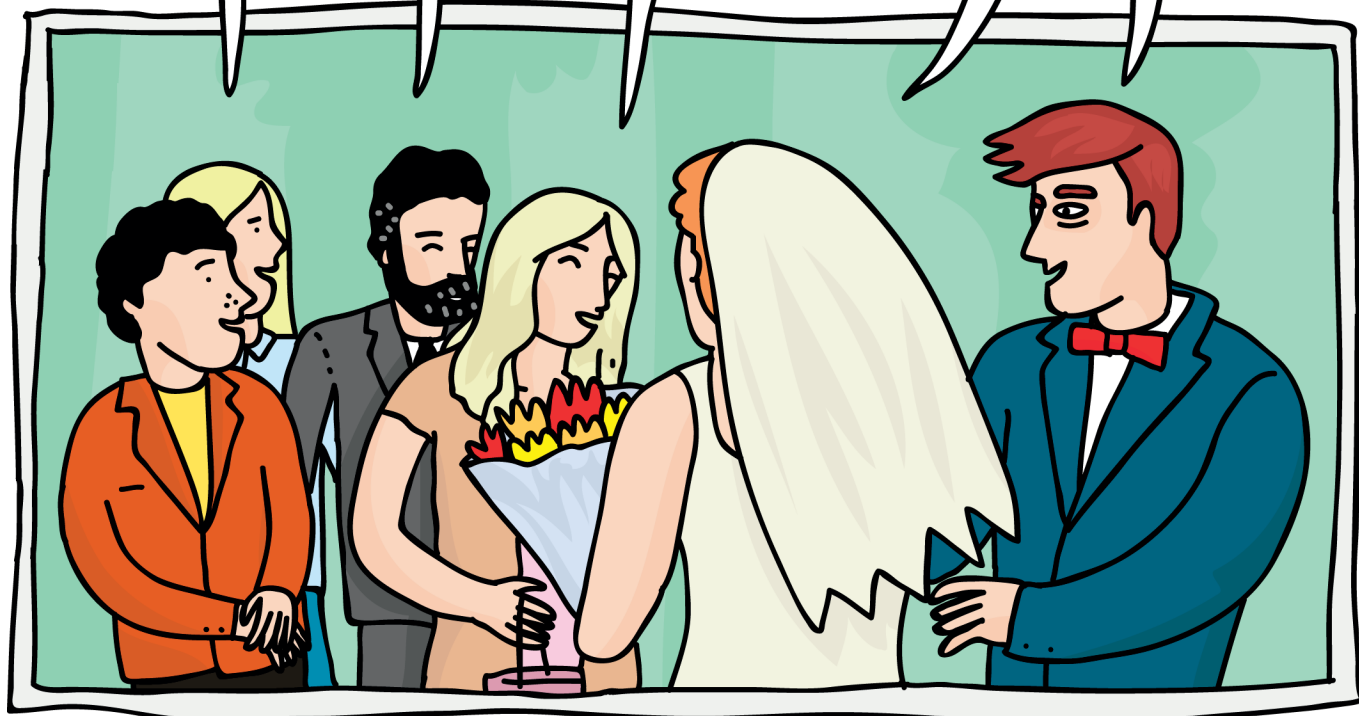
II. Skończyła się ceremonia ślubna. Przed kościołem ustawiała się ogromna kolejka. Czas na życzenia. Posłuchaj dialogu, a następnie dopasuj wydarzenia z ramki do wyrażień. Dopisz też swoje pomysły.

WSZYSTKIEGO NAJLEPSZEGO NA
NOWEJ DRODZE ŻYCIA.

GRATULUJEMY.

SKŁADAMY NAJSERDECZNIJSZE
ŻYCZENIA.

DZIĘKUJEMY!

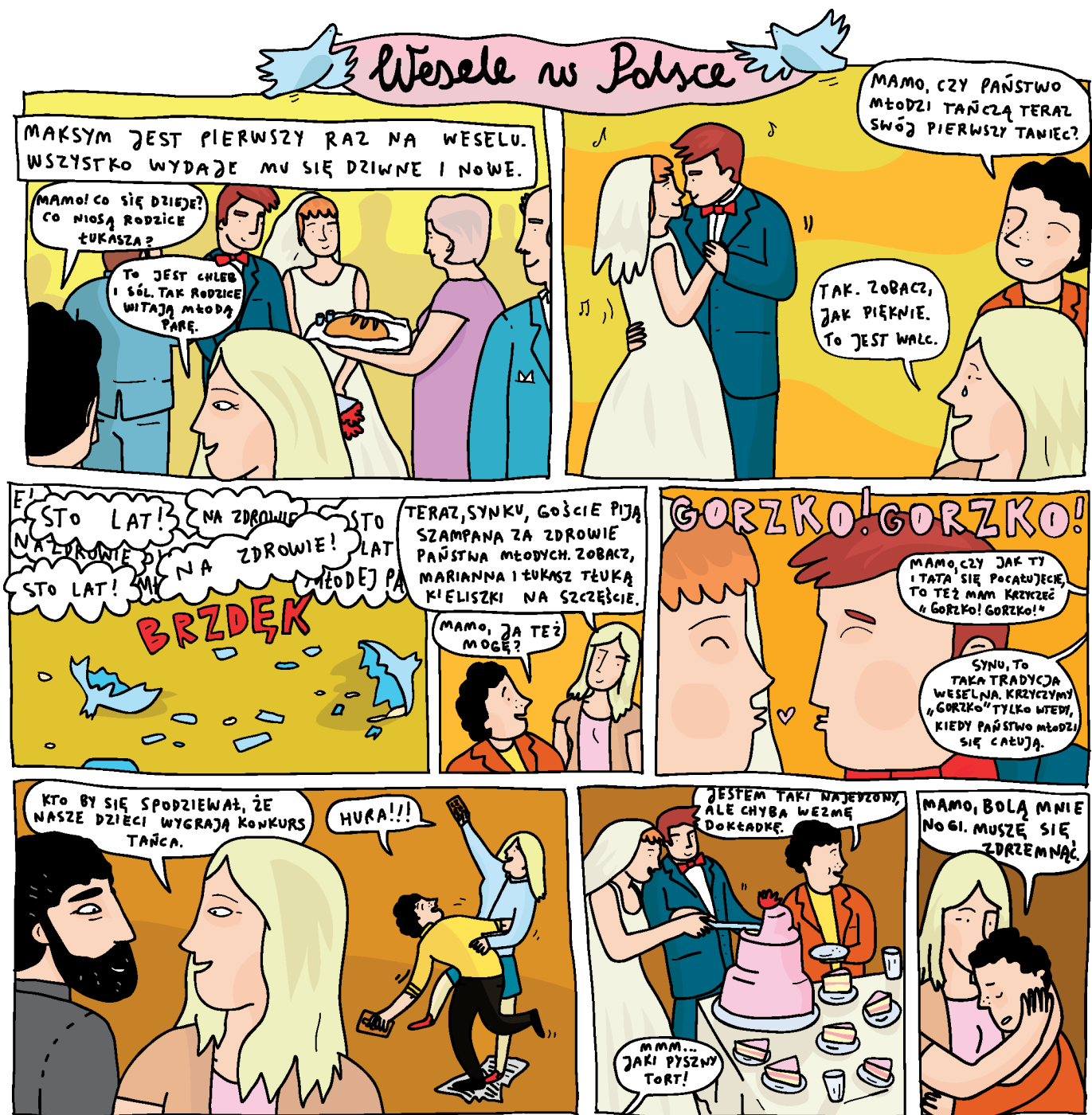
0. **jest dzień babci**

1. dawno nie widziałeś kolegi
2. siostra bierze ślub
3. wysyłasz kartkę z wakacji
4. ciocia urodziło się dziecko
5. są Święta Wielkanocne
6. kolega zdał egzamin
7. ktoś przychodzi do twojego domu
8. mama ma urodziny
9. wyjechałeś w góry i piszesz pocztówkę do rodziców

- A. Serdeczne pozdrowienia
- B. Pozdrów Antka
- C. Gratuluję!
- D. Witam!
- E. Wszystkiego najlepszego!

III. Przeczytaj komiks „Wesele w Polsce”, a następnie uzupełnij relację ze ślubu wyrazami z ramki.

przyjęcie, gazecie, chlebem, nogi, łóżku, **życzeń**, tort, obiadu, zwyczaj, nodze, konkursy, kieliszki, solą, taniec

Po złożeniu **życzeń** Para Młoda udała się wraz z gośćmi do Domu Polonii Stowarzyszenia Wspólnota Polska, gdzie odbywało się⁰ weselne. Przy wejściu rodzice przywitali Młodych¹ i². Wszyscy zaśpiewali Młodej Parze Sto lat i wiwatowali na jej cześć. Młoda Para wypła szampana, a potem rzuciła za siebie³ na szczęście. To taki stary⁴. Wszyscy goście usiedli do⁵ weselnego. Jednak niedługo potem Młoda Para wstała od stołu i zaczęła tańczyć swój pierwszy⁶. Potem dołączyli do nich goście. Maksymowi najbardziej podobały się jednak⁷. Były bardzo śmieszne. W jednym nawet wziął udział. Musiał tańczyć z Olgą na⁸. Co chwilę gazetę składano na mniejsze części. Na samym końcu musieli tańczyć na jednej⁹. To było trudne, ale wygrali konkurs i dostali nagrodę. O północy wniesiono¹⁰ weselny. Był bardzo duży i smaczny. O drugiej w nocy Maksym był bardzo zmęczony, bolały go¹¹. Marzył już tylko o ciepłym¹².

Niektóre czasowniki w czasie teraźniejszym odmieniają się nieregularnie. Już kilka takich znasz. To np. **jeść, iść, być, mieć**. Dziś w tekście pojawiły się też inne. Zobacz jakie.

	BRAĆ kogo? co?	TŁUC kogo? co?	NIEŚĆ kogo? co?	MÓC	WIEDZIEĆ o kim? o czym?
ja	biorę	tłukę	niosę	mogę	wiem
ty	bierzesz	tłuczesz	niesiesz	możesz	wiesz
on/pan	bierze	tłucze	niesie	może	wie
ona/pani					
ono/dziecko					
my	bierzemy	tłuczemy	nieziemy	możemy	wiemy
wy	bierzecie	tłuczecie	nieście	możecie	wiecie
oni/panowie/państwo	biorą	tłuką	niosą	mogą	wiedzą
one/panie					

IV. Uzupełnij zdania odpowiednią formą czasownika w czasie teraźniejszym.

0. Nie **mogę** (ja móc) założyć tej czerwonej muchy, zupełnie nie pasuje do garnituru.

1. Państwo Młodzi (tłuc) kieliszki na szczęście.
2. Od jutra (my brać) sprawy w swoje ręce.
3. Rodzice (nieść) chleb i sól.
4. Nie (móc) tańczyć, bo boli go noga.
5. Dziewczyny nie (wiedzieć) gdzie jest biblioteka.
6. Co (ty nieść) w tej torbie?
7. Olga (móc) zapomnieć, trzeba jej co chwila przypominać.
8. Nie (ja wiedzieć), gdzie leży moja torebka.
9. (ja brać) ten lek już trzeci dzień i mi nie pomaga.
10. Staszek to straszny niezdara, ciągle (tłuc) talerze.

V. Wykreśl 15 wyrazów związanych z uroczystością weselną.

Ż	Y	C	Z	E	N	I	A	O	P	Z
W	A	B	H	L	Ś	L	U	B	R	P
E	K	U	W	E	L	O	N	R	Z	R
S	T	K	S	U	M	U	P	Ą	Y	Z
E	I	I	Ó	Y	Ą	Y	O	C	S	Y
L	N	E	L	E	Ż	R	I	Z	I	J
E	Ż	T	C	H	L	E	B	K	Ę	Ę
E	O	G	T	M	U	C	H	A	G	C
R	N	A	O	S	U	K	N	I	A	I
Z	A	P	R	O	S	Z	E	N	I	E
C	B	F	T	R	E	P	I	Y	N	G

LEKCJA 9

Przyjaciel, kolega czy znajomy?

Olga pokłóciła się niedawno z Ostapem. Zastanawia się, czy kłótnia oznacza koniec przyjaźni?

KŁÓTNIA, WYWOŁAĆ+B. (KOGO? CO?),
SPIERAĆ SIĘ Z+N. (KIM? CZYM?), SMALIĆ CHOLEWKI,
KTO SIĘ LUBI, TEN SIĘ CZUBI, PRZYJAŹŃ, ZNAJOMOŚĆ,
PRAWDZIWYCH PRZYJACIÓŁ POZNAJEMY W BIEDZIE,
ZJEŚĆ Z KIMŚ BECZKĘ SOLI

I. Posłuchaj dialogu i zdecyduj, czy zdania są prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

	P	F
0. Olga ma bardzo ważne pytanie do mamy	✓	
1. Mama grała w teatrze szkolnym.		
2. Ostap nie jest już chłopakiem Olgi, bo się z nią pokłócił.		
3. Z przyjacielem trzeba wyjaśniać wszystkie sytuacje konfliktowe.		
4. Rodzice Maksyma nigdy się nie kłócili.		
5. Olga podejrzewa, że Maksymowi podoba się jakaś dziewczyna.		

II. Maksym znalazł na półce *Wielki słownik frazeologizmów PWN* z przysłowiami, szuka w nim różnych zwrotów, które usłyszał w rozmowie. Pomóż połączyć mu zwrot z jego znaczeniem.

0. <i>coś chodzi komuś po głowie</i>	A.	zalecać się do kogoś, podrywać
1. smalić cholewki	B.	dopiero kiedy znajdujemy się w trudnej sytuacji, poznajemy, kto jest naszym przyjacielem
2. drzeć koty	C.	jeżeli się z kimś kłócimy, to znaczy, że go bardzo lubimy
3. kto się czubi, ten się lubi	D.	<i>ktoś się nad czymś zastanawia, długo o czymś lub o kimś myśli</i>
4. prawdziwych przyjaciół poznaje się w biedzie	E.	kłócić się z kimś

0.	1.	2.	3.	4.
D.				

W *Wielkim słowniku frazeologicznym PWN z przysłowiami* znajdziesz informacje, co oznaczają różne frazeologizmy i przysłowia.

Frazeologizm to takie połączenie wyrazów, które ma znaczenie przenośne, a nie dosłowne, np. „egzamin chodził komuś po głowie”, nie oznacza dosłownie, że egzamin miał nogi i spacerował komuś po głowie, tylko że ktoś długo o nim myślał.

Przysłowia to krótkie zdania, które mogą wyrażać jakąś myśl lub mądrość, np. „prawdziwych przyjaciół poznaje się w biedzie”.

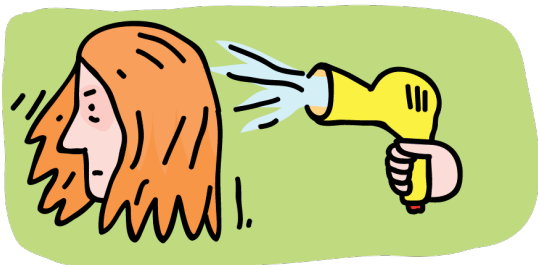
III. Uzupełnij zdania odpowiednimi frazeologizmami lub przysłowiami.

0. Prawie rok **smalił do niej cholewki**, wreszcie odważył się powiedzieć jej o swoim uczuciu.

1. Kiedy rodzice byli młodzi, Ciągłe słycać było, jak się kłóca.
2. Piotrkowi spodobała się Basia, dlatego zaczął do niej
3. Olga ma egzamin dopiero za rok, ale już dzisiaj
4. Kasia zawsze miała wielu przyjaciół, ale kiedy zachorowała, przychodziła ją odwiedzić tylko Marta. Wtedy dziewczynka zrozumiała, że
5. Maksym dowiedział się, że, znaczy, że osoby, które się kłóca, tak naprawdę się lubią.

IV. Połącz frazeologizmy z rysunkami.
Potem odszukaj w słowniku, co one znaczą.

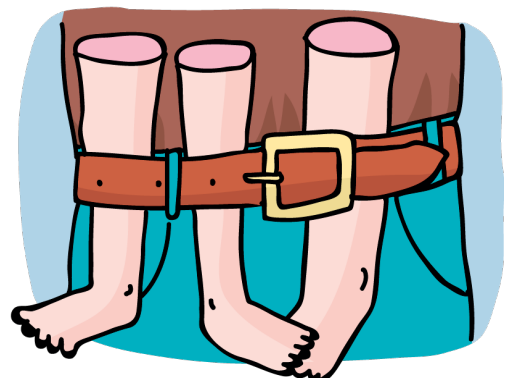
BRAĆ
NOGI
ZA PAS

MIEĆ
MUCHY
W NOSIE

SUSZYĆ
KOMUŚ
GŁOWĘ

CHOWAĆ
GŁOWĘ
W PIASEK

Przyjaciel to człowiek, z którym jesteśmy w bliskich stosunkach, powiernik. Człowiek okazujący nam sympatię.

Rzeczownik „przyjaciel” w liczbie pojedynczej nie powinien sprawić ci wielu trudności, ale warto zapamiętać odmianę tego rzeczownika w liczbie mnogiej. Pomoże ci w tym przysłowie „prawdziwych przyjaciół poznaje się w biedzie”.

Kolega to ktoś, kto towarzyszy nam w pracy, nauce, zabawie, kumpel. Wyraz „kolega” jest rodzaju męskiego, ale odmienia się jak słowa w rodzaju żeńskim.

Znajomy to ktoś, kogo znam np. sąsiad.

Słowo „znajomy” jest rzeczownikiem, ale odmienia się jak przymiotnik.

Liczba pojedyncza			
MIANOWNIK	przyjaciel	kolega	znajomy
DOPEŁNIACZ	przyjaciela	kolegi	znajomego
CELOWNIK	przyjacielowi	koledze <i>g:dz</i>	znajomemu
BIERNIK	przyjaciela	kolegę	znajomego
NARZĘDNIK	przyjacielem	kolegą	znajomym
MIEJSCOWNIK	przyjacielu	koledze <i>g:dz</i>	znajomym
WOŁACZ	przyjacielu!	kolego!	znajomy!
Liczba mnoga			
MIANOWNIK	przyjaciel-e	koledzy <i>g:dz</i>	znajomi
DOPEŁNIACZ	przyjaciół → ó	kolegów	znajomych
CELOWNIK	przyjaciółom <i>o NIE e</i>	kolegom	znajomym
BIERNIK	przyjaciół	kolegów	znajomych
NARZĘDNIK	przyjaciółmi	kolegami	znajomymi
MIEJSCOWNIK	przyjaciółach <i>o NIE e</i>	kolegach	znajomych
WOŁACZ	przyjaciele!	koledzy!	znajomi!

V. Wstaw wyrazy: przyjaciel, kolega, znajomy w odpowiedniej formie, zgodnie z podanym przykładem.

A. PRZYJACIEL

0. Maksym i Staszek są **przyjaciółmi**.

1. Prawdziwym mogę zaufać.
2. Jadę z moim na wakacje.
3. Prawdziwych poznaje się w biedzie.
4. Moi nigdy nie zapominają o mnie, kiedy jest mi trudno.
5. Maria ufa swojemu

6. Z moim mógłbym konie kraść .

B. KOLEGA

0. Można polegać na tym *koledze*.

1. Z tymi znamy się jak łyse konie, bo już prawie 10 lat.
2. Mam, który gra na gitarze elektrycznej.
3. Ci znowu nie przyszli na urodziny do Antka.
4. Bez tego każda zabawa jest nudna.
5. Pożyczyłem tym swoją nową grę.
6. Maksym ufa swojemu

HEJ, żo no!

CZY MY SIĘ PRZYJAŻNIMY?

C. ZNAJOMY

0. Olga ma fajnego *znajomego*.

1. Maksym ma wielu
2. Tata spotkał się ostatnio ze (l. poj.) z pracy.
3. Dałem moim bilety na koncert.
4. Olga idzie ze (l.mn.) na koncert.
5. Mama odwiedziła ostatnio, którego spotkała po 20 latach.
6. Pożyczyłem swoją hulajnogę (l.poj.)

VI. Wybierz odpowiednie słowo.

0. Maksym i Staszek znają się długo to prawdziwi koledzy/*przyjaciele*.

1. Można z nim konie kraść, to prawdziwy przyjaciel/znajomy.
2. Anka zna go od niedawna. Często mijają tego kolegę/znajomego na klatce schodowej.
3. Olga i Ostap są kolegami/przyjaciółmi.
4. Tata ma wielu znajomych/kolegów w pracy.
5. Olga ma kilku znajomych/kolegów, z którymi gra na gitarze.
6. To mój znajomy/kolega, ale zapomniałem, jak się nazywa.
7. Zjadłem z nim beczkę soli. To prawdziwy kolega/przyjaciel.
8. Od czasu do czasu bawią się na imprezach. To dobrzy koledzy/przyjaciele.
9. Prawdziwych kolegów/przyjaciół poznaje się w biedzie.
10. W klasie mam wielu znajomych/kolegów.

PRZYJAŻNIMY I KOCHAMY!

VII. Porozmawiaj z koleżankami i kolegami z klasy.

Czy mają przyjaciół?

Czym jest dla nich prawdziwa przyjaźń?

VIII. Obejrzyj film oparty na wierszu Adama Mickiewicza „Przyjaciele” i wyjaśnij przysłowie „prawdziwych przyjaciół poznaje się w biedzie”.

PAMIĘTASZ, JAK SKRĘCIŁAM KOSTKĘ...?

PISOWNIA WYRAZÓW Z „RZ” I „Ż”

RZ piszemy		Ż piszemy	
po literach: b, p, d, t, g, k, ch, j, w	brzeg przepraszam drzewo trzask Grześ krzak chrzan spojrzenie wrzos	po literach: l, ł, n, r	lżej łże oranżada rżysko
Gdy wymienia się w innych wyrazach na r	morski: morze rower: rowerzysta	gdy w innych wyrazach wymienia się na: g:ż dz:ż z:ż h:ż s:ż	noga:nóżka pieniądz:pieniązek mróz:zamrażarka druh:drużyna nisko:niżej
w zakończeniach wyrazów: -arz -erz -mierz -mistrz	piłkarz żołnierz ciśnieniomierz zegarmistrz	 <p>DLACZEGO WYRAZ „PRZYJACIELE” PISZEMY PRZEZ „RZ”, A NIE „Ż”?</p>	
Jeżeli w języku ukraińskim w podobnym słowie będzie „r”, to zawsze wybierz „rz”.	mope:morze		
Uwaga: pszenica, kształt, pszczoła!			

IX. Uzupełnij słowa odpowiednią literą.

We w.....eśniu był bardzo wa.....ny mecz piłki no.....nej. Na trybunach pojawiło się wielu kibiców. Nic nie zapowiadało katastrofy. Po gwizdku obie dru.....yny weszły na stadion. Piłka.....e p.....ywitali się i wtedy sędzia zauwa.....ył, że brakuje jednego bramka.....a. Gdzie był? Co się wyda.....yło? Tymczasem piłka..... był w p....ebieralni. Akurat zadzwoniła jegoona i musiał odebrać telefon.ona była wa.....niejsza niż mecz, bo bramka..... był pantofla.....em. Kiedy wreszcie się pojawił, bardzo p.....epraszal za swoje zachowanie. Jednak ot.....ymał od sędziegoółtą kartkę. Niedługo potem p.....erwano mecz, bo po st.....eleniu gola, bramka..... usiadł na trawie i powiedział,e to nieuczciwe i że nie zgadza się z wynikiem. Trener za.....ądał p.....erwy. Za.....ądził zmianę bramka.....a. Niestety, drugi piłka..... sam st.....elił samobója zaraz po p.....erwie. No có....., dla kibiców mecz okazał się prawdziwym horrorem.

LEKCJA 10

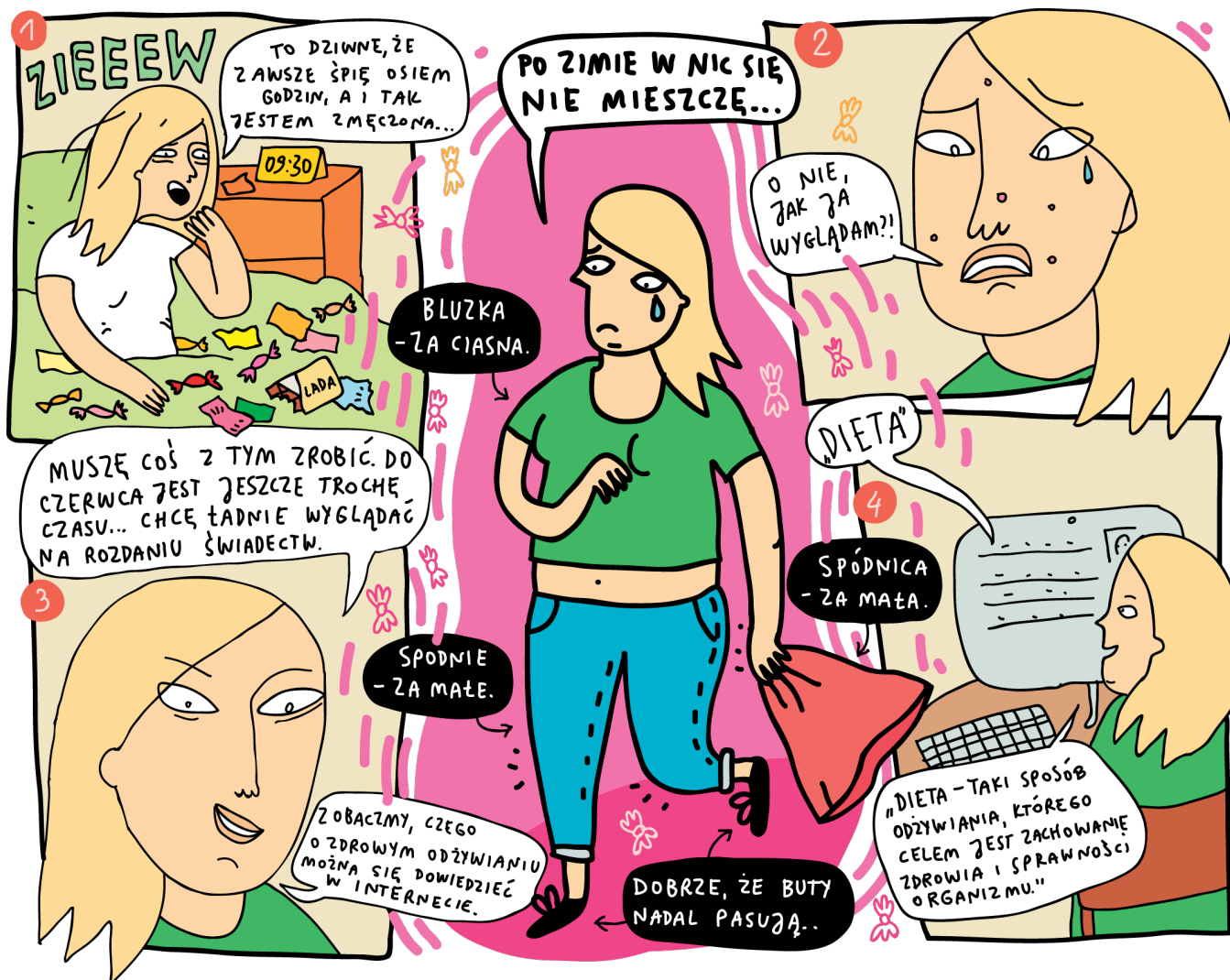
To tylko dwie kalorie!

Olga zauważyła, że po zimie przestała mieścić się w większość swoich ubrań. Poza tym brakuje jej energii i zaczęły wyskakiwać pryszczki. Wkrótce, po egzaminach, będzie uroczyste rozdanie świadectw i Olga chciałaby ładnie wyglądać. Maksym jest przerażony, że siostra chce zrezygnować z jedzenia mięsa.

ODCHUDZAĆ SIĘ (-AM, -ASZ), WAŻYĆ SIĘ/WAŻYĆ (Ę, -YSZ), ODŻYWIAC SIĘ (-AM, -ASZ), PIRAMIDA ŻYWIENIOWA, DIETA, ŹRÓDŁO + D. (CZEGO?), TŁUSZCZE, WEGETARIANIN (WEGETARIANIZM), WEGANIN (WEGANIZM)

I. Przeczytaj komiks i zdecyduj, czy zdania są prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

	P	F
0. Olga rano jest pełna energii.		✓
1. Olga zauważa, że ma problemy z cerą.		
2. Wszystkie ubrania pasują na Olgę.		
3. Olga je bardzo mało słodczy.		
4. Olga chce ładnie wyglądać na oficjalnym zakończeniu liceum.		
5. Celem diety jest zrzucenie kilogramów.		

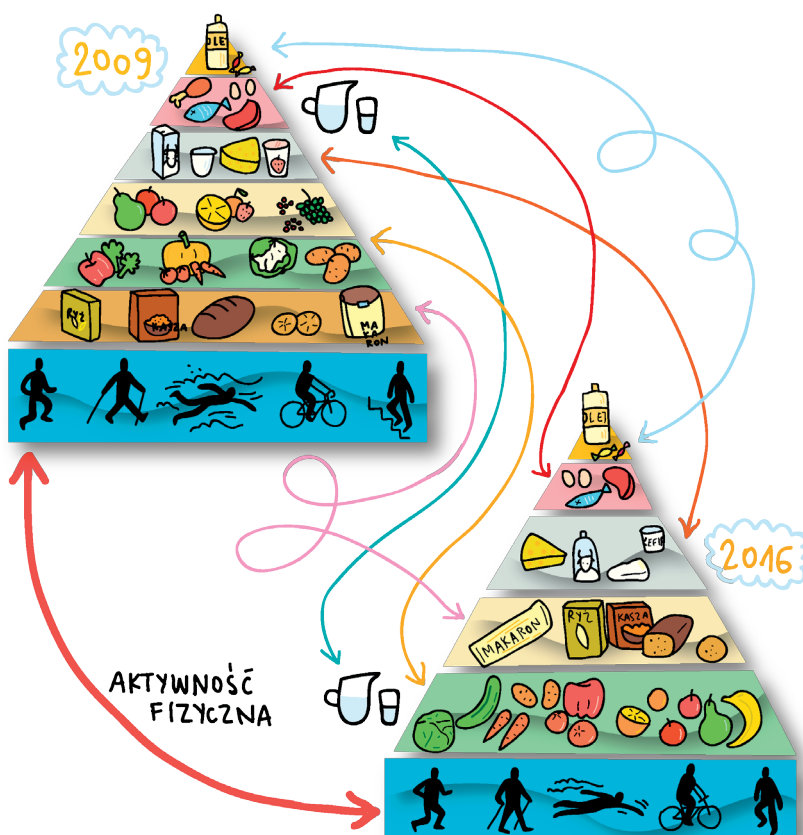
II. Posłuchaj dialogu, a następnie odpowiedz na pytania.

1. Jakich informacji w internecie szuka Olga?
2. Kim jest wegetarianin, a kim weganin?
3. Dlaczego Maksym nie chce być ani wegetarianinem, ani weganinem?
4. Co to jest piramida żywieniowa?

III. Podpisz produkty w starej i nowej piramidzie żywieniowej, używając wyrazów z ramki. Jakie widzisz zmiany? Których produktów jesz najwięcej?

0. aktywność fizyczna 1. słodczy 2. owoce i warzywa 3. produkty zbożowe 4. nabiał 5. ryby, drób, jajka, mięso 6. tłuszcze roślinne 7. woda

IV. Uzupełnij tabelę.

UWAGA! PRZYMIOTNIKI W STOPNIU WYŻSZYM I NAJWYŻSZYM
TEŻ SIĘ ODMIENIAJĄ:
MAM STARSZĄ SIOSTRĘ I MŁODSZEGO BRATA.
MOJA MAMA JEST NAJPIĘKNIEJSZĄ KOBIETĄ NA ŚWIECIE!

STOPNIOWANIE PRZYMIOTNIKÓW		
STOPIEŃ RÓWNY 0	STOPIEŃ WYŻSZY +/- 1	STOPIEŃ NAJWYŻSZY =/- ∞
REGULARNIE (-szy, -naj-)		
zdrowy	zdrowszy	najzdrowszy
młody	młodszy	najmłodszy
stary	starszy	najstarszy
słaby	słab _ _ _	_ _ _ słab _ _ _
nowy	now _ _ _	_ _ _ now _ _ _
Uwaga, redukcja! (-iejszy, naj-)		
ładny	ładniejszy	najładniejszy
piękny	piękniejszy	najpiękniejszy
trudny	trudn _ _ _ _ _	_ _ _ trudn _ _ _ _ _
ważny	ważn _ _ _ _ _	_ _ _ ważn _ _ _ _ _
Uwaga, redukcja! (-szy, naj-)		
szeroki	szerszy	najszerszy
daleki	dalszy	_ _ _ dal _ _ _
ciężki	cięższy	_ _ _ cięż _ _ _
słodki	słod _ _ _	_ _ _ słod _ _ _
Uwaga, alternacje! (a:e, ł:l, o:e, g:ż, r:rz, s:ś)		
wysoki	wyższy	najwyższy
biały	bielszy	_ _ _ bielszy
wesoły	weselszy	_ _ _ wes _ _ _ _ _
drogi	droższy	_ _ _ droż _ _ _
mądry	mądrzejszy	_ _ _ mądrz _ _ _ _ _
ciepły	cieplejszy	_ _ _ ciepl _ _ _ _ _
jasny	jaśniejszy	_ _ _ jaśn _ _ _ _ _
OPISOWO (przymiotniki wielosylabowe, internacjonalizmy, tradycja językowa)		
interesujący	bardziej / mniej interesujący	najbardziej / najmniej interesujący
kolorowy	bardziej / mniej kolorowy	najbardziej / najmniej kolorowy
chory	bardziej / mniej chory	najbardziej / najmniej chory
NIEREGULARNIE		
dobry	lepszy	najlepszy
zły	gorszy	najgorszy
mały	mniejszy	najmniejszy
duży / wielki	większy	największy
lekki	lżejszy	najlżejszy

V. Uzupełnij zdania odpowiednimi formami wyrazów.

0. Janek jest mądry, ale Wojtek jest *mądrzejszy*.

1. Pomarańcza jest słodka, ale mandarynka jest
2. Mariola jest ładna, ale Olga jest
3. Tamta książka jest ciekawa, ale ta jest
4. Ten film jest długi, ale tamten jest jeszcze
5. To jezioro jest głębokie, ale tamto jest
6. Lwów jest duży, ale Kijów jest
7. Tamta sałatka jest smaczna, ale ta jest
8. Gotowana marchewka jest zdrowa, ale świeża jest

VI. Podpisz obrazki przedstawiające powiedzenia związane ze zdrowiem odpowiednim wyrażeniem z ramki. Jak je rozumiesz?

- 0. *Mieć końskie zdrowie.*** 1. W zdrowym ciele zdrowy duch.
2. Zdrowy jak ryba. 3. Kto zdrowia nie szanuje, ten na starość żałuje. 4. Co za dużo, to niezdrowo. 5. Tryskać zdrowiem.

VII. Co znaczą poniższe powiedzenia?

0. „Mieć końskie zdrowie” to:

- a) **być bardzo zdrowym**
- b) **często cierpieć na ból pleców**

1. „W zdrowym ciele zdrowy duch” oznacza:

- a) jeśli ktoś jest zdrowy, jest szczęśliwy
- b) jeśli ktoś jest zdrowy, widzi duchy

2. „Zdrowy jak ryba” to:

- a) ktoś szybko uczy się pływać
- b) ktoś, kto jest bardzo zdrowy

3. „Kto zdrowia nie szanuje, ten na starość żałuje” oznacza, że:

- a) dbanie o zdrowie jest bez sensu
- b) kiedy nie dba się o zdrowie, w starszym wieku bardzo często się choruje

4. „Co za dużo, to niezdrowo” znaczy, że:

- a) nie powinno się jeść za dużo
- b) nie powinno się jeść mało

5. „Tryskać zdrowiem” oznacza:

- a) wszyscy widzą, że ktoś jest bardzo zdrowy – ma dużo energii, jest zadowolony
- b) leczyć ludzi

VIII. Przeczytaj dialog, odpowiedz na pytania, a następnie przeanalizuj tabelę poniżej.

Olga: Mamo, zdecydowałam się być wegetarianką!

Mama: Naprawdę chcesz zrezygnować z jedzenia mięsa?

Olga: Chcę spróbować. Mięso nie jest przecież najważniejsze w zdrowej diecie. Warzywa i owoce są dużo **zdrowsze od innych produktów**. Może pójdziemy na zakupy?

Mama: Po co? Przecież lodówka jest pełna wegetariańskich produktów!

Olga: Myślę, że warto kupić chleb pełnoziarnisty, bo jest **zdrowszy od jasnego pieczywa**. Poza tym nie ma w domu oliwy z oliwek, a jest znacznie **lepsza od masła** czy oleju.

Mama: Ciemny chleb jest **zdrowszy niż jasny**, za to oliwa z oliwek znacznie **droższa niż olej**. Olgo, mam nadzieję, że nie zbankrutujemy przez twoją dietę. Możesz iść do sklepu, bo potrzebuję oliwy do sałatki. Poza tym przyda ci się trochę ruchu.

Olga: Oj, mamo!

1. Dlaczego Olga nie musi jeść mięsa?
2. O co Olga prosi mamę?
3. Czy mama jest zadowolona z przygotowanej przez Olgę listy zakupów?

KONSTRUKCJE PORÓWNAWCZE

STOPIEŃ WYŻSZY		STOPIEŃ NAJWYŻSZY
niż + mianownik	od + dopełniacz	z/ze + dopełniacz
Ciemne pieczywo jest zdrowsze niż jasne pieczywo.	Ciemne pieczywo jest zdrowsze od jasnego pieczywa.	Maksym jest najwyższy z całej klasy.
Olga jest starsza niż Maksym.	Olga jest starsza od Maksyma.	Olga jest najładniejsza ze wszystkich dziewczyn w szkole.

IX. Uzupełnij zdania odpowiednimi formami wyrazów.

0. Świeża morela jest **smaczniejsza** (smaczna) od **suszonej** (suszona).

1. Sok pomarańczowy jest (drogi) od (jabłkowy).
2. Maksym jest (wysportowany) od (Olga).
3. Mama jest (młoda) od (tata).
4. Bruno jest (duży) od (Wanda).
5. Klasa Maksyma jest (mała) od klasy (Antek).

X. Co najbardziej lubisz jeść i dlaczego? Zapytaj koleżanki i kolegów w klasie. Zapiszcie na tablicy, które produkty jecie najczęściej. Czy są zdrowe?

XI. Zagraj w grę „Czym różni się...”.

Klasa dzieli się na dwie drużyny. Nauczyciel pokazuje drużynom listę zagadnień. Każda drużyna musi wypisać jak największą liczbę różnic między dwoma elementami, używając konstrukcji porównawczych w stopniu wyższym, np. „Czym różni się pies od kota?”. Jeśli drużyna ominie któryś z punktów na koniec gry, suma zdobytych punktów pomniejszana jest o jeden. Grupą, która utworzy najwięcej poprawnych zdań, wygrywa.

XII. Przeczytaj fraszkę Jana Kochanowskiego „Na zdrowie”¹. O czym jest wiersz? W domu znajdź informację i napisz krótką informację o tym, kim był Jan Kochanowski.

NA ZDROWIE

Ślachtetne zdrowie,
Nikt się nie dowie,
Jako smakujesz,
Aż się zepsujesz.
Tam człowiek prawie
Widzi na jawie
I sam to powie,
Że nic nad zdrowie
Ani lepszego,
Ani droższego;
Bo dobre mienie,
Perły, kamienie,
Także wiek młody
I dar urody,
Mieśca wysokie,
Władze szerokie
Dobre są, ale -
Gdy zdrowie w cale.
Gdzie nie masz siły,
I świat niemiły.
Klinocie drogi,
Mój dom ubogi
Oddany tobie
Ulubuj sobie!

PO PIERWSZE:
ZDROWIE.
PO DRUGIE:
ZDROWIE.
PO TRZECIE:
ZDROWIE.

JAN K.

I NIE SIEDZIEĆ
ZA DŁUGO PRZY
KOMPUTERZE.

XIII. Czasami w szkołach są sklepiki, w których możesz kupić dużo smaczných, ale niezdrowych rzeczy, jak napoje gazowane, batoniki czy chipsy. Ułóż w domu listę produktów, które są zarówno smaczne, jak i zdrowe. Napisz, dlaczego warto je kupić zamiast słodyczy.

¹Źródło: http://staropolska.pl/renesans/jan_kochanowski/fraszki/fraszki_48.html

LEKCJA 11

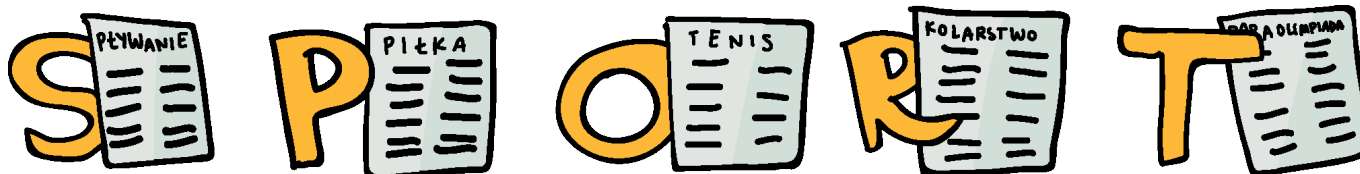
W zdrowym ciele – zdrowy duch

Maksym wie, że sport to zdrowie. Dużo czasu spędza na świeżym powietrzu, lubi bieganie i sporty zespołowe. A Ty?

BRAĆ, WZIĄĆ UDZIAŁ W MECZU,
PRZEGRĄĆ, STRACIĆ, ZDOBYĆ + B. (CO?),
SPORT ZESPOŁOWY/INDYWIDUALNY,
NAPASTNIK, OBRONCA

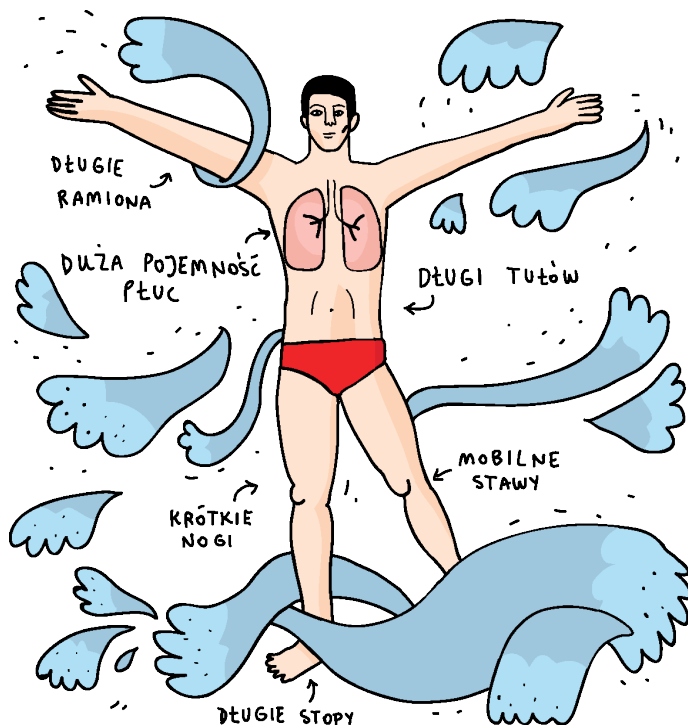

I. Maksym uwielbia tematykę sportową i zawsze czyta ostatnią stronę weekendowego dziennika. Przeczytaj ją i wybierz poprawną odpowiedź.

PŁYWANIE

Rio 2016. Michael Phelps i tajemnica jego sukcesów

Najlepszy olimpijczyk wszech czasów. Dwa-

dzieścia trzy złote medale, trzy srebrne, dwa brązowe. Fenomen światowego sportu. Michael Phelps. W czym tkwi sukces amerykańskiego pływaka?

Phelps w Rio wywalczył pięć złotych i jeden srebrny medal. Stał się najlepszym olimpijczykiem wszech czasów. – Byłem w stanie dokonać w sporcie wszystkiego, co sobie wymyśliłem, i po 24 latach cieszę się z tego, jak to się skończyło – mówił. No właśnie, skończyło. 31-latek po igrzyskach olimpijskich w Rio zakończył karierę.

Przez wszystkie lata rywalizacji, Phelps wspiął się na nieosiągalny dla innych szczyt. Stał się symbolem zwycięstwa. Jego sukces nie wziął się z przypadku. W sukcesach, oprócz ciężkich i regularnych treningów pomogły również wyjątkowe warunki fizyczne sportowca.

PIŁKA NOŻNA

Robert Lewandowski może umocnić się

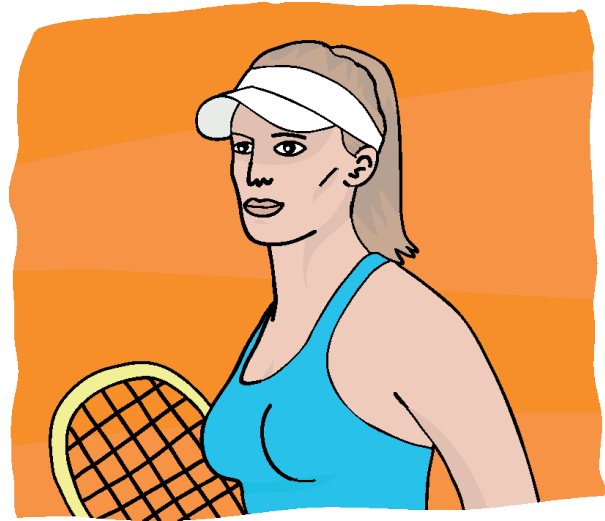
na fotelu lidera strzelców Bundesligi. W dwóch pierwszych meczach w sezonie 2015/2016 zdobył cztery bramki. Na razie Polak, król strzelców poprzedniego sezonu Bundesligi, dzieli pierwsze miejsce w klasyfikacji najsukuteczniejszych piłkarzy w lidze z Finem Joelem Pohjanpalo z Bayernu Leverkusen. Bayern będzie musiał radzić sobie wciąż bez Arjena Robbena, który jest już jednak bliski powrotu na boisko. Holender odniósł w lipcu kontuzję. Jednak nawet bez niego Bawarczycy radzą sobie w tym sezonie bardzo dobrze. W pięciu spotkaniach w tym sezonie odnieśli komplet zwycięstw, zdobyli 20 bramek (osiem z nich uzyskał Lewandowski) i nie stracili ani jednej.

TENIS

Rozstawiona z numerem pierwszym Kanadyjka Eugenie Bouchard odpadła z tenisowego turnieju WTA w Quebec City. W drugiej rundzie przegrała z Rosjanką Ałłą Kudriawcewą 2:6, 3:6. W innych czwartkowych spotkaniach Amerykanka Jessica Pegula wygrała z Kanadyjką Francoise Abandą 7:6, 7:5,

Francuzka Oceane Dodin pokonała Amerykankę Sachię Vickery 6:4, 6:4, a Belgijka Alison Van Uytvanck zwyciężyła Czeszkę Barborę Stefkową.

KOLARSTWO

Niemka Liane Lippert wygrała wyścig junierek ze startu wspólnego na mistrzostwach Europy w kolarstwie. Na liczącej 68,5 km trasie w Plumelec we Francji drugie miejsce zajęła Włoszka Elisa Balsamo, a trzecie Brytyjka Sophie Wright – obie ze stratą 4 sekund. Najlepsza z Polek, Aurelia Nerlo, przyjechała na metę na 8. pozycji. Do zwycięzcy straciła 11 sekund.

PARAOLIMPIADA

Po zwycięstwie w jeździe indywidualnej na czas w kolarstwie ręcznym (handbike) Rafał Wilk wywalczył na igrzyskach olimpijskich w Rio de Janeiro drugi medal, tym razem srebrny, w wyścigu ze startu

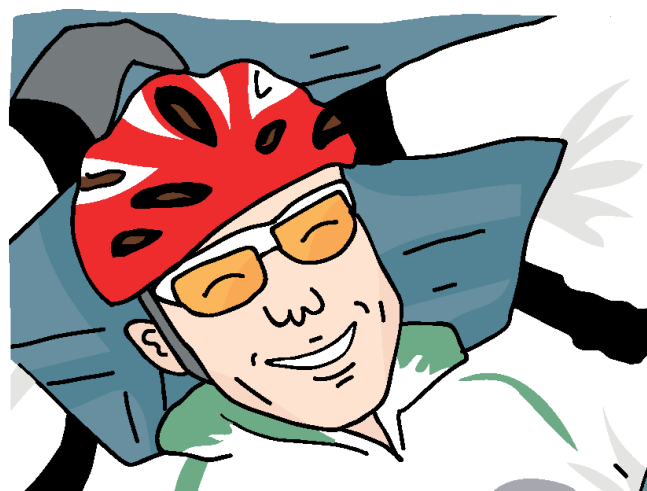
wspólnego na dystansie 60 km. Wyprzedził go o trzy sekundy Niemiec Vico Merklein, który uzyskał czas 1:28.48.

Cztery lata temu w Londynie zawodnik Stali Rzeszów zdobył dwa złote krążki paraolimpijskie.

Wilk w przeszłości był żużlowcem. Miał wypadek podczas meczu ligowego 10 lat temu, w wyniku którego stracił władzę w nogach.

Polscy sportowcy zdobyli dotychczas w Rio de Janeiro 29 medali: sześć złotych, 14 srebrnych oraz dziewięć brązowych i zajmują 13. miejsce w klasyfikacji

krajów. Na pierwszym są Chiny ze 173 (76-58-39) medalami.*

0. Maksym czyta w gazecie dział sportowy, bo:

a) **jest fanem sportu**

b) **bardzo lubi czytać polską prasę**

c) **lubi weekendową gazetę**

1. Tajemnica sukcesu Michaela Phelpsa tkwi:

a) w jego pracowitości

b) w budowie jego ciała

c) w tym, że nie umie przegrywać

2. Robert Lewandowski

a) jest w tym roku królem strzelców wraz z piłkarzem holenderskim

b) zdobył w sezonie 2015/2016 4 bramki

c) strzelił w tym sezonie Bundesligi 8 goli

3. W WTA:

a) Kanadyjka wygrała turniej

b) Czeszka pokonała Belgijkę

c) Francuzka zwyciężyła Amerykankę

4. Kolarstwo:

a) Niemka wygrała wyścig na mistrzostwach świata junierek

b) trasa wyścigu liczyła prawie 70 km

c) Polka zajęła ostatnie miejsce na podium

5. Paraolimpiada:

a) Polak Rafał Wilk uzyskał wynik 1:28:48

b) Wilk zmienił dyscyplinę sportu

c) Polska zajmuje 29 miejsce w klasyfikacji krajów

Źródła:

- <http://www.sport.pl/plywanie/0,0.html#TRNavSST#nawigacja>
- http://sport.interia.pl/bundesliga/news-robot-lewandowski-moze-umocnic-sie-na-fotelu-lidera-strzelc,nId,2276009#utm_source=paste&utm_medium=paste&utm_campaign=firefox
- http://sport.interia.pl/tenis/news-wta-quebec-eugenie-bouchard-odpadla-w-2-rundzie,nId,2275944#utm_source=paste&utm_medium=paste&utm_campaign=firefox
- http://sport.interia.pl/kolarstwo/news-me-w-kolarstwie-liane-lippert-najlepsza-wsrod-junierek,nId,2276099#utm_source=paste&utm_medium=paste&utm_campaign=firefox

II. Połącz antonimy:

0. **wygrać**

1. napastnik
2. profesjonalista
3. zwycięzca
4. goście
5. zespołowy
6. współzawodnictwo
7. idol
8. zdobyć
9. niesportowe zachowanie

- A. fan
- B. stracić
- C. obrońca
- D. przegrać**
- E. amator
- F. gospodarze
- G. fair play
- H. indywidualny
- I. współpraca
- J. przegrany

III. Połącz synonimy:

0. **piłka nożna**

1. murawa
2. doping
3. zespół
4. zawodnik
5. przeciwnik
6. fan
7. rezultat

A. **futbol**

- B. rywal
- C. drużyna
- D. substancje zakazane
- E. trawa
- F. gracz
- G. wynik
- H. kibic

IV. Uzupełnij zdania wyrazami w odpowiedniej formie.

brać, przegrać, stracić, kibicować, **uprawiać**, zostać, zdobyć, strzelać, odnosić

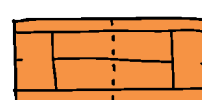
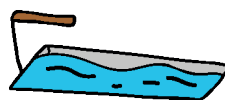
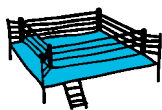
0. Cała rodzina Marczenków uwielbia **uprawiać** sport.

1. Bogdan polskiej drużynie siatkarzy.
2. Olga często udział w zawodach pływackich.
3. Czasami sportowcy kontuzje.
4. Lewandowski świetnie gole.
5. Przez słabą obronę drużyna punkt.
6. Ukraińska reprezentacja Puchar Świata.
7. Francuzi mecz jednym punktem.
8. Zawodnik zdyskwalifikowany za niesportowe zachowanie.

V. Podpisz obrazki wyrazami z ramki.

boisko, kort, bieżnia, basen, stok, tor, ring, mata

piłka, rakieta, paletka, lotka, korki, czepek, rękawice, bramka, kask, dres

VI. Czy jesteś kibicem sportowym? Której drużynie kibicujesz?
Czy któryś sportowiec jest twoim idolem / idolką?

VII. Które elementy z wymienionych uważasz za najważniejsze
w sporcie? Co pomaga, a co przeszkadza w osiągnięciu sukcesu? Które
cechy są ważniejsze w sportach indywidualnych, a które w zespołowych?

duch zespołu, dyscyplina, dieta, regularny trening, zwątpienie, zwinność, skoczność, siła, gniew, zadowolenie, odwaga, determinacja, zaufanie, stres, pasja, walka, zmęczenie, wiara w siebie, zaangażowanie, zawziętość, fair play.

VIII. Scharakteryzuj swojego ulubionego sportowca. Opisz
jego wygląd i cechy charakteru. Jak się zachowuje wobec
rywali, trenerów, sędziów i fanów? Za co go cenisz?

IX. Polacy na stadionach wspierają śpiewem swoje ulubione
drużyny. Najczęściej można usłyszeć „Mazurek Dąbrowskiego”
oraz przyśpiewki: „Jesteśmy z wami, Polacy, jesteśmy
z wami”, „Do boju, do boju” oraz „Kto wygra mecz? Polska!”.
W jaki jeszcze sposób można kibicować swojej drużynie?

LEKCJA 12

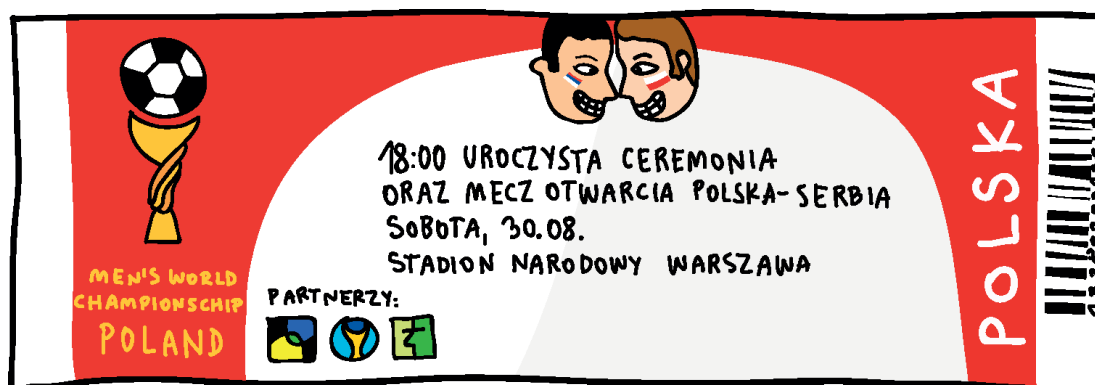
Polskaa biało-czerwoni!

Dzisiaj przed nami sportowe emocje. Kto wygra mecz?

AUT, LINIA, SET,
AS SERWISOWY,
ZAGRYWKA

I. Tata zdobył bilety na wielkie wydarzenie sportowe.

Przeczytaj informacje na bilecie i odpowiedz na pytania:

1. Jak myślisz, co to za wydarzenie?
2. Kiedy i gdzie odbędzie się ceremonia?
3. Czy chciałabyś / chciałbyś wziąć udział w takim wydarzeniu? Czy wolałabyś / wolałbyś być zawodnikiem, czy widzem?

II. Uzupełnij zdania odpowiednimi formami wyrazów z ramki.

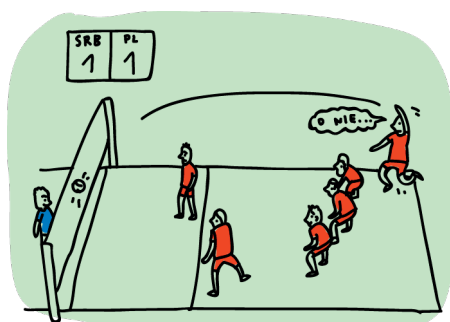
siatkarka, komentator, plaża, siatkarz, siatka, aut, hala, Stadion, linia, mistrzyni, sędzia, trener, kapitan, remis, tablica wyników, trybuny

0. Chłopak uprawiający siatkówkę to siatkarz, a dziewczyna to **siatkarka**.
1. Anna Lewandowska, żona piłkarza Roberta Lewandowskiego, była
świata w karate.
2. W siatkówkę można przez cały rok grać w, a latem na
3. Jeśli siatkarz za słabo odbije piłkę, piłka trafi w, a gdy zaatakuje za mocno, to piłka wyleci poza boisko na
4. nie był pewien, czy uznać punkt, bo piłka trafiła na boiska.
5. na Narodowym były wypełnione tysiącami kibiców.
6. W trakcie meczu poprosił o przerwę, żeby zmotywować drużynę.
7. Na wyświetlił się wynik meczu 2:2, czyli
8. Najbardziej doświadczony i lubiany zawodnik najczęściej zostaje wybrany na drużyny.
9. meczu tak szybko relacjonował akcję, że niczego nie mogłam zrozumieć.
10. są zwykle wysocy i szczupli.

III. W trakcie meczu Maksym esemesuje do Staszka. Połącz esemesy z obrazkami.

UWAGA! 3:1 - TRZY DO JEDNEGO LUB TRZY JEDEN

Zaczynamy trzeci set, oby ostatni...

Popsuta zagrywka, remis 1:1

Serbowie dyskutują z sędziami, 21:14 dla biało-czerwonych

As serwisowy Wlazłego, 20:12 dla Polski

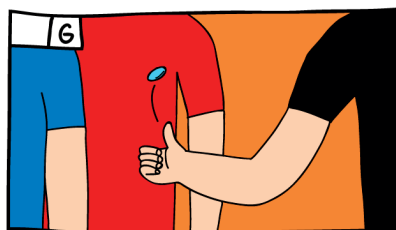
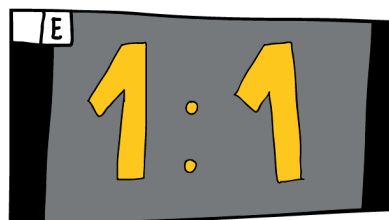
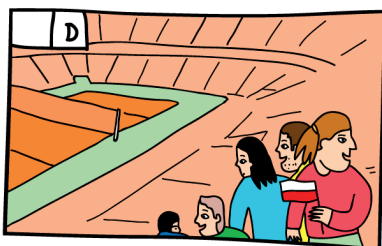
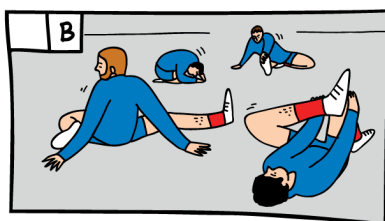
IV. Wieczorem Anastazja słuchała w polskim radiu wiadomości sportowych. Posłuchaj razem z nią i uzupełnij tekst.

– Mistrzostwa Świata w mężczyzn oficjalnie uważam za otwarte - powiedział prezydent na ceremonii otwarcia, która odbyła się dziś na Narodowym. Cóż to był za! 63 tysiące widzów na to nowy rekord Stadionu Narodowego! Tylu fanów siatkówki obejrzało triumf Polski w meczu otwarcia Mistrzostw Świata, zorganizowanym przez Polski Związek Piłki Siatkowej. Tylu to też najwyższa frekwencja na oficjalnym meczu siatkówki w historii tej sportu. Mecz transmitowała telewizja Polsat. Kilkadziesiąt tysięcy gardeł zaśpiewało polski narodowy, to było coś wyjątkowego. Przed meczem pojawił się Piotr Gruszka, były reprezentacji narodowej, który oficjalnie dziś zakończył karierę. Nie ukrywał wzruszenia: „Jestem szczęśliwy i dumny, że jestem Polakiem. Dziękuję kibicom, dzięki którym mogłem grać przez tyle lat z orzełkiem na piersi. Dziękuję i kolegom z boiska. Cieszę się, że jestem częścią Was!” „KONIEC! WYGRYWAMY PIERWSZY MECZ MUNDIALU, MIAŻDŻĄC SERBIĘ 3:0! (w kolejno 25:19, 25:18, 25:18) Trener na prezydenta!”

V. Ułóż obrazki w odpowiedniej kolejności i podpisz je.

1. Rozgrzewka. 2. Kibice wchodzą na stadion. 3. Kibice i zawodnicy śpiewają hymn. 4. Losowanie: sędzia rzuca monetą i pyta kapitanów drużyn: „Orzeł czy reszka?”. 5. Początek meczu – gwizdek sędziego.
6. Przerwa po pierwszym secie, 7. Remis. 8. Koniec meczu.

Miejsce na zawodach	Jestem..... na mecie	Jesteśmy..... w turnieju
pierwsze	pierwszy / pierwsza	pierwsi / pierwsze
drugie	drugi / druga	druzy / drugie
trzecie	trzeci / trzecia	trzeci / trzecie
czwarte	czwarty / czwarta	czwarcy / czwarte
piąte	piąty / piąta	zajęliśmy / zajęłyśmy piąte miejsce

VI. Uzupełnij zdania zgodnie z podanym przykładem.

0. Ukraińcy zajęli pierwsze miejsce na Mistrzostwach Świata.

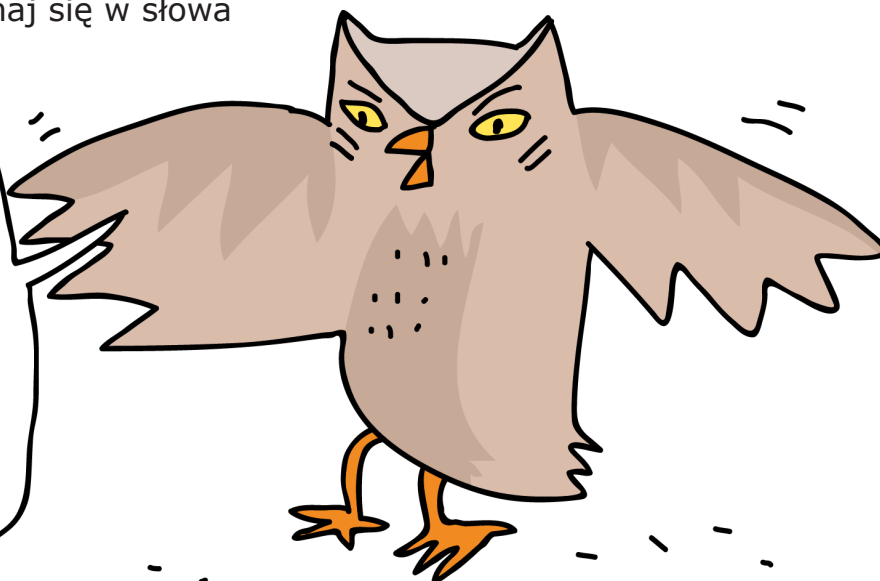
1. Ten kolarz był na mecie. Zajął miejsce zaraz za podium.
2. Byliśmy w turnieju siatkówki, zdobyliśmy więc brązowy medal.
3. Nasi siatkarze byli – pokonała ich tylko jedna drużyna.
4. Zajęliśmy w zawodach.
5. W Biblii jest mowa o tym, że ostatni będą

VII. „Pieśń o małym rycerzu” („W stepie szerokim”) to utwór muzyczny z serialu „Przygody pana Michała” opartego na prozie Henryka Sienkiewicza. Autorami piosenki są Wojciech Kilar (muzyka) i Jerzy Lutowski (słowa). Utwór stał się nieoficjalnym hymnem polskiej siatkówki. Jak myślisz, dlaczego?

W stepie szerokim, którego okiem
Nawet sokolim nie zmierzysz.
Wstań, unieś głowę, wsłuchaj się w słowa
Pieśni o małym rycerzu!

WSŁUCHAJ SIĘ
W SŁOWA,
MÓWI SOWA
BOJOWA –
KOLEŻANKA
MATEGO
RYCERZA.

LEKCJA 13

Kopalnia Kawy we Lwowie

Rodzina Marczenków wybiera się na sobotni spacer na Rynek Główny. Postanawiają wejść do Kopalni Kawy. Maksym dowiaduje się, kim był Jerzy Franciszek Kulczycki.

KOPALNIA, GÓRNIK, ŻYCIORYS, ODSIECZ WIEDEŃSKA, HANDEL, KOMPANIA HANDLOWA, POSTANIEC, OBÓZ, STOWARZYSZENIE, OBLĘŻENIE, SŁAWA, KORZYŚĆ, UZNAĆ ZA + B. (KO GO? CO?)

I. Przeczytaj dialog i zdecyduj, czy zdania są prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

Mama: Kochani, może pójdziemy do Kopalni Kawy? Dawno tam nie byłam, a z przyjemnością wypiję filiżankę małej czarnej.

Olga: O tak! Tam robią przepyszną kawę, najlepszą w całym mieście!

Maks: Ja nie chcę tam iść, kawa jest obrzydliwa. Nie wiem, dlaczego mówicie, że jest smaczna. Jest taka gorzko-kwaśna.

Tata: Maks, młodzieńcze, nikt cię nie będzie na siłę poił kawą!

Maks: To po co mam tam iść!!!

Mama: Maks, tam nie sprzedają tylko kawy... Jest tam bardzo dobra gorąca czekolada z lodami albo z bitą śmietaną. Nie masz ochoty na taki deser?

Maks: Przepraszam, mam. Och, czekolada! Kocham, czekoladę!

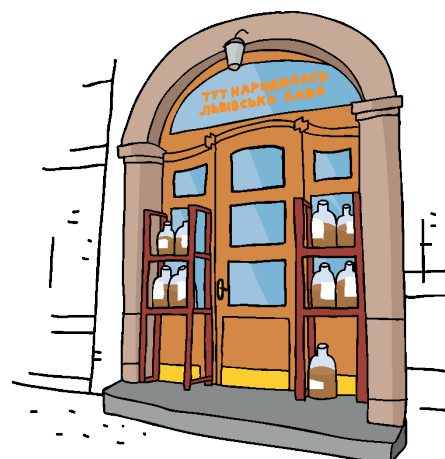
Mama: Doskonale! Poza tym prawie jesteśmy na miejscu! Kawiarnia jest bardzo ładna, na pewno spodoba ci się wewnątrz.

Maks: Hmm...

Tata: O co chodzi, synku?

Maks: Wiesz, tato, ja zawsze myślałem, że w kopalni wydobywa się węgiel, sól albo diamenty. Nie wiedziałem, że kawę też.

Tata: Ha, ha, ha! Maks, masz rację! Nazwa tej manufaktury rzeczywiście może wprowadzić w błąd. Kawę robi się z nasion kawowca. Najpierw zbiera się owoce, zdejmuje z nich skórkę, a następnie pali się ziarna. Dlatego mają ciemnobrązowy kolor.

Maks: To dlaczego idziemy do kopalni?

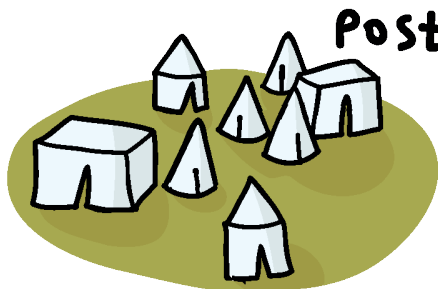
Mama: Dlatego, że w tej kawiarni ziarna kawy są magazynowane pod ziemią. A pracownicy, którzy przynoszą worki, wyglądają trochę jak górnicy – mają specjalne kaski i taczki, na których przywożą worki. Jak już będziemy na miejscu, to wszystko zobaczysz!

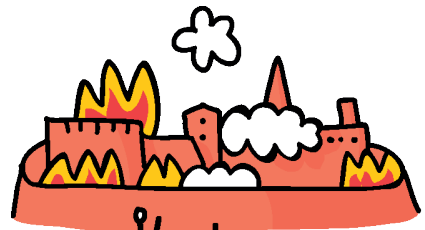
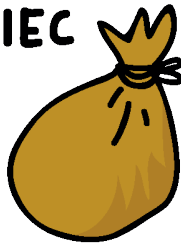
		P	F
0.	Rodzina Marczenków idzie do znanej we Lwowie kawiarni.	✓	
1.	Olga nie przepada za smakiem kawy.		
2.	Ziarna kawy na początku mają zielony kolor.		
3.	Mama uważa, że kawiarnia ma bardzo ładne wnętrze.		
4.	Maks jest zaskoczony nazwą kawiarni.		
5.	W Kopalni Kawy pracują górnicy.		

II. Połącz rysunki z odpowiednimi wyrazami.

POSTANIEC

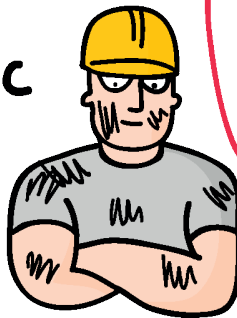

OBÓZ

GÓRNIK

KUPIEC

TANIO KUPIĘ,
DRUGO
SPRZEDAM.

WOREK

PÓŁKSIĘŻYC

OBLĘŻENIE
MIASTA

III. W którym to było roku? Którego roku? Którego miesiąca? Czy pamiętasz, jak zapisujemy daty?

SPRAWDŹ!
T I L24,25 i 30
T II L7

0. w 1640 roku – *w tysiąc sześćset czterdziestym roku*

1. w 1683 roku –
2. w 1862 roku –
3. 13.08.1683 roku –
4. 15.08 –
5. 10.01.1684 roku –
6. 20.02.1694 roku –

IV. Uzupełnij grafikę ważnymi dla siebie datami. Zapytaj kolegę / koleżankę, jakie daty napisał/a i dlaczego właśnie te.

DWUDZIESTEGO
CZERWCA

W TYSIĄC DZIEWIĘCSET
DZIEWIĘĆDZIESIĄTYM PIERWSZYM ROKU

DOPEŁNIACZ

MIEJSCOWNIK

V. Historia Kopalni Kawy jest bardzo ciekawa. Uzupełnij poniższy tekst o Jerzym Franciszku Kulczyckim, któremu dedykowana jest kawiarnia, wyrazami z ramki w prawidłowej formie.

miód, kawiarnia, **pomysł**, król, patron, dzieciństwo, ranek, urodzić się, tłumacz, wieczór

Kopalnia Kawy to największa lwowska kawiarnia, która jest poświęcona historii kawy we Lwowie. Tradycję picia kawy, z Wiednia do Lwowa, przeniósł Jerzy Franciszek Kulczycki.

Jerzy Franciszek Kulczycki¹ w małej miejscowości Kulczyce w 1640 roku. O jego² jest niestety bardzo mało informacji. Wiadomo, że w młodości poznał język turecki, mówił także po węgiersku. Dzięki tym umiejętnościom pracował jako³ w belgradzkim oddziale Wschodniej Kompanii Handlowej, czyli stowarzyszeniu kupców wiedeńskich do handlu ze Wschodem. Potem, w 1683 roku, jako kupiec towarów orientalnych zamieszkał w Leopoldstadt pod Wiedniem. W czasie oblężenia Wiednia przez armię Imperium Osmańskiego 13 sierpnia 1683 roku Kulczycki przebrał się za tureckiego żołnierza i późnym⁴ uciekł z otoczonego miasta, aby uzyskać pomoc. Przeszedł bez trudu przez obóz turecki i⁵ 15 sierpnia dotarł do księcia lotaryńskiego Karola V i z jego listem powrócił tą samą drogą. Czyn ten przyniósł mu sławę i korzyści materialne, a 10 stycznia 1684 roku mianowano go cesarskim

tłumaczem języka tureckiego. Po słynnej bitwie pod Wiedniem⁶ Jan III Sobieski pozwolił mu wybrać jako nagrodę dowolną rzecz z obozu pokonanego nieprzyjaciela. Kulczycki zdecydował się wziąć 300 worków kawy. Uważa się, że otworzył pierwszą wiedeńską⁷, w której na pamiątkę zwycięstwa nad Turkami podawał gościom ciasteczka w kształcie półksiężyców. Podobno jako pierwszy wpadł na **pomysł**⁸ słodzenia kawy⁹ oraz doprawiania jej mlekiem. Jerzy Franciszek Kulczycki zmarł na gruźlicę w Wiedniu 19 lub 20 lutego 1694 roku. W 1862 roku jednej z wiedeńskich ulic nadano jego imię, a samego Kulczyckiego uznano za¹⁰ wiedeńskich kawiarzy.

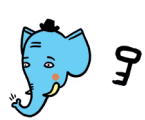
VI. Franciszek Jerzy Kulczycki nie jest jedyną ciekawą postacią w historii. Napisz w zeszycie krótką informację biograficzną o wybranej przez siebie ważnej polskiej postaci związanej też z Ukrainą.

LEKCJA 14

Delegacja taty

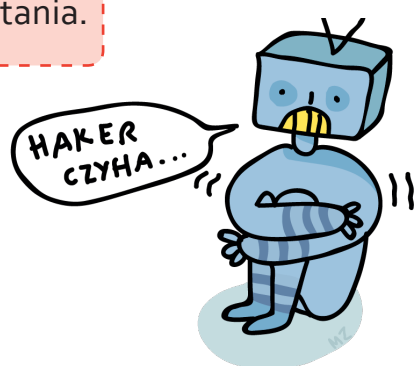
Tata leci na tygodniową delegację do USA.

DELEGACJA, WYJAZD SŁUŻBOWY, HAKER, SZKOLENIE, FORTUNA, ZAGROŻENIE, ZABEZPIECZAĆ + B. (CO?), BAGAŻ REJESTROWANY, BAGAŻ PODRĘCZNY, PRZESIADKA

I. Posłuchaj dialogu, a następnie odpowiedz na pytania.

1. Co to jest „delegacja“?
2. Dokąd leci tata?
3. Co to znaczy, że firma jest międzynarodowa?
4. Co to jest „szkolenie“?
5. Czego tata będzie się uczył na wyjeździe?
6. Co znaczy użyty w tekście wyraz „fortuna“?

II. Tata musi kupić bilety lotnicze. Uzupełnij rysunki propozycjami z ramki.

Filadelfia (wszystkie lotniska), Lwów, 1, lot bezpośredni, 23.07., 31.07.

W OBYE STRONY W JEDNĄ STRONĘ / PRZESIADKA LOT BEZPOŚREDNI

Z DO

WYLOT POWRÓT

KLASA PODRÓŻY I PODRÓŻNI
1 DOROSŁY, EKONOMICZNA

LIPIEC

Pon.	Wt.	Śr.	Czw.	Pt.	Sob.	Niedz.
28	29	30	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	1
2	3	4	5	6	7	8

KLASA PODRÓŻY EKONOMICZNA

DOROSŁYCH
- 1 + 16+ LAT

DZIECI
- 0 + DO 16 LAT

NIEMOWLĄT
- 0 + DO 2 LAT

LATAĆ KAŻDY MOŻE. JEDEN LEPIEJ, DRUGI TROCHĘ...
 DALEJ, MAKS!

III. Przeczytaj dialog, a następnie odpowiedz na pytania.

Tata: To będzie bardzo długa i wyczerpująca podróż...

Maksym: Dlaczego? Przecież lecisz samolotem! One latają bardzo szybko.

Tata: Są szybkie, to prawda, ale odległość do pokonania jest bardzo duża. Niestety, ze Lwowa nie ma bezpośrednich lotów. Muszę się przesiadać dwa razy. Za każdym razem przechodzić odprawę, szczegółową kontrolę celną, wizową, czekać na samolot, a już w Ameryce wypełnić formularze bagażowe, stać w długiej kolejce, żeby porozmawiać z urzędnikiem imigracyjnym oraz zeskanować palce i oko. Podróż w jedną stronę będzie trwać mniej więcej siedemnaście godzin. Bilety są też, niestety, bardzo drogie.

Maksym: Taak?!

Tata: To ponad 7300 kilometrów. Całe szczęście nie trzeba dodatkowo płacić za bagaż rejestrowany.

Maksym: A czy może być inny bagaż?

Tata: Są dwa podstawowe rodzaje bagażu. Rejestrowany to taka duża, ciężka walizka albo plecak, a podręczny to mniejszy, który możesz mieć ze sobą, pod ręką, na pokładzie samolotu. Mam nadzieję, że mimo wszystko to będzie bardzo udany wyjazd. Będę miał okazję poznać ludzi z wielu krajów!

Maksym: Jakie to będą narodowości?

Tata: Będą Francuzi, Meksykanie, Belgowie, Niemcy, Polacy, Australijczycy, Portugalczycy, Hiszpanie, Finowie...

1. Czy można ze Lwowa do Filadelfii dolecieć bezpośrednio?
2. Jaka jest różnica między bagażem rejestrowanym a bagażem podręcznym?
3. Co znaczą wyrazy „cło”, „odprawa”, „wiza”?
4. Czy tatę czeka przyjemna podróż?

IV. Napisz w zeszycie, jakich środków transportu możesz użyć, żeby dostać się ze Lwowa do Wrocławia? Który środek transportu chciał(a)byś wybrać i dlaczego?

MIANOWNIK LICZBY MNOGIEJ RZECZOWNIKÓW MĘSKOOSOBOWYCH

LICZBA POJEDYNCZA	ALTERNACJA	KOŃCÓWKA	LICZBA MNOGA
mąż pan profesor uczeń ojciec syn Fin Arab Norweg Azer	ą : ę	- owie	mężowie panowie profesorowie uczniowie ojcowie synowie Finowie Arabowie Norwegowie Azerowie
Portugalczyk Polak kolega Szwajcar Holender Niemiec Ukrainiec	-k : -cy -g : -dz -r : -rz redukcja redukcja redukcja	- y	Portugalczycy Polacy koledzy Szwajcarzy Holendrzy Niemcy Ukraińcy
Azjata pilot dentysta pianista Włoch Szwed Hucuł Francuz mężczyzna pielgrzym detektyw Białorusin	-t : -ci -sta : - ści -ch : -si -d : -dzi -ł : l -z : -zi	- i	Azjaci piloci dentyści pianiści Włosi Szwedzi Huculi Francuzi mężczyźni pielgrzymi detektywi Białorusini
weterynarz łotysz gość nauczyciel gracz złodziej rodzic	-rz -sz -ść -l -cz -j -c	- e	weterynarze łotysze goście nauczyciele gracze złodzieje rodzice
Rosjanin Amerykanin Meksykanin	-anin : - anie	- e	Rosjanie Amerykanie Meksykane

UWAGA – WYJĄTKI!

człowiek – ludzie
Hiszpan – Hiszpanie
brat – bracia

ksiądz – księża
książe – księżęta

V. Uzupełnij zdania.

0. **Włosi** mówią po **włosku** (Włoch, włoski).

1. mówią po (Polak, polski).
2. mówią po (Czech, czeski).
3. mówią po (Żyd, hebrajski).
4. mówią po (Francuz, francuski).
5. mówią po (Japończyk, japoński).
6. mówią po (Ormianin, ormiański).
7. mówią po (Ukrainiec, ukraiński).
8. mówią po (Azer, azerski).

VI. Posłuchaj dialogu i uzupełnij brakujące wyrazy.

Maks: Tato, tato!

Tata: Hmm?

Maks: Czy możesz powiedzieć **jeszcze**⁰ raz, kto będzie na szkoleniu w Stanach?

Tata: Oj, Maksiu, nie pamiętam dokładnie. Na pewno będą¹, Niemcy,², Chińczycy, Rosjanie, Polacy,³ i Francuzi.

Maks: Myślisz, że będą sympatyczni?

Tata: A dlaczego mają być niesympatyczni?!

Maks: Hmm... Niemcy są pewnie bardzo poważni i zorganizowani.

Tata: To chyba dobrze, prawda? Dobrzy informatycy i⁴ muszą tacy być. Ja też. Wszyscy jesteśmy bardzo odpowiedzialni.

Maks: No tak, ale myślisz, że się z nimi zakolegujesz?

Tata: Ha, ha, ha! Oczywiście! Nasi⁵ z Francji i z Bułgarii są bardzo zabawni! Mają świetne poczucie humoru.

Maks: Jak to, to ty już wszystkich znasz?

Tata: Nie, nie wszystkich, tylko kilku. Bardzo się cieszę, że będzie mój kolega Yao Ming.

Maks: Ten były koszykarz NBA?!

Tata: Ha, ha, ha! Nie, to tylko zbieżność imion.

Maks: Eh... Szkoda.

MIANOWNIK LICZBY MNOGIEJ PRZYMIOTNIKÓW MĘSKOOSOBOWYCH

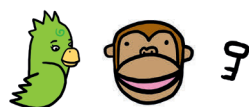
LICZBA POJEDYNCZA	LICZBA MNOGA	KOŃCÓWKA	ALTERNACJA
słaby zdrowy uprzejmy zabawny	słabi zdrowi urzejmi zabawni	- i	
bogaty młody	bogaci młodzi	- i	-ty : -ci -dy : -dzi
czysty jasny przyjazny	czyści jaśni przyjaźni	- i	-sty : -ści -sny : -śni -zny : -źni
mały dorosły zły	mali dorośli źli	- i	-ły : -li -sły : -śli
cichy łasy duży	cisi łasi duzi	- i	-chy : -si -ży : -zi -sy : -si
tani głupi olbrzymi	tani głupi olbrzymi	- i	
chory daleki drogi	chorzy dalecy drodzy	- y	-ry : -rzy -ki : -cy -dzy : -gy
obcy cudzy świeży uroczy	obcy cudzy świeży uroczy	- y	

VII. Napisz odpowiednią formę rzeczowników i przymiotników w liczbie mnogiej.

0. **znany pianista** → **znani pianiści**

1. zdolny student →
2. uprzejmy kelner →
3. duży chłopiec →
4. młody lekarz →
5. miły gość →
6. stary profesor →
7. mądry filozof →
8. chory przyjaciel →
9. dobry specjalista →
10. francuski dziennikarz →
11. obcy człowiek →
12. wysoki koszykarz →

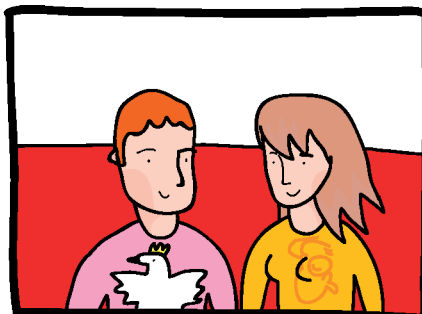

VIII. Podzielcie się na cztery grupy. Każda grupa dostaje obrazek przedstawiający narodowość. Jak myślicie, jacy są ludzie z tych krajów? Napiszcie listę cech charakteru, którą później przedstawicie koleżankom i kolegom z klasy.

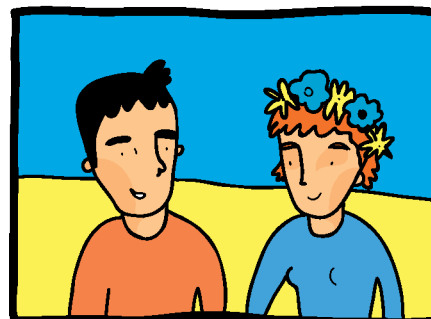
Jacy są Niemcy?

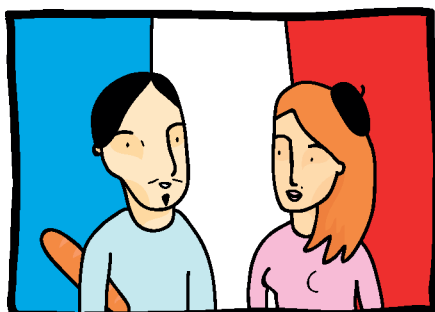
Jacy są Polacy?

Jacy są Ukraińcy?

Jacy są Francuzi?

Jacy są Anglicy?

Jacy są Hiszpanie?

X. Napisz w zeszycie, z osobami z którego kraju chciał(a)byś się zaprzyjaźnić i dlaczego.

LEKCJA 15

Na lotnisku

Maksym objaśnia Staszekowi, jak wygląda lotnisko, jak należy się zachowywać podczas odlotu i podróży samolotem.

HALA ODLOTÓW/PRZYLOTÓW, ODPRAWA,
LUK BAGAŻOWY, POKŁAD SAMOLOTU, KARTA
POKŁADOWA, SCYZORYK, (TA) KONTROLA
BEZPIECZEŃSTWA, REKAW, PŁYTA LOTNISKI,
INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA, BRAMKA

9

I. Przeczytaj dialog, a potem podpisz obrazki wyrazami, które w tekście zostały pogrubione.

Staszek: Maks, leciałeś kiedyś samolotem?

Maks: Tak, a co?

Staszek: Mam lecieć w przyszłym tygodniu samolotem z rodzicami z Warszawy do Berlina. Pogorszył mi się wzrok i mają mi tam zrobić badania.

Maks: O, to super, ja nigdy nie byłem w Berlinie.

Staszek: No tak, ale nie wiem, jak wygląda ten cały odlot...

Maks: Eee, to proste. Kiedy już będziecie na lotnisku, to musicie iść do **hali odlotów**, będzie też podpisana po angielsku: departures. Tam znajdziecie stanowisko odprawy – będzie też podpisane **check-in**. Tam pokazujesz bilet na lot, dajesz paszport, i rejestrujesz, i oddajesz walizkę, która ma lecieć w **luku bagażowym**. Bagaż jest tam ważony – nie może być cięższy niż 20 kg. Następnie dostajesz **kartę pokładową** – taki jakby bilet, dzięki któremu będziesz mógł wsiąść do samolotu.

Staszek: Aaa, pamiętam! Bagaż, który oddajemy nazywa się rejestrowany, a mały, który zabieramy ze sobą na **pokład samolotu**, to bagaż podręczny.

Maks: No właśnie. To, co masz w bagażu podręcznym, jest sprawdzane na kolejnym stanowisku – kontroli bezpieczeństwa.

Staszek: Coś słyszałem, tata mi mówił, że nie będę mógł zabrać mojego **szwajcarskiego scyzoryka**.

Maks: Tak, bo nie można wnosić na pokład żadnych ostrych narzędzi. Nie można też wnieść żadnego płynu w butelce powyżej 100 ml, nawet wody!

Staszek: Można umrzeć z pragnienia w trakcie podróży...

Maks: Nic się nie martw, po przejściu tej kontroli będzie można kupić wodę w sklepie albo już w samolocie.

Staszek: I co dalej?

Maks: W trakcie **kontroli bezpieczeństwa** musisz wyjąć z bagażu podręcznego i włożyć do specjalnego pojemnika klucze, telefon, zegarek, aparat fotograficzny, wkładasz też tam kurtkę, pasek od spodni...

Staszek: Ha, ha, ha, a jak mi spadną?

Maks: Wolisz nie polecieć?

Staszek: Nie, no pewnie, że wolę lecieć, nawet bez spodni.

Maks: Te wszystkie rzeczy przejeżdżają na taśmie pod **urządzeniem prześwietlającym**, takim rentgenem, a ty sam, bez rodziców przechodzisz przez specjalną bramkę. Jeżeli zapiszczy i zaświeci, to pewnie pracownik ochrony lotniska sprawdzi, czy nie wnosisz czegoś niebezpiecznego.

Staszek: A co potem?

Maks: A potem już tylko musicie znaleźć odpowiednią **bramkę**, czyli gate, przez którą będziecie wychodzić z budynku lotniska do samolotu. Możecie przechodzić **rękawem** albo schodami do autobusu, który zawiezie was na **płytę lotniska** do miejsca, gdzie stoi samolot.

Staszek: Uff, mam nadzieję, że nie zapomnę, dużo tego.

Maks: Nie zapomnij po wylądowaniu zabrać walizki: wyjedzie na taśmociągu w hali przylotów, czyli arrivals, w miejscu podpisanym: **odbiór bagażu**, po angielsku baggage claim.

II. Przeczytaj jeszcze raz tekst, zakryj go i opowiedz, co po kolei trzeba zrobić na lotnisku, żeby polecieć samolotem.

III. Na lotnisku znajdziesz oznaczenia. Połącz je z odpowiednimi wyrazami z kolumny zgodnie z podanym przykładem.

- odloty**
- przyloty
- kontrola paszportowa
- kontrola bezpieczeństwa
- toalety
- odprawa
- odbiór bagażu
- poczekalnia
- wi-fi
- punkt medyczny
- straż graniczna

IV. Czego nie wolno wносить na pokład samolotu? Podpisz obrazki wyrazami z ramki.

broń palna; źródła ognia np. zapalniczki, zapałki; ostre narzędzia np. noże; gaz; fajerwerki; trucizna; bomba; kwas; aerozol

V. Popatrz na instrukcję bezpieczeństwa: podobną znajdziesz w każdym samolocie. Oprócz tego stewardzi na pewno pokażą, jak należy się zachowywać w przypadku zagrożenia. Wysłuchaj ich uważnie! Jak myślisz, co oznaczają kolejne obrazki? Opowiedz o nich. Możesz użyć poniższych słów i zwrotów.

VI. Porozmawiaj z kolegami o tym, jakie są według was zalety i wady podróżowania samolotem.

LEKCJA 16

Geniusz samouk. Stefan Banach i lwowska szkoła matematyczna

Dziadek Wiktor opowiada Maksymowi o lwowskiej szkole matematycznej.

AUTORYTET, PROFESOR, NAUKOWIEC, GENIUSZ,
SAMOUK, NAUKA, ENCYKLOPEDIA, TEORIA,
KOMPEDIUM, PODRĘCZNIK, TWIERDZENIE,
MARMUROWY BLAT, SZATNIARZ, WYBITNY,
FASCYNOWAĆ SIĘ + N. (KIM? CZYM?)
ROZWIĄZYWAĆ + B. (CO?), ZAPISYWAĆ + B. (CO?),
COŚ IMPONUJE + C. (KOMU?), COŚ SIĘ TOCZY,
WPISYWAĆ + B. (CO?) DO + D. (CZEGO?)

I. Przeczytaj dialog, a następnie uzupełnij tekst wyrazami z ramki.

Maksym: O rany, jak ja mam czasem dosyć! Ciągle tylko nauka i nauka... Dziadku, ty lubieś chodzić do szkoły?

Dziadek Wiktor: Oczywiście, że czasem nie chciało mi się iść do szkoły, ale ogólnie lubiełem się uczyć. Ba! Do tej pory się uczę, zresztą mówimy, że człowiek uczy się całe życie.

Maksym: I zawsze robiłeś prace domowe?

Dziadek Wiktor: Raczej tak. Chociaż wolałem czytać książki podróżnicze i rozwiązywać zadania matematyczne.

Maksym: Ojej, chciało ci się jeszcze popołudniami robić zadania?

Dziadek Wiktor: Jako nastolatek fascynowałem się matematyką.

Sam poznawałem wiele teorii, o których nie mówiło się w szkole. Spędzałem dużo czasu w bibliotece, żeby wiedzieć więcej, bo jak wiesz, internetu nie było, więc przede wszystkim informacji szukało się w encyklopediach i różnych kompendiach wiedzy. I miałem swój autorytet, czy jak to się dziś mówi: idola.

Maksym: Tak? I miałeś jego plakat w pokoju?

Dziadek Wiktor: Ha, ha, ha, nie, nie miałem plakatu, tylko jego książki, głównie podręczniki do matematyki.

Maksym: A kto to był?

Dziadek Wiktor: Polski matematyk Stefan Banach. Bardzo mi imponowało, że on był samoukiem.

Maksym: Co to znaczy?

Dziadek Wiktor: To znaczy, że nigdy nikt go nie uczył matematyki, nie studiował jej na żadnym uniwersytecie, uczył się wyłącznie sam, a mimo tego został profesorem i wybitnym naukowcem.

Maksym: To chyba był bardzo utalentowany.

Dziadek Wiktor: Niezwykle utalentowany, on był geniuszem. Byli też inni matematycy, z którymi razem stworzył matematyczną szkołę, dziś znaną na całym świecie. Między innymi z tego powodu jest słynny Lwów.

Maksym: A oni stali się sławni, dlatego że rozwiązywali zadania matematyczne?

Dziadek Wiktor: Matematyka to nie tylko zadania. To różne teorie, twierdzenia i problemy matematyczne. Niektórych z nich do dziś nikt nie rozwiązał.

Maksym: Gdyby mieli dobry program komputerowy, to pewnie mogliby znaleźć rozwiązania wszystkich zadań.

Dziadek Wiktor: Możliwe, ale wtedy nie było komputerów, ani nawet kalkulatorów. Na początku w czasie swoich spotkań zapisywali zadania na serwetkach albo na stoliku.

Maksym: Dlaczego?

Dziadek Wiktor: Bo spotykali się w swojej ulubionej kawiarni, zresztą kiedyś życie naukowe, literackie i artystyczne toczyło się w kawiarniach. A później zamiast pisać na stoliku, zapisywali zadania w specjalnym grubym zeszycie, który nazwali Księgą Szkołą i przechowywali u barmana albo szatniarza w kawiarni. Inni profesorowie i studenci też mogli wpisywać zadania do księgi. Przy najbliższej okazji pokażę ci, gdzie była ta kawiarnia.

matematyki, teorie, akademickich, naukowa, miejscem, wybuch, wojnami, zapisywali, naukowcy, 193

M. IN. - CZYTAJ:
MIĘDZY
INNymi

Lwowska szkoła matematyczna – polska matematyczna szkoła¹ działająca we Lwowie między dwiema² światowymi. Najważniejsi przedstawiciele grupy to m.in. Stefan Banach, Hugo Steinhaus, Stanisław Mazur, Stanisław Ulam, Władysław Orlicz, Herman Auerbach i Juliusz Schauder.

Ci lwowscy³ zajmowali się analizą funkcjonalną – nowoczesną dziedziną⁴, która powstała i rozwijała się w XX wieku. Wydawali oni też czasopismo naukowe „Studia Mathematica”.

Ulubionym⁵ spotkań matematyków była Kawiarnia Szkoła przy dawnym placu Akademickim. Tam tworzyli swoje⁶ i analizowali zagadnienia matematyczne. Najpierw⁷ je na serwetkach i na marmurowym blacie stolika, potem w specjalnym zeszycie, który nazwali Księgą Szkoła. W Księdze zapisano⁸ problemy – fundamentalne zagadnienia z analizy funkcjonalnej, ale też proste łamigłówki – część z nich nie została rozwiązana do dziś.

Działalność lwowskiej szkoły matematycznej przerwał⁹ II wojny światowej, wielu naukowców zginęło, a część z nich po wojnie znalazła się w innych miastach¹⁰.

II. Mówi się, że matematyka to królowa nauk. Jakie są inne dyscypliny naukowe? Znajdź ukryte poziomo, pionowo i ukośnie wyrazy. Połącz nazwy dyscyplin z ich definicjami.

P	S	Y	C	H	O	L	O	G	I	A	H	F	S
G	H	A	Y	T	N	Z	J	U	W	I	B	K	G
E	M	A	T	E	M	A	T	Y	K	A	O	J	E
C	E	E	T	Y	J	N	S	R	H	R	M	K	O
B	D	G	C	U	T	B	E	Z	I	N	O	K	G
W	Y	M	U	H	T	P	C	W	Y	L	C	I	R
E	C	B	W	I	A	F	R	Y	O	T	N	F	A
K	Y	T	Y	S	O	N	F	G	A	J	U	I	F
O	N	R	G	T	H	Y	I	J	N	T	M	Z	I
N	A	S	C	O	W	A	U	K	T	J	A	Y	A
O	T	F	U	R	I	K	W	P	A	D	R	K	O
M	T	W	F	I	L	O	Z	O	F	I	A	A	M
I	W	U	R	A	Z	U	H	T	E	T	B	P	U
A	R	C	H	E	O	L	O	G	I	A	G	J	Y

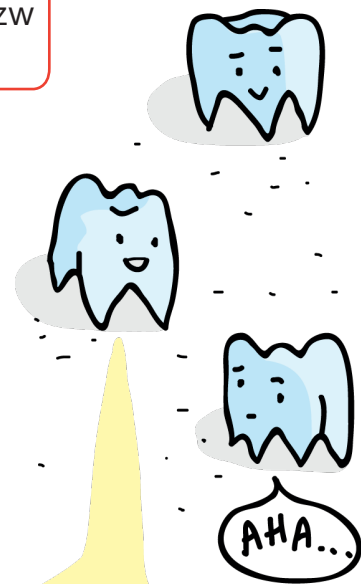
1. Nauka o społecznej i kulturalnej przeszłości człowieka:
2. Nauka o podstawowych problemach i ideach, a także rozważania dążące do całościowego zrozumienia świata:
3. Nauka o przeszłości, bada ją i opisuje dzieje ludzkości:
4. Nauka opisująca produkcję, dystrybucję i konsumpcję dóbr:
5. Nauka opisująca zjawiska fizyczne:
6. Nauka opisująca przestrzeń geograficzną i jej różnorodność przyrodniczą, społeczną i gospodarczą:
7. Nauka o mechanizmach w psychice człowieka i ludzkich zachowaniach:
8. Nauka opisująca konstruowanie maszyn, pojazdów i urządzeń:
9. Nauka o zdrowiu i chorobach człowieka oraz ich leczeniu:
10. Nauka o przyrodzie i jej funkcjonowaniu:

III. Matematyk zajmuje się matematyką. Jak nazywają się osoby, które zajmują się innymi naukami? Dopisz do nazw dyscyplin wyrazy w liczbie pojedynczej albo mnogiej.

0. bibliotekoznawstwo → bibliotekarz, *bibliotekarze*

1. prawo → prawnik,
2. astronomia →, astronomowie
3. informatyka → informatyk,
4. geologia → geolog,
5. architektura → architekt,
6. stomatologia →, stomatolodzy
7. geodezja →, geodeci
8. reżyseria → reżyser,
9. dyrygentura → dyrygent,
10. językoznawstwo →, językoznawcy

**SPRAWDŹ! REGUŁY TWORZENIA RODZAJU
MĘSKOOSOBOWEGO - LEKCJA 14,
RODZAJ NIEMĘSKOOSOBOWY - LEKCJA 28, TOM II**

W liczbie mnogiej są tylko dwa rodzaje: męskoosobowy i niemęskoosobowy. Rzeczowniki w rodzaju *niemęskoosobowym* odnoszą się do osób płci żeńskiej, zwierząt, przedmiotów, zjawisk i pojęć, ale nie odnoszą się do mężczyzn. Przymiotniki w tym rodzaju mają końcówkę *-e*, na przykład *mądre* dziewczyny, *czarne* koty, *stare* samochody, *dalekie* podróże, *przyjemne* uczucia.

W rodzaju *męskoosobowym* przymiotniki i zaimki mają końcówkę *-i* albo *-y*, na przykład *sympatyczni* chłopcy, *dobrzy* nauczyciele, *starzy* znajomi, *moi* dziadkowie, *jacyś* panowie.

RODZAJ MĘSKI I MĘSKOOSOBOWY, ZAIMEK DZIERŻAWCZY

LICZBA POJEDYNCZA	LICZBA MNOGA
mój	moi
twój	twoi
jego	jego
nasz	nasi
wasz	wasi
ich	ich

ten mężczyzna – ci mężczyźni
 jaki pan? – jacy panowie?
 jakiś chłopiec – jacyś chłopcy
 który uczeń – którzy uczniowie

ALE

ta kobieta, to dziecko – te kobiety, te dzieci
 jaka kobieta? – jakie kobiety?
 jakie dziecko? – jakie dzieci?
 jakaś dziewczyna – jakieś dziewczyny
 która uczennica – które uczennice

IV. Uzupełnij zdania wyrazami w liczbie mnogiej.

0. Matematycy (Matematyk) ze lwowskiej szkoły matematycznej są znani na całym świecie.

- (Biotechnolog) i (lekarz) pracują nad wynalezieniem nowej szczepionki.
- (Chemik) przeprowadzają doświadczenia w laboratoriach.
- W konkursie biorą udział (utalentowany uczeń), a oceniają ich (wybitny uczonec).
- (Świetny sportowiec) i (znany dziennikarz) grają w charytatywnym meczu.
- (Wierny kibic) zawsze dopingują swoje drużyny.
- (Najlepszy światowy pianista) występują na koncertach chopinowskich.
- (Nasz nauczyciel) są (dobry) i (pomocny).
- (Polityk) i (ekonomista) dyskutują o gospodarce państwa.
- (Minister) spotkali się z premierem.
- (Gość) są tu zawsze mile widziani.

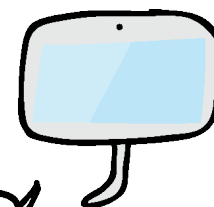

V. Czym się interesujesz? Jaki zawód uważasz za interesujący, a jaki za mało ciekawy? Porozmawiaj z koleżankami i kolegami. Zróbcie listę najciekawszych waszym zdaniem zawodów.

INTERESUJĘ SIĘ
KOMPUTERAMI.

INTERESUJĘ SIĘ
LUDŹMI.

VI. Co to znaczy, że ktoś jest autorytetem? Jakie cechy ma taka osoba? Zastanów się nad tym i porozmawiaj z koleżankami i kolegami, czy oni mają autorytety. Opisz osobę, która jest twoim autorytetem i wyjaśnij, dlaczego nim jest.

LEKCJA 17

Jak Kij, Szczek, Horyw i ich siostra Łybedź założyli Kijów

Tonia mieszkała kiedyś w Poznaniu, ale potem musiała przeprowadzić się z rodzicami na Ukrainę. Już minęły prawie dwa lata, ale koleżanki z dawnej szkoły nadal utrzymują kontakt z Tonia.

SOBÓR, PIECZARY, BRAMA WJAZDOWA,
WAŁY, WOJOWNIK, MIASTO WAROWNE, NASYP,
KLASZTOR, KOPUŁA, BIUROWCE, DZIELNICA,
ZJAZD, KOŁORYT, WYMIANA MIĘDZYSZKOLNA,
PATRON SZKOŁY, SEJM, SENAT, ŻYZNY,
ŹRÓDŁA HISTORYCZNE

I. Tonia dostała e-mail od koleżanki z Poznania. Przeczytaj go, a następnie zdecyduj, czy zdania są prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

Od: KlaudiaKKK@wp.pl

Do: ToniaSa000@gmail.com

Temat: Wycieczka do Kijowa

Droga Tونیu,
co u Ciebie słyhać? Jak tam na Ukrainie? Czy tęsknisz za nami? Przepraszam, że tak dawno do Ciebie nie pisałam, chyba ostatnio w ubiegłym roku, na Święta.

U nas wszystko dobrze. W tym roku w czerwcu nasza klasa wybiera się na Ukrainę. Planujemy odwiedzić naszych kolegów, którzy byli u nas w tamtym roku na wymianie.

Niestety, we Lwowie będziemy tylko przejazdem, dwa dni. Mamy w planach zwiedzić Cmentarz Łyczakowski, Katedrę, Operę Lwowską i zobaczyć rynek na którym podobno sprzedają ukraińskie wyszywanki, różne drewniane wyroby i stare rzeczy. Potem chcemy zwiedzić Rudki, gdzie jest pochowany patron naszej szkoły, Aleksander Fredro. Następnie planujemy pojechać do Kijowa, bo szkoła, z którą nawiązaliśmy współpracę, znajduje się w stolicy. Tam będziemy przez tydzień. Mamy też w planach zwiedzanie parku w Humaniu – Zofiówki. Podobno jest bardzo piękny.

Pomimo tak napiętego planu, mam jednak nadzieję, że uda nam się spotkać chociaż na chwilę. Może też poznamy Twoich kolegów.

Toniu, mam prośbę. Nasza wychowawczyni, pani Ania, zorganizowała w klasie konkurs wiedzy o Ukrainie, a szczególnie o Kijowie, który odbędzie się za tydzień. Czy w związku z tym mogłabyś mi napisać coś o Kijowie i opowiedzieć jakąś najbardziej znaną legendę o nim?

Będę niezmiernie wdzięczna.

Pozdrawiam

Klaudia

ZAŁĄCZNIK

USUŃ

WYŚLIŻ

		P	F
0.	Adres mailowy Toni to: ToniaSa000@gmail.com.	✓	
1.	Ostatnio Klaudia kontaktowała się z Tonią w tym roku.		
2.	Klasa Klaudii jedzie w czerwcu spotkać się z kolegami z ukraińskiej szkoły we Lwowie.		
3.	Była szkoła Toni nosi imię Aleksandra Fredry.		
4.	W planach wycieczki jest zobaczenie Parku im. Potockiego.		
5.	Wychowawczyni Klaudii zorganizowała międzyszkolny konkurs wiedzy o Ukrainie i Kijowie.		

9

II. Posłuchaj, o czym rozmawiają Maksym, Staszek i Tonia, a następnie wybierz poprawny wariant.

0. Koledzy Toni przyjadą:

a. w czerwcu

b. lipcu

c. we wrześniu

1. Koledzy Toni będą we Lwowie:

a. krótko

b. cały tydzień

c. tylko jeden dzień

2. Staszek i Maksym chcą:

a. zwiedzać Lwów

b. pokazać swoje miasto gościom

c. posłuchać legendy o założeniu Kijowa

3. Kij, Szczek, Horyw i Łybedź osiedli się w miejscu, gdzie dziś stoi Kijów, bo:

a. spodobała im się rzeka Łybedź

b. ziemia była urodzajna i piękna

c. były piękne widoki z gór

4. Nazwa Kijowa pochodzi od:

a. od nazwy „kij”

b. nazwiska rodowego braci

c. imienia jednego z braci

5. Najstarszy z braci:

a. jest założycielem dwóch miast

b. był służącym Justyniana I Wielkiego

c. napisał „Kronikę minionych lat”

Pisząc do kogoś e-mail lub zwracając się, używamy przypadku, który nazywa się wołacz.

LICZBA POJEDYNCZA		
rodzaj męski (wołacz = miejscownikowi)		
k, g, ch, dź, ś, ć, ń, ź, ż/rz, sz, cz, dz, dź, j, l	-u	Marku Mikołaju
t:ci r:rz d:dzi c:c ł:l	-e	brat:bracie doktor:doktorze Konrad:Konradzie chłopiec:chłopcze Paweł:Pawle
m, n, b, p,w, f, s, z	-ie	Beniaminie Maksymie Tarasie
rodzaj żeński		
dla rzeczowników twar-dotematowych p, b, m,w, f, t, d, n, s, z, k, g, ch, rz, cz, sz, dz, l, j, i	-o	Agnieszko Anno Dorotko Anastazjo
dla rzeczowników miękko-tematowych ni, si, ci, zi	-u	Aniu Gabrysiu ciociu Zuziu
-i zakończone na spółgłoskę ś, ć, ź, dź	-i	gospodyni miłości
c	-y	nocy
rodzaj nijaki		
wołacz = mianownikowi		dziecko
LICZBA MNOGA		
rodzaj męskoosobowy		
p, b, m, n, f, w, s, z t:ci d:dzi ch:si	-i	Szkot:Szkoci Szwed:Szwedzi Włoch:Włosi
-k:cy -g:dzy r:rz -ec	-y	Polak:Polacy Norweg:Norwedzy doktor:doktorzy Ukrainiec:Ukraińcy
ś, ć, ź, ń, dź, sz, rz, cz, dź, c, l, j	-e	goście rodzice
rodzina ważne zawody niektóre nazwy narodowości wołacz = mianownik	-owie	panowie synowie profesorowie Arabowie

LICZBA MNOGA (cd.)

rodzaj niemęskoosobowy (dla rodzaju męskiego i żeńskiego)

p, b, m, n, f, w, s, z, t, d, ch	-y	mamy koty psy
k, g	-i	córki
ś, ć, ź, ń, dź, sz, rz, cz, dż, c, i, j, dz	-e	babcie panie
rodzaj niemęskoosobowy (dla rodzaju nijakiego)		
-a		prosiątka

DZIECI, UWAGA!

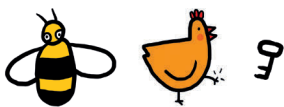

- III. Maksym i Staszek przynieśli różne stare pocztówki z Kijowa. Niestety, część pocztówek jest nieczytelna.
- Spróbuj rozszyfrować, do kogo były wysłane pocztówki, a następnie uzupełnij tekst odpowiednią formą wołacza.
 - W miejsce kropek wstaw wyrazy w odpowiedniej formie.

IV. Rozpocznij list. Wyrazy wstaw w odpowiedniej formie wołacza.

ANNA	ANTEK	BABCIA	DZIADEK	MAMA
MAKSYM	CÓRKA	DZIECKO	TATA	OLGA
	POLAK l.mn.	UKRAJNIEC l.mn.	GOŚĆ l.mn.	
ANIA ANIU	ANASTAZJA	SYN l.mn.	MARIANNA I ŁUKASZ	
MARIA	MARYSIA	OJCIEC l.mn.	WĘGIER l.mn.	

V. Pomóż Toni, Maksymowi i Staszce napisać e-mail według planu.

1. Temat.
2. Pozdrowienia dla Klaudii i wszystkich kolegów z byłej szkoły Toni.
3. Informacja, że Staszek i Maksym chętnie poznają kolegów Toni oraz że mogą ich oprowadzić po Lwowie.
4. Informacja o Kijowie:
 - dlaczego Kijów jest ważny dla Ukraińców?
 - co można w nim zobaczyć?
 - legenda o założeniu Kijowa.
5. Zakończenie.

OD:

DO:

TEMAT:

ZAŁĄCZNIK USUŃ WYŚLIJ

LEKCJA 18

Babski wyjazd w góry

Zaczynają się ferie zimowe. Marysia i Olga planują wyjechać zaraz po Nowym Roku w góry.

WYCIĄG NARCIARSKI, KOLEJKA LINOWA,
SKOCZNIA NARCIARSKA, TURYSTYKA PIESZA
I ROWEROWA, RAKI, CZEKANY, OŚLA ŁĄCZKA,
STOK, SUCHY PROWIANT, OBLEGANY,
OBLEGAĆ + B. (KOGO? CO?)

W

I. Marysia i Olga rozmawiają na Skype. Szukają na www.booking.com dobrego miejsca na nocleg. Posłuchaj dialogu i uzupełnij rysunek.

NAJLEPSZE OFERTY 24/7

MIEJSCE, NAZWA OBIEKTU LUB ADRES:

DATA ZAMELDOWANIA:

DATA WYMELDOWANIA:

CEL WYJAZDU:

PRACA

WYPOCZYNEK

POKOJE: - + DOROŚLI: - + DZIECI: - +

DODATKOWE ATRAKCJE:

→ ZWIEDZANIE

→ BARY I RESTAURACJE

SZUKAJ

II. Posłuchaj jeszcze raz tekstu i odpowiedz na pytania.

1. Dlaczego dziewczyny chcą jechać w Tatry?
2. Jakie są zalety i wady nocowania w Zakopanem?
3. Co dziewczyny planują robić w górach?
4. Co to jest ośła łączka?

III. Marysia znalazła dwie interesujące oferty. Każdy akapit zatytułuj wyrazem.

Parking, Zwierzęta, **Położenie**, Cena, Okolica, Wyżywienie

POD RYSAMI

POŁOŻENIE

Jedna z najlepszych ofert w mieście. „Pod Rysami” jest to nowoczesny ośrodek wypoczynkowy w samym centrum miasta. Odległość od skoczni narciarskiej Wielka Krokiew wynosi 1 km, a od parku wodnego - 2 km. Hotel zlokalizowany jest w odległości 3 km od dworca kolejowego w Zakopanem i 1,5 km od kolejki linowej na Kasprowy Wierch.

.....

W każdym apartamencie znajduje się telewizor z płaskim ekranem i ma balkon. W aneksie kuchennym znajdują się zmywarka oraz naczynia, a także kuchenka mikrofalowa, zaś w łazience – suszarka do włosów, prysznic i bezpłatny zestaw kosmetyków. Oferujemy bezpłatną wypożyczalnię sprzętu narciarskiego. Wi-fi w cenie.

.....

Proponujemy kuchnię kontynentalną. Śniadania są wliczone w cenę noclegu. Obiady dodatkowo płatne.

.....

W okolicy panują doskonałe warunki do uprawiania narciarstwa oraz turystyki pieszej.

.....

Na miejscu można zaparkować samochód, jednak liczba miejsc jest ograniczona.

.....

Zapraszamy ze swoimi pupilami.

.....

80 zł za dobę.

U GÓRALA

POŁOŻENIE

Obiekt „U górala” oferuje piękne domki w stylu zakopiańskim, z których roztacza się malowniczy widok na Tatry.

Domki położone są w Bukowinie Tatrzańskiej, która znajduje się niecałe 20 kilometrów od Zakopanego, 2 kilometry od Term Bukowina.

.....

W domkach znajduje się taras oraz aneks kuchenny z lodówką, naczyniami i sztucami. W łazience jest prysznic oraz ręczniki. Wszystkie pokoje urządzone są w stylu ludowym.

.....

Na miejscu i w okolicy są doskonałe warunki do uprawiania rozmaitych form aktywnego wypoczynku, w tym narciarstwa i turystyki pieszej. W odległości 500 metrów od obiektu znajduje się wyciąg narciarski, stok oraz ośła łączka dla początkujących narciarzy.

.....

We własnym zakresie.

.....

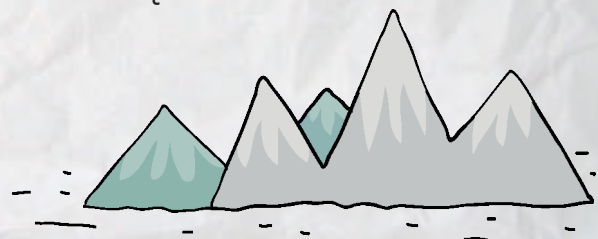
Mile widziane psy i koty.

.....

Na terenie obiektu dostępny jest bezpłatny parking.

.....

50 zł za dobę.

IV. Przeczytaj jeszcze raz oferty i zdecyduj, czy zdania są prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

		P	F
0.	Hotel „Pod Rysami” znajduje się w Zakopanem.	✓	
1.	Goście hotelu „Pod Rysami” mają bliżej do kolejki linowej niż goście domków „U górala”.		
2.	Domki „U górala” mają lepiej wyposażony aneks kuchenny.		
3.	Oba obiekty znajdują się w niedalekiej odległości od parków wodnych.		
4.	W pobliżu obu obiektów znajdują się ciekawe atrakcje dla turystów przyjeżdżających zimą.		
5.	Właściciele obu obiektów tolerują zwierzęta domowe.		

V. Jak myślisz, który obiekt wybiorą dziewczyny i dlaczego?

VI. Połącz obrazki z nazwami obiektów.

0. **stok narciarski**, 1. ośła łączka, 2. skocznia narciarska, 3. kolejka linowa, 4. termy, 5. wyciąg narciarski

Olga chce pochodzić po górach zimą, weszła więc na stronę Tatrzańskiego Parku Narodowego, żeby dowiedzieć się, jakie są zasady poruszania się po TPN. Są tu jednak same nakazy, zakazy i rozkazy, które najczęściej wyrażamy za pomocą trybu rozkazującego.

Trybu rozkazującego używamy by:

– wyrazić polecenie, rozkaz, życzenie, przyzwolenie.

Do tworzenia trybu rozkazującego zazwyczaj wykorzystujemy aspekt dokonany. Aspektu niedokonanego używamy do tworzenia rozkazów po przeczeniu.

Przykład:

Wypij mleko!

Nie pij tego mleka, jest zepsute!

Użycie w trybie rozkazującym aspektu niedokonanego, np. *Pij mleko!* może uchodzić za niegrzeczne.

Tworzenie trybu rozkazującego dla 2. osoby liczby pojedynczej (ty) oraz dla 1. (my) i 2. (wy) osoby liczby mnogiej. Uwaga! Dla 1. osoby liczby pojedynczej (ja) nie ma formy w trybie rozkazującym.

Koniugacja -am / -asz -em / -esz	3. osoba liczby mnogiej czasu teraźniejszego	Forma trybu rozkazującego		
	oni / one	ty	my	wy
CZYTAĆ	czytają _a	czytaj-∅!	czytaj-my!	czytaj-cie!
OGLĄDAĆ _a-∅!-my!-cie!
JEŚĆ	jedzą _a	jedz-∅!	jedz-my!	jedz-cie!
WIEDZIEĆ _a-∅!-my!-cie!
Koniugacja -ę / -esz -ę / -isz / -ysz	3. osoba liczby pojedynczej czasu teraźniejszego	Forma trybu rozkazującego		
	oni / one	ty	my	wy
STUDIOWAĆ	studiuje _e	studiuj-∅!	studiuj-my!	studiuj-cie!
IŚĆ	idzie _e	idź-∅!	idź-my!	idź-cie!
MYLIĆ SIĘ	myli się _e	myl-∅!	myl-my!	myl-cie!
PROSIĆ	prosi _i	proś-∅!	proś-my!	proś-cie!
STAĆ	stoi _i	stój-∅ się!	stój-my się!	stój-cie się!
BAĆ SIĘ-∅!-my!-cie!
UCZYĆ SIĘ	uczy się _y	ucz-∅ się!	ucz-my się!	ucz-cie się!
LICZYĆ-∅!-my!-cie!

UWAGA! Jeśli temat czasownika kończy się grupą spółgłosek, to forma trybu rozkazującego może być rozszerzona o cząstkę -ij lub -yj, np.

ZAPOMNIEĆ → on zapomni → ty zapomnij

WYTRZEĆ → on wytrze → ty wytrzyj

Czasowniki nieregularne: być → bądź, wziąć → weź, dać → daj, pomóc → pomóż, mieć → miej, chcieć → chciej, wstawać → wstawaj.

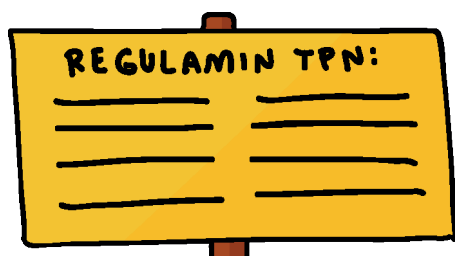
UWAGA! Zwróć uwagę, że w odmianie niektórych czasowników występują nieregularności w temacie.

Tryb rozkazujący dla trzeciej osoby liczby pojedynczej i mnogiej tworzy się opisowo do cząstki **niech** dodaje się odpowiedni czasownik w czasie teraźniejszym.

	Trzecia osoba liczby pojedynczej	Trzecia osoba liczby mnogiej
CZYTAĆ	Niech Janek czyta więcej książek.	Niech Basia i Kacper czytają więcej książek.
JEŚĆ	Niech pan nie je więcej makaronu.	Niech panowie nie jedzą więcej makaronu.
WIEDZIEĆ	Niech pani wie , że mówię prawdę!	Niech panie wiedzą , że mówię prawdę!
IŚĆ	Niech pan idzie do domu.	Niech państwo idą do domu.
STUDIOWAĆ	Niech on studiuje architekturę.	Niech oni studiują architekturę.

VII. Oto regulamin Tatrzańskiego Parku Narodowego. Uzupełnij zdania odpowiednią formą trybu rozkazującego.

0. Nie **pal** ognisk, tytoniu, nie używaj otwartego ognia.

1. (Chodzić) tylko po wyznaczonych szlakach!
2. Przed wyjściem w góry (sprawdzić) pogodę!
3. Nie (krzyczeć)
4. (Być) miły dla turystów!
5. Jeżeli widzisz coś niepokojącego, (wezwać) TOPR!
6. Śmieci i inne nieczystości (zabrać) ze sobą i wyrzucić w domu!
7. Nigdy nie (podchodzić) do zwierzęcia, np. aby zrobić mu zdjęcie!
8. Nie (karmić) dzikich zwierząt!
9. (Pamiętać), że dzikie zwierzęta mogą być niebezpieczne dla człowieka!

VIII. Uzupełnij tekst odpowiednią formą trybu rozkazującego.

Olga: Wiesz, Marysiu, już mam dość nauki jazdy na nartach. Mam tyle siniaków, że jutro raczej nie pójdę na stok.

Marysia: Na stok, ha, ha, ha, chyba na ośłą łąkę.

Olga: Nie **śmiej się**⁰ (śmiać się), dla mnie to niesamowite wyzwanie. Jutro planuję pójść w góry.

Marysia: Zimą góry są niebezpieczne. Szlaki są przykryte śniegiem, jest ślisko, szybko robi się ciemno.

Olga: Może przesadziłam, nie w góry, ale do Doliny Kościeliskiej.

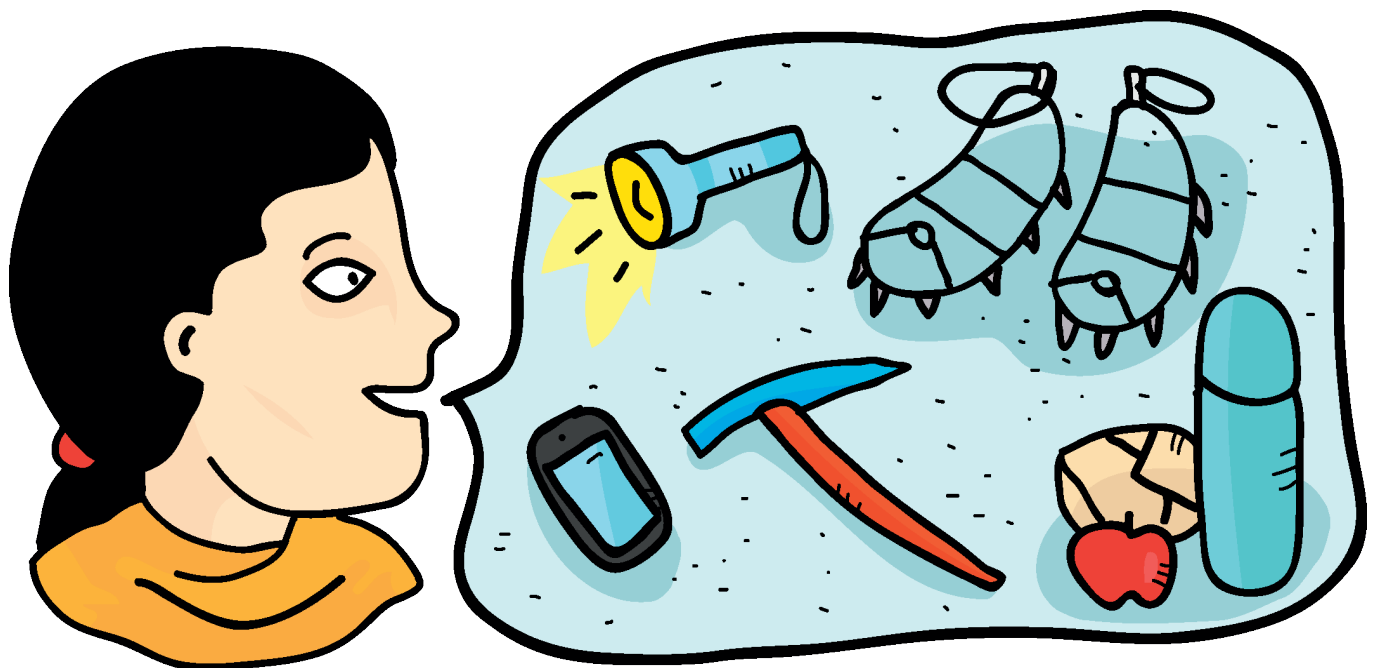
Marysia: Jeżeli chcesz iść, to¹ (uważać) na szlaku. Nie² (śpiewać) i nie³ (krzyczeć), żeby nie spowodować lawiny.⁴ (Zabrać) do plecaka latarkę, czekan i raki.⁵ (Mieć) naładowaną komórkę.⁶ (Wziąć) gorący termos z herbatą i suchy prowiant.

Olga: Marysiu, a może poszłabyś ze mną?

Marysia: To dobry pomysł. Ostatecznie najważniejsza zasada bezpieczeństwa w górach brzmi: „Nie⁷ (chodzić) sam!“.⁸ (napisać my) i⁹ (zostawić my) informację dla naszej gospodyni, dokąd się wybieramy.

Olga: Dlaczego?

Marysia: Jeżeli idziesz w góry, zawsze warto zostawić taką informację, dla własnego bezpieczeństwa. Gdyby nam się coś stało, to wiadomo, gdzie nas szukać.

IX. Olga z Marysią poszły do Doliny Kościeliskiej. Teraz odpoczywają w schronisku i piszą do rodziców SMS-y. Pomóż im napisać wiadomość. Zapewnij w niej, że nic ci się nie stało i napisz, co dziś robiłeś / robiłaś.

LEKCJA 19

Hej góry, nasze góry!

Olga i Marysia przyjechały do Zakopanego. Mają za sobą ciężki dzień i są zmęczone, bo chodziły po górach. Teraz siedzą w góralskiej restauracji.

CEPRY, GRULE, OSCYPEK, ŻĘTYCA, KWAŚNICA,
MOSKOŁE, BUNDZ, GÓRALE, JUHAS, BACA,
WYPAS OWIEC, FOLKLOR, ROZBÓJNIK,
GWARA GÓRALSKA, STAW

I. Przeczytaj dialog, a następnie zdecyduj, czy zdania są prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

Olga: Ale tu pięknie. Góry, jeziora, stawy. Jestem zachwycona. Bardzo się cieszę Marysiu, że mnie zabrałaś do Zakopanego. O, zobacz, jaki przystojny kelner.

ZJADĘBYM
COŚ...

MOŻE
OSCYPKA?

Marysia: Który?

Olga: Ten wyższy.

Marysia: Faktycznie. Wygląda jak Janosik.

Olga: Janosik?

Marysia: Janosik był rozbójnikiem, który żył w Tatrach, i tak jak ukraiński Ołeksa Dowbusz, zabierał bogatym, a dawał biednym.

Olga: Rozumiem. To niezwykle ciekawe, że w folklorze naszych narodów występują podobne postacie.

Marysia: Tak.

Olga: Marysiu, co proponujesz zamówić do jedzenia? Do dziś wydawało mi się, że dobrze znam język polski, ale w tym menu są niezrozumiałe dla mnie słowa. To chyba nie jest po polsku: grule, żętyca, bundz, moskołe, kwaśnica?

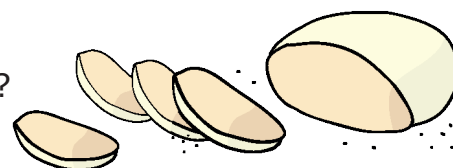
Marysia: Nie, to jest po polsku, tylko w gwarze góralskiej. Przepraszam, czy mógłby nam pan pomóc?

Kelner: Oczywiście.

Olga: Co to jest bundz?

Kelner: Aaaa, cepry!

Olga: Nie rozumiem.

Kelner: Ceper to w gwarze góralskiej żartobliwe określenie odnoszące się do turystów, ludzi, którzy nie mieszkają na stałe w górach. Kiedyś, przed wojną, nazywano tak robotników, którzy przyjeżdżali na Podhale, aby budować drogi.

Marysia: Ciekawe. Zawsze mi się wydawało, że „ceper” to obraźliwe słowo, które oznacza nieprzygotowanego do wyjścia w góry turystę.

Kelner: Nie, to niewłaściwe użycie słowa.

Olga: Och, jak mi burczy w brzuchu. Czy mógłby mi pan powiedzieć, co to jest bundz?

Kelner: To ser.

Olga: Jaki? Biały, czy żółty?

Kelner: Biały ser z mleka owczego, rodzaj twarogu.

Olga: Nie, chyba mam ochotę na coś bardziej pożywne.

Kelner: Proponuję kwaśnicę. Jest to zupa z kiszanej kapusty, gotowana na żeberkach.

Marysia: Przepraszam, czym kwaśnica różni się od kapuśniaku?

Kelner: Kapuśniak może być gotowany zarówno na kwaszonej, jak i świeżej kapuście, no i oczywiście na włoszczyźnie. Kwaśnicę przygotowuje się tylko z kiszanej kapusty, trzeba dolać też dużo soku, żeby zupa była kwaśna. Ze świeżych warzyw dodaje się tylko marchewkę i ziemniaki. Zupa powinna być klarowna.

Marysia: Co pan jeszcze poleca?

Kelner: Proponuję nasze zestawy specjalne. Moskole z oscypkiem i grule z żętycą. Moskole są to placki z gruli, mąki i soli pieczone na blasze.

Olga: Z gruli?

Kelner: Tak, to znaczy z ziemniaków. Z kolei żętyca jest napojem otrzymywanym przy wyrabianiu oscypków i bundzu z mleka owczego.

Olga: Co to są oscypki?

Marysia: Oscypek to wędzony ser zrobiony z owczego mleka. Bardzo smaczny. Widziałaś dziś oscypki, jak szłyśmy po Krupówkach? Takie małe o owalnym kształcie.

Kelner: Tak, oscypek ma bardzo ciekawą historię. Jak chcecie, to mogę wam opowiedzieć, tylko nie teraz. Niestety, muszę wracać do pozostałych gości.

Olga: Chętnie, to może jutro?

Kelner: Fantastycznie. Jutro mam wolne, więc możemy się spotkać około 14. Pokażę wam Zakopane i opowiem o góralach.

Olga: Super! Spotkajmy się przed Muzeum Tatrzańskim.

Marysia: Mam na imię Marysia, a to jest moja kuzynka Olga. A pan jak się nazywa?

Kelner: Miło mi, Maciek jestem. Do jutra, dziewczyny. Muszę wracać do pracy. Który zestaw wam przynieść?

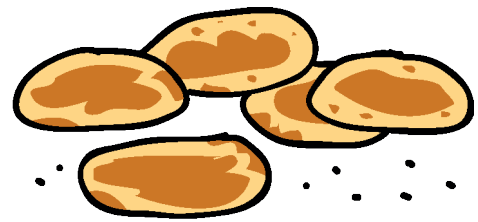
Marysia: Nie mogę się zdecydować, a ty?

Olga: Ja też nie.

Kelner: Przyniosę wam dwa oscypki z żurawiną i moskole. Są rewelacyjne!

Marysia: O rany, Olga, umówiliśmy się z tym przystojnym kelnerem!!! Jak my to zrobiłyśmy?

Olga: Eeee, to było proste...

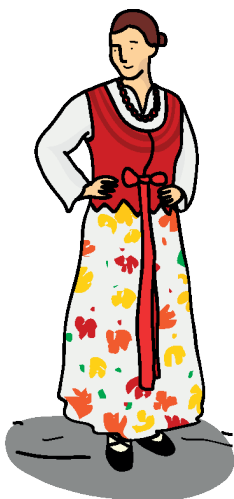

		P	F
0.	Oldze podoba się w Zakopanem.	✓	
1.	W folklorze polskim i ukraińskim można spotkać podobnych bohaterów.		
2.	Menu jest napisane w języku polskim.		
3.	Zarówno kapuśniak, jak i kwaśnica, są gotowane na włoszczyźnie.		
4.	Maciek zaproponował dziewczynom spotkanie.		
5.	Dziewczyny zdecydowały się na oscypka i żętycę.		

39

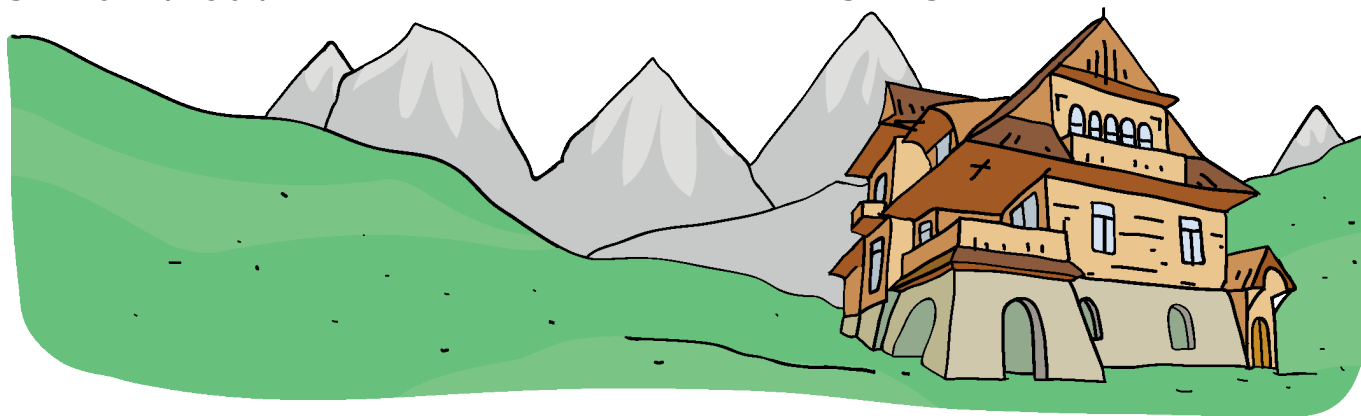
II. Maciek pokazał dziewczynom Zakopane i opowiedział dużo o folklorze górali. Posłuchaj tekstu i wpisz w puste miejsca odpowiednie wyrazy.

Góry są bardzo, ale niestety trudno na tych terenach sadzić warzywa i owoce, dlatego od wieków zajmowali się wypasem owiec. Zawsze na wiosnę juhasi, to jest, wyprowadzali owce bogatszych gospodarzy, czyli baców, na hale, czyli górskie łąki, a jesienią wracali z nimi z gór. Z mleka owiec wyrabiano różne sery, takie jak i oscypek, a z wełny i skóry zwierząt szyto ubrania. Kiedy juhasi schodzili z gór, liczone mleka danego przez owce każdego gospodarza. Na tej podstawie ustalano ilość,

które należały się właścicielom stad i pasących je latem górali. Oscypki były więc używane do rozliczeń pomiędzy bacą a juhasami. W górach mieszkali nie tylko pasterze. Każdy góral miał jakiś, albo był stolarzem, albo kowalem, ktoś inny umiał budować domy. Ponieważ w górach panują trochę inne warunki niż na nizinach, górale budowali swoje domy w specjalny sposób. Dziś ten styl budowania nosi nazwę stylu Domy były drewniane i pięknie umeblowane. Okna domów były kolorowe, bo góralki ozdabiały je różnymi Do dziś zachowała się wśród górali tradycja malowania na szkle. Górale mają też swoje tańce i przepiękne No i mówią gwara, czyli językiem dla danego regionu.

III. Przeczytaj tekst z zadania II i odpowiedz na pytania.

1. Dlaczego górale zajmują się wypasaniem owiec?
2. Dlaczego owce były dla górali ważnymi zwierzętami?
3. Czym płacono juhasom za wypas owiec?
4. Czy górale zajmowali się tylko wypasem owiec? Odpowiedź uzasadnij.
5. Jak nazywa się styl, w jakim buduje się domy w górach? Jak myślisz, dlaczego ma taką nazwę?
6. Skąd się wzięła tradycja malowania na szkle?
7. Co to jest gwara?

IV. Połącz wyraz z jego znaczeniem.

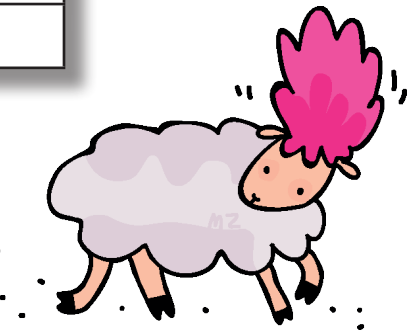
0.	oscypek	A.	to serwatka, która została po produkcji oscypków. Napój lubiany przez górali.
1.	kwaśnica	B.	ludzie, którzy mieszkają na nizinach i przyjechali w góry.
2.	żętyca	C.	owczy ser wędzony. Służył jako zapłata za wypas owiec.
3.	moskole	D.	ludzie, którzy mieszkają w górach.
4.	cepyry	E.	placki z gotowanych ziemniaków, wypiekane na blasze.
5.	górale	F.	zupa podobna do kapuśniaka, ale gotowana wyłącznie z kapusty kwaszonej.

0.	1.	2.	3.	4.	5.
C.					

JAKA WSPANIAŁA
FRYZURA! Z KTÓREGO
SALONU?

„U GÓRALKI!”

ZAIMKI PYTAJNE: jaki? który? czyj?

Zaimek „jaki” stosujemy, gdy:

- pytamy o jakieś cechy lub właściwości, np. „w jakiej sali mamy zajęcia?” „W małej.”;
- pytamy o przedmiot z nieokreślonego zbioru, np. „jaki masz numer telefonu?”.

Zaimek „który” stosujemy, gdy:

- pytamy o kolejność w szeregu, np. „w której sali mamy zajęcia?” „W drugiej?”;
- wskazujemy osobę lub przedmiot znajdujący się w jakimś skończonym zbiorze (w odpowiedzi oczekujemy zaimka osobowego, wskazującego lub podania imienia czy nazwiska, np. „która z was to kupiła?” „Anka!” „który kelner ci się podoba (jeden z dwóch lub więcej)?” „Ten wysoki.”

Zaimek „czyj” stosujemy, gdy:

- chcemy wiedzieć, do kogo należy jakiś przedmiot, np. „czyj to długopis?” „Mój.”

Zaimki pytające odmieniają się przez przypadki, liczby i i przez rodzaje.

	Liczba pojedyncza			Liczba mnoga	
	Rodzaj męski 	Rodzaj nijaki 	Rodzaj żeński 	Rodzaj męskoos. 	Rodzaj niemęskoos.
MIANOWNIK	czyj?	czyje?	czyja?	czyi?	czyje?
DOPEŁNIACZ	czyjego		czyjej?	czyich?	
CELOWNIK	czyjemu?		czyjej?	czyim?	
BIERNIK	czyj? / czyjego?	czyje?	czyją?	czyich?	czyje?
NARZĘDNIK	czyim?		czyją?	czyimi?	
MIEJSCOWNIK	czyim?		czyjej?	czyich?	

	Liczba pojedyncza			Liczba mnoga	
	Rodzaj męski 	Rodzaj nijaki 	Rodzaj żeński 	Rodzaj męskoos. 	Rodzaj niemęskoos.
MIANOWNIK	który	które?	która?	którzy?	które?
DOPEŁNIACZ	którego?		której?	których?	
CELOWNIK	któremu?		której?	którymi?	
BIERNIK	który?/ którego?	które?	którą?	których?	które?
NARZĘDNIK	którym?		którą?	którymi?	
MIEJSCOWNIK	którym?		której?	których?	

	Liczba pojedyncza			Liczba mnoga	
	Rodzaj męski 	Rodzaj nijaki 	Rodzaj żeński 	Rodzaj męskoos. 	Rodzaj niemęskoos.
MIANOWNIK	jaki?	jakie?	jaka?	jacy?	jakie?
DOPEŁNIACZ	jakiego?		jakiej?	jakich?	
CELOWNIK	jakiemu?		jakiej?	jakim?	
BIERNIK	jakiego?/ jaki?	jakie?	jaką?	jakich?	jakie?
NARZĘDNIK	jakim?		jaką?	jakimi?	
MIEJSCOWNIK	jakim?		jakiej?	jakich?	

V. Postaw odpowiednie pytania do wyróżnionych wyrazów.

0. Poznałyśmy wczoraj przystojnego górala.

Jakiego górala wczoraj poznałyście?

1. Bez *mojego* roweru nigdzie się nie ruszam.

.....

2. Wolę tę kwaśną zupę, niż tę przesoloną.

.....

3. Górale lubią *zimną* żętycę.

.....

4. Bez *twojej* pomocy nie mogłabym zejść z gór.

.....

5. Antek był *szósty* na mecie.

.....

6. Górale są bardzo *weseli*.

.....

7. Chyba zdecyduję się na *tę* zupę.

.....

8. Nie lubię *nieodpowiedzialnych* turystów.

.....

9. *Ich* synowie często wspinają się na skały.

.....

10. Morskie oko jest *najpiękniejszym* stawem w górach.

.....

VI. Wybierz poprawną formę.

0. Na *jaką/którą/czyją* wycieczkę idziemy jutro? Na *długą*.

1. Z *jaką/czyją/która* opinią się zgadzasz? Z *jego*.

2. O *jakich/których/czyich* podróżach marzysz? O *dalekich*.

3. Do *jakiej/której/czyjej* klasy idziesz w następnym roku? Do *szóstej*.

4. Na *czyjej/której/jakiej* półce jest taki bałagan? Na *mojej*.

5. *Które/Jakie/Czyje* góry lubisz? *Wysokie*.

6. *Czyje/Jakie/Które* rowery stoją obok szkoły? Te *stare* czy te *nowe*?

7. *Jakie/Które/Czyje* danie wybrała Marysia? *Drugie*.

8. Bez *czyjej/jakiej/której* pomocy nie zdałbym egzaminu? Bez *twojej*.

9. Na *jakiej/czyjej/której* lekcji jest polski? Na *czwartej*.

10. Obok *jakiego/czyjego/którego* dworca jest Pałac Kultury i Nauki? Obok Dworca Centralnego.

VII. Napisz wypracowanie „Ukraińscy Huculi”.

W ukraińskich Karpatach mieszkają
 Maja oni tradycje
 takie jak: (opisz
 przynajmniej jedną). Ich język
 różni się trochę od ukraińskiego,
 np. mówią zamiast
 (podaj cztery przykłady). Maja też
 charakterystyczne potrawy, np. bardzo
 lubią
 Na tradycyjny ubiór składa się

 są bardzo podobni do górali, bo

LEKCJA 20

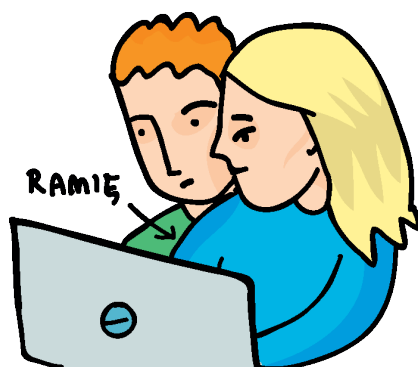
Nie taki Facebook straszny, jak go malują

Ostap wpadł z niezapowiedzianą wizytą do Olgi. Olga właśnie siedzi na Facebooku i koresponduje z kolegą, którego poznała w Zakopanem.

ZAGLĄDAĆ PRZEZ RAMIĘ, PRZYSTOJNIACZEK, PLEĆ, HASŁO, SIEDZIEĆ NA FACEBOOKU, LOGIN, EMOTIKONY, KONTROLA PRYWATNOŚCI, POGLĄDY POLITYCZNE, HEJTOWAĆ + B. (KOGO? CO?), W ZWIĄZKU, KOMENTOWAĆ + B. (KOGO? CO?), UDOSTĘPNIĄĆ + C. (KOMU? CZEMU?) + B. (KOGO? CO?), UAKTUALNIĆ + B. (KOGO? CO?), CZATOWAĆ, PROFIL, LEKCEWAŻYĆ + B. (KOGO? CO?), OBRĄZAĆ SIĘ NA + B. (KOGO? CO?)

I. Przeczytaj dialog, a następnie zaznacz prawidłową odpowiedź.

Ostap: Co robisz? Znowu siedzisz na Facebooku?

Olga: Czy jak ty piszesz do kogoś, to ci zaglądam przez ramię?

Ostap: Co to za przystojniaczek? Kim jest „MaciekGóral”?

Olga: Ostap! Czy ty musisz być taki wścibski?

Ostap: Nie jestem wścibski, tylko zastanawiam się, z kim koresponduje moja dziewczyna. Niepokoję się o ciebie.

Olga: Czyli jesteś zazdrosny! Przyznaj się!

Ostap: Nie! Tylko muszę przyjrzeć się temu profilowi.

Mieszka w: Zakopane

Z: Zakopane

Pracuje: Restauracja „Smaczny oscypek”

W związku z: „Baranek”

Liczba znajomych: 20

Olga: Ostap!!! Mam tego dość!

Ostap: To chyba ja o czymś nie wiem. Kto to jest ten Maciek?

Olga: To mój kolega z Zakopanego. Poznałyśmy go z Marysią, jak byliśmy w górach. Koniec! Kropka!

Ostap: Mam nadzieję, że „Baranek” to nie jest twój login?

Olga: Ha, ha, ha. Jak chcesz wiedzieć, to ja podałam swoje prawdziwe imię i nazwisko.

Ostap: Chyba muszę założyć profil na Facebooku, żeby wiedzieć, co komentujesz i kto cię obserwuje, a od czasu do czasu napisać jakiś złośliwy komentarz pod zdjęciem tego Maćka.

Olga: Ostap, nieładnie jest kogoś hejtować, to znaczy pisać o kimś źle, obrażać go.

Ostap: Olgo, przecież mnie znasz. Czy ja jestem taki? Jak założę konto, to będziemy mogli być razem i w realu, i w sieci!

Olga: Bardzo śmieszne. To jest raczej pełna kontrola. Nie jestem dzieckiem, a ty nie jesteś moim rodzicem.

Ostap: Zaraz zobaczymy, jakie informacje trzeba podać o sobie, żeby założyć konto.

0. Olga:

a. **siedzi na Facebooku**

b. **rozmawia przez Skype**

c. **czatuje w Vkontakcie**

1. Olga zdenerwowała się na Ostapę, bo:
 - a. wszedł na profil Olgi bez jej zgody
 - b. udostępnił zdjęcie Olgi bez jej zgody
 - c. podgląda, co i do kogo pisze Olga
2. Maciek ma:
 - a. dziewczynę
 - b. bardzo ładne zdjęcie profilowe
 - c. bardzo wielu znajomych na Facebooku
3. Olga nie chce:
 - a. rozmawiać z Ostapem o wyjeździe w góry
 - b. rozmawiać z Ostapem na temat Facebooka
 - c. rozmawiać z Ostapem o Maćku
4. Olga ma login:
 - a. Olga Marczenko
 - b. „Baranek”
 - c. „MaciekGóral”
5. Ostap chce założyć konto bo:
 - a. chce mieć kontakt ze znajomymi
 - b. chce wiedzieć, co robi Olga na Facebooku
 - c. bo to jest śmieszne

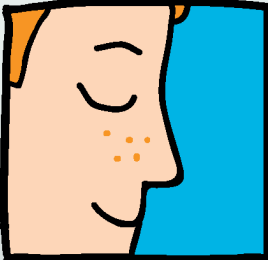
	Facebook
MIANOWNIK	Facebook
DOPEŁNIACZ	Facebooku
CELOWNIK	Facebookowi
BIERNIK	Facebooka
NARZĘDNIK	Facebookiem
MIEJSCOWNIK	Facebooku

II. Ostap zakłada konto na Facebooku.
Uzupełnij dane wyrazami z ramki.

Lwów Nie znam roli którą gram wiem tylko że jest moja.
(Wisława Szymborska) Liceum nr 2 im. Łesi Ukrainki z Olgą
Marczenko ukraiński 16.02.1999 17 lat Ostapek@gmail.com
mężczyzna +38097202349 Truskawiec, brak

DODAJ ZDJĘCIE W TLE

OSTAP

AKTUALIZUJ

OŚ CZASU
INFORMACJE
ZNAJOMI
ZDJĘCIA
WIĘCEJ

INFORMACJE

SZKOŁA ŚREDNIA

AKTUALNE MIEJSCE ZAMIESZKANIA

MIASTO RODZINNE

TELEFON KOMÓRKOWY

POCZTA ELEKTRONICZNA

DATA URODZENIA

PŁEĆ

JĘZYK

POGLĄDY POLITYCZNE

STATUS ZWIĄZKU

ULUBIONE CYTATY

ZAPISZ ZMIANY

ANULUJ

3

III. Olga z Ostapem dyskutują na temat bezpieczeństwa na Facebooku. Posłuchaj dialogu, zapoznaj się z zadaniem i zaznacz, czy zdania są prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

		P	F
0.	Ostap uważa, że podawanie do publicznej wiadomości wszystkich danych jest niebezpieczne.	✓	
1.	Na Facebooku warto podawać o sobie wiele informacji.		
2.	W ustawieniach „Kontrola prywatności” możesz zmienić swoje zdjęcie.		
3.	Na konto Olgi włamali się kiedyś hakerzy.		
4.	Po skończeniu korzystania z Facebooka nie trzeba się wylogowywać.		
5.	Na Facebooku można umieszczać zdjęcia innych osób tylko po wyrażeniu przez nich zgody.		

3

IV. Wypisz w tabeli 5 zalet i 5 wad Facebooka, i innych portali społecznościowych, poprzyj je przykładami z własnego doświadczenia lub doświadczenia innych.

DOPEŁNIACZ (KOGO? CZEGO?)

szukać / poszukać
 słuchać / posłuchać
 używać / użyć
 pilnować / przypilnować
 dotykać / dotknąć
 gratulować / pogratulować
 zapominać / zapomnieć
 uczyć się / nauczyć się
 przyznawać się **do** / przyznać się **do**
 namawiać **do** / namówić **do**

Szukać skarpetek.
 Słuchać muzyki.
 Używać internetu.
 Pilnować dziecka.
 Dotknąć nosa.
 Gratulować postępów.
 Zapomnieć długopisu.
 Uczyć się polskiego.
 Przyznać się do błędu.
 Namawiać do złego.

CELOWNIK (KOMU? CZEMU?)

przerywać / przerwać
 przyglądać się / przyjrzeć się
 kibicować
 przysłuchiwać się / przysłuchać się
 kraść / ukraść

Przerwać mu.
 Przyglądać się sukience.
 Kibicować drużynie.
 Przysłuchiwać się siostrze.
 Ukraść koleżance.

BIERNIK (KOGO? CO?)

ryzykować / zaryzykować
 zawdzięczać
 przysięgać / przysiąc
 wyposażać / wyposażyc
 wybierać / wybrać
 wyglądać **na**
 przebierać się **za** / przebrać się **za**

Ryzykować zdrowie.
 Zawdzięczać pracę.
 Przysięgać miłość.
 Wyposażyc dom.
 Wybrać prezydenta.
 Wyglądać na zadowolonego.
 Przebrać się za księżniczkę.

NARZĘDNIK (KIM? CZYM?)	
ostrzegać przed / ostrzec przed ratować (się) przed / uratować przed bronić (się) przed / obronić przed chować (się) przed / schować przed uciekać przed / uciec przed wygrywać z / wygrać z	Ostrzegać przed niebezpieczeństwem. Ratować przed upadkiem. Bronić przed chorobami. Schować przed dzieckiem. Uciekać przed słońcem. Wygrywać z przeciwną drużyną.
MIEJSCOWNIK (KIM? CZYM?)	
wzbudzać w / wzbudzić w zakochać się w polegać na	Wzbudzić w nim współczucie. Zakochać się w Tosi. Polegać na Staszku.

Zapamiętaj! Niektóre czasowniki w języku polskim łączą się z innymi przypadkami niż w języku ukraińskim lub rosyjskim.

V. Uzupełnij zdania odpowiednią formą.

0. Olga przyglądała się *nowej torebce*.

1. Często dyskutowali o (nowa książka)
2. Piotrek kibicował (Legia)
3. Ryzykował (życie), żeby jej pomóc.
4. Marianna i Łukasz powiadomili rodzinę Marczenków o (ślub)
5. Chłopcy uciekali przed (agresywny pies)
6. Ania przebrała się za (Kopciuszek)
7. W radiu ostrzegano przed (wichura)
8. Rodzice wyposażyli (dziecko) do szkoły.
9. Przerwała (Adam) prezentację.
10. Maksym szukał (piórnik) i (kredka, l.mn.)

VI. Wybierz poprawną formę.

0. Czasem chce się *jej* / *niej* poradzić.

1. Dziewczyny schowały się przed burzą / od burzy.
2. Troszczył się za zdrowiem / o zdrowie.
3. Głosował na prezydenta / za prezydentem.
4. Wątpiła w niego / nim.
5. Ostrzegała przed kłopotami / od kłopotów.
6. Powiadomił mamę o nowej pracy / nową pracę.
7. Dyskutował o film / filmie.
8. Przysięgał wiernością / wierność.
9. Lekceważył studia / studiami.
10. Złodziej okradł sąsiadów / w sąsiadów.

VII. Na podstawie poniższego planu napisz krótki tekst argumentacyjny na temat „Wady i zalety korzystania z Facebooka” (ok. 200 słów).

1. Wstęp:

- Co to jest Facebook?
- Kto go wymyślił?
- Jak się rozwijał?
- Kto z niego korzysta?

2. Rozwinięcie:

- Wymień trzy zalety i trzy wady Facebooka, poprzyj je przykładami.
- Znajdź przykłady wypowiedzi sławnych ludzi na temat Facebooka.

3. Zakończenie:

- Co ty sądzisz o Facebooku? Czy jest potrzebny, czy nie? Uzasadnij swoją odpowiedź.

UWAGA!

Oto słowa, które mogą ci się przydać podczas pisania tekstu argumentacyjnego. Użyj kilku z nich.

WSTĘP	<p>zacznę od..., uważam, że..., sądzę, iż... celem tej pracy jest... może warto najpierw zastanowić się nad znaczeniem słowa...</p>
ROZWINIĘCIE	<p>po pierwsze..., po drugie..., po trzecie..., po czwarte... wydaje mi się, że... trudno zaprzeczyć, że... nie należy zapominać również... oto kolejny argument... z jednej strony..., z drugiej strony... z całą pewnością... przytoczmy jeszcze jeden argument: na przykład... następnie przejdę do...</p>
ZAKOŃCZENIE	<p>sądzę, iż udało mi się udowodnić, że... sądzę, że przedstawione przykłady wystarczą, aby zgodzić się, że... na koniec... podsumowując...</p>

LEKCJA 21

Uciążliwa sąsiadka

Rodzice w czwartek wieczorem jadą na weekend do dziadków na wieś. Olga organizuje imprezę w domu. Głośna zabawa wywołuje konflikt sąsiedzki.

SKANDALICZNY, ZAPIEKANKA, POKORA,
CISZA NOCNA, POWIASTKA, MORAŁ,
WADZIĆ + C. (KOMU?)

I. Przeczytaj dialog i zdecyduj, czy zdanie jest prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

Olga: Kasiu, moi rodzice od piątku do niedzieli będą u dziadków na wsi. Chciałabym zrobić domówkę.

Kasia: Super! Chcesz zaprosić całą klasę?

Olga: Nie, tylko naszą paczkę. Ostap zaprosił też swoich dwóch kolegów.

Kasia: Ile będzie osób?

Olga: Jeżeli wszyscy przyjdą, to będzie 10.

Kasia: Idealnie! Poinformowałam już wszystkich?

Olga: Okazało się, że nie mam telefonu do Weroniki! Masz jej numer?

Kasia: Mam! Zaraz napiszę do niej SMS. Na którą godzinę?

Olga: Na 19.

Kasia: Nie za wcześnie? Może na 19:30? Będziemy miały więcej czasu, żeby wszystko przygotować. Czy masz już plan, jak to wszystko zorganizować?

Olga: Prosiłam, żeby każdy przyniósł sok albo jakiś napój gazowany, chipsy albo owoce. Mam w domu popcorn.

Kasia: Ja mogę zrobić jakąś sałatkę.

Olga: Super! Chcę też zrobić zapiekanki, bo na pewno zgłodniejemy, a ja nie chcę jeść tylko chipsów.

Kasia: Przyniosę jakieś gry. Może kalambury?

Olga: Tak! Doskonale! Ja też sprawdzę, w co jeszcze możemy zagrać. Ostap powiedział, że zajmie się muzyką.

... I PYTANIE, KTO TO POTEM POSPRZĄTA?

OLGA, DAJESZ
RADE?

TAK. ALE DOBRZE,
ŻE KAŻDY COŚ
PRZYNIESIE.

	P	F
0. Kasia bardzo się cieszy, że Olga chce zrobić imprezę w domu.	✓	
1. Olga zaprasza bardzo dużo osób ze szkoły.		
2. Na imprezie będą goście tylko z klasy Olgi.		
3. Impreza rozpocznie się o wpół do siódmej.		
4. Olga nie chce przygotować niczego do jedzenia.		
5. Oldze podoba się pomysł, żeby Kasia przyniosła gry.		

Pamiętaj! Kiedy przed czasownikiem pojawia się „nie”, zmieniamy aspekt czasownika na niedokonany, a biernik wymieniamy na dopełniacz.

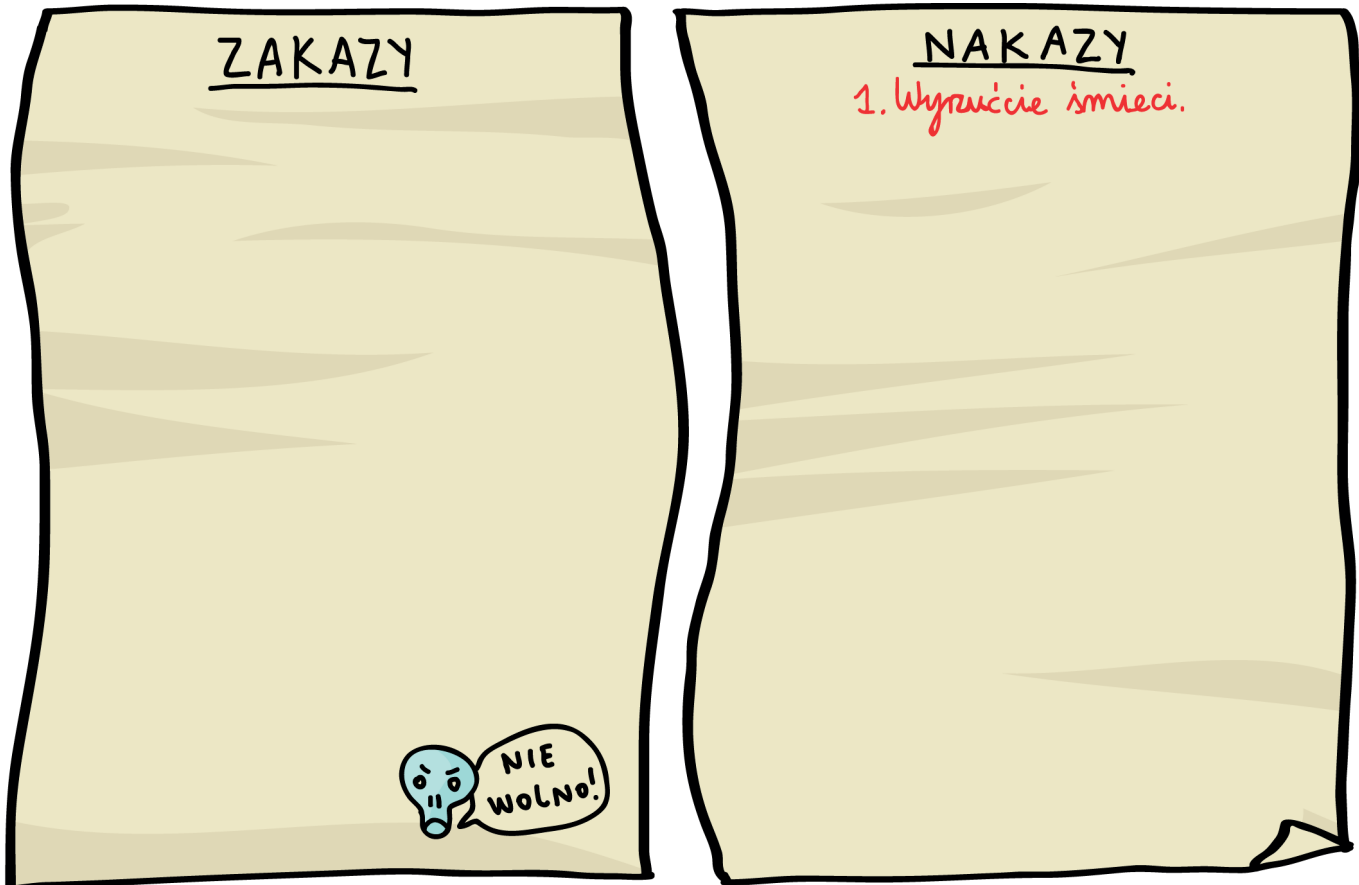
NAKAZ → Aspekt dokonany, bo zależy nam na efekcie. → biernik	ZAKAZ → Aspekt niedokonany, bo nie chcemy, żeby coś się działo. → dopełniacz
Zrób kawę!	Nie rób kawy!
Kup czekoladę!	Nie kupuj czekolady!
Napisz tę wiadomość!	Nie pisz tej wiadomości!
Podlej różę!	Nie podlewaj róż!
Wyłącz telewizor!	Nie wyłączaj telewizora!
Wyczyść swoje buty!	Nie czyść swoich butów!
Odkurz pokój!	Nie odkurzaj pokoju!
Zjedz ciasto czekoladowe!	Nie jedz ciasta czekoladowego!
Odwołaj dzisiejsze spotkania!	Nie odwołuj dzisiejszych spotkań!

II. Maksym informuje Olgę, że mama zostawiła na lodówce listę zakazów i nakazów. Wpisz zdania do odpowiedniej tabeli i powiedz, czym się różnią.

0. **Wyrzućcie śmieci.** 1. Pościelcie łóżka. 2. Zróbcie zakupy (lista i pieniądze są w szufladzie przy kuchence). 3. Nie podlewajcie kwiatków! 4. Odkurzcie mieszkanie. 5. Olgo, sprawdź pracę domową Maksa. 6. Nie oglądajcie cały czas telewizji. 7. Nie siedźcie za długo przed komputerem. 8. Zróbcie obiad (przepis zostawiłam przy ekspresie do kawy). 9. Zamknijcie dobrze drzwi wejściowe. 10. Nie zamykajcie okien w kuchni, zostawcie uchylone.

III. Wybierz poprawną formę.

0. **Nie jedz tą sałatkę / *tej sałatki*.**

1. Umyj dokładnie zębów / zęby.
2. Wyłącz komputera / komputer.
3. Nie zapalaj światło / światła.
4. Jest tu bardzo duszno, otwórz okna / okien.
5. Kup ciemny chleb / ciemnego chleba.
6. Zostawmy telefonów / telefony w domu.
7. Nie róbcie mi zdjęcie / zdjęcia.
8. Pokrój cebuli / cebulę.
9. Dokończ robić pracy domowej / pracę domową.
10. Nie zaczepiaj siostrę / siostry.

PIĘKNIE
PROSIMY.

IV. Wybierz odpowiedni czasownik.

0. **Podlej / nie podlewaj kwiatki.**

1. Pozmywaj / Nie zmywaj naczyń.
2. Opowiedzcie / Nie opowiadajcie bajek.
3. Wyślij / Nie wysyłaj e-mail do mamy.
4. Wyłącz / Nie wyłączaj budzika.
5. Uczesz / Nie czesz włosy.
6. Nagraj / Nie nagrywaj tego filmu.
7. Obierz / Nie obieraj ziemniaki.
8. Żuj / Nie żuj gumy.
9. Zrób / Nie rób herbatę.
10. Przypomnij / Nie przypominaj mi to.

V. Przekształć zdania.

0. **Zjedz cały biały ser.**

Nie jedz całego białego sera.

1. Włóżcie kwiaty do czerwonego wazonu.

.....

2. Zróbmy wieczorem zapiekanki.

.....

3. Przynieście sałatkę i soki owocowe.

.....

4. Przynieś gry planszowe.

.....

5. Usmażcie naleśniki.

.....

6. Zaproś wielu gości.

.....

7. Posól ziemniaki.

.....

8. Weź na wyjazd ładowarkę do telefonu.

.....

VI. Posłuchaj dialogu i odpowiedz na pytania.

1. Kto pojawił się w drzwiach Olgi?
2. Gdzie znajduje się mieszkanie sąsiadki?
3. Dlaczego sąsiadka jest zdenerwowana?
4. Co to jest „cisza nocna”?

CAŁE ŻYCIE W ZIMNEJ
WODZIE – TRZEBA MIĘĆ
KOŃSKIE ZDROWIE...

VII. Po wizycie sąsiadki Olga skończyła imprezę. Jest jednak przerażona perspektywą bardzo nieprzyjemnej rozmowy z rodzicami. Kasia radzi jej, żeby napisała przeprosiny dla sąsiadki i spróbowała załagodzić konflikt. Przeczytaj je i oznacz wyrazami z ramki odpowiednie części przeprosin.

0. Miejsowość i data. 1. Ubolewanie z powodu zajścia, za które chcesz przeprosić. 2. Przeprosiny. 3. Zwrot grzecznościowy i podpis. 4. Zwrot grzecznościowy do adresata. 5. Symboliczny gest zgody.

 0. Lwów, 24.06.2016 roku

Szanowna Pani,

Chciałabym przeprosić za wczorajszy kłótny, przez który nie mogła Pani zasnąć. Nie zdawałam sobie sprawy z tego, jak jesteśmy głośno i jest mi bardzo przykro, że Panią zdenerwowałam.

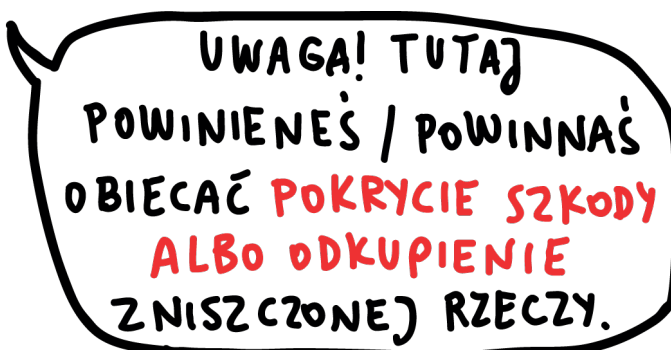
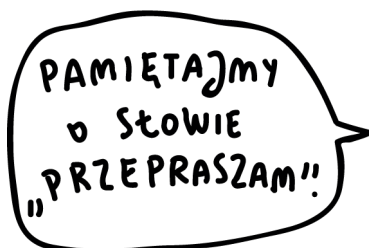
Mam nadzieję, że Pani mi wybaczy to, co się stało. Obiecuję, że taka sytuacja więcej się nie powtórzy.

 Z poważaniem
Olga Marczenko

VIII. Wybierz jedną z sytuacji i zredaguj w zeszycie przeprosiny.

1. Podczas zabawy na podwórku niechcący uderzasz sąsiada piłką.
2. Bardzo głośno zachowywałeś/łaś się na lekcji polskiego, co przeszkadzało w prowadzeniu zajęć.
3. Popsułeś/łaś telefon swojego kolegi/swojej koleżanki.

Czasownik „powinien” jest czasownikiem modalnym, dlatego dodajemy do niego bezokolicznik. „Powinien” używamy wtedy, gdy chcemy powiedzieć, że coś jest lub było konieczne albo spełniało określone warunki, np.

Powinieneś często chodzić na spacer.

Olga powinna była pamiętać o ciszy nocnej.

	Odmiana czasownika „powinien” w czasie teraźniejszym	Odmiana czasownika „powinien” w czasie przeszłym
ja	powiniennem powinnam	powiniennem był powinnam była
ty	powinieneś powinnaś	powinieneś był powinnaś była
on / pan	powinien	powinien był
ona / pani	powinna	powinna była
ono / dziecko	powinno	powinno było
my	powinniśmy powinnyśmy	powinniśmy byli powinnyśmy były
wy	powinniście powinnyście	powinniście byli powinnyście były
oni / panowie / państwo	powinni	powinni byli
one / panie	powinny	powinny były

IX. Odpowiedz na pytania.

1. Co Olga powinna zrobić po wizycie sąsiadki?
2. Czy Olga powinna przyznać się rodzicom do tego, że zorganizowała imprezę?
3. Czy Olga mogła uniknąć problemów? Jeśli tak, to co powinna była zrobić?

X. Przekształć radę w polecenie. Pamiętaj, że czasami musisz użyć czasu przeszłego!

0. Bardzo boli mnie ząb. (iść, dentysta)
Powinieneś iść do dentysty.

1. Na wakacjach mieliśmy problemy ze znalezieniem hotelu. (sprawdzić adres)

.....

2. Jestem dzisiaj bardzo niewyspana. (oglądać, noc, film)

.....

3. Mam w pokoju straszny bałagan. (posprzątać)

.....

4. Nie rozumiem zadania z matematyki. (poprosić, o, pomoc, tata).

.....

5. Kacper jest bardzo zmęczony. (iść spać)

.....

6. Tosia zapomniała o spotkaniu z koleżanką. (zapisać, w, kalendarz)

.....

7. Ewie i Kasi jest bardzo zimno. (założyć, ciepłe swetry)

.....

8. Jesteś cały mokry od deszczu! (wziąć, parasolka)

.....

XI. Przeczytaj wiersz Aleksandra Fredry pt. „Paweł i Gaweł”¹ i odpowiedz na pytania.

Hrabia Aleksander Fredro (20.06.1793 – 15.07.1876) – polski dramaturg, poeta i pamiętnikarz, który tworzył w epoce romantyzmu. Pisał komedie, które do tej pory wystawiane są w teatrach, np. „Zemsta”, „Śluby panieńskie, czyli magnetyzm serca” czy „Pan Jowialski”. Oprócz tego zasłynął wierszami dla dzieci, m.in. „Paweł i Gaweł” czy „Małpa w kąpielu”. Zmarł we Lwowie. W 1879 roku Lwowskie Koło Literacko-Artystyczne ufundowało pomnik hrabiego, który od 1959 roku stoi we Wrocławiu.

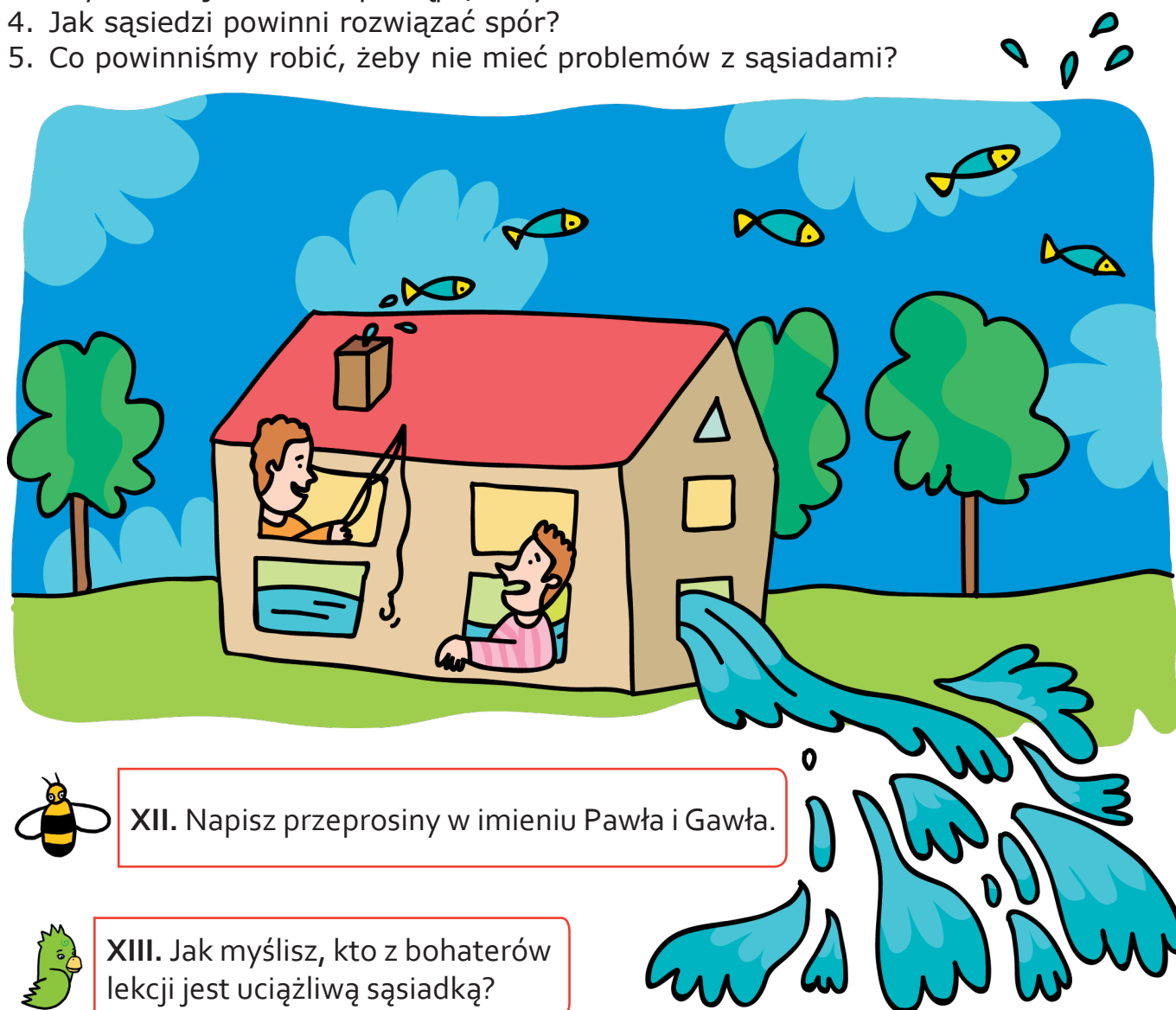
¹Źródło: https://pl.wikisource.org/wiki/Pawe%C5%82_i_Gawe%C5%82

Paweł i Gawęł w jednym stali domu,
 Paweł na górze, a Gawęł na dole,
 Paweł spokojny, nie wadził nikomu,
 Gawęł najdziksze wymyślał swawole.
 Ciągłe polował po swoim pokoju:
 To pies, to zając — między stoły, stołki
 Gonił, uciekał, wywracał koziołki,
 Strzelał i trąbił i krzyczał do znoju.
 Znosił to Paweł, nareszcie nie może;
 Schodzi do Gawła i prosi w pokorze:
 Zmiłuj się Waćpan, poluj ciszej nieco,
 Bo mi na górze szyby z okien lecą.
 A na to Gawęł: Wolność Tomku
 W swoim domku.
 Cóż było mówić? Paweł ani pisał,
 Wrócił do siebie i czapkę nacisnął.

Nazajutrz Gawęł jeszcze smacznie chrapie,
 A tu z powały coś mu na nos kapie,
 Zerwał się z łóżka i pędzi na górę:
 Stuk! puk! Zamknięte. Spogląda przez
 dziurę,
 I widzi — cóż tam? cały pokój w wodzie,
 A Paweł z wędką siedzi na komodzie.
 — Co Waćpan robisz?
 — Ryby sobie łowię.
 — Ależ Mospanie, mnie kapie po głowie.
 A Paweł na to: Wolność Tomku
 W swoim domku.

Z tej to powiastki morał w tym sposobie:
 Jak ty komu, tak on tobie.

1. Co znaczy wyrażenie „wadzić komuś”?
2. Na czym polegał konflikt sąsiadów?
3. Czy na miejscu Pawła postąpił/ła byś tak samo?
4. Jak sąsiedzi powinni rozwiązać spór?
5. Co powinniśmy robić, żeby nie mieć problemów z sąsiadami?

XII. Napisz przeprosiny w imieniu Pawła i Gawła.

XIII. Jak myślisz, kto z bohaterów lekcji jest uciążliwą sąsiadką?

LEKCJA 22

W świecie techniki

Tata dostaje w pracy nowy sprzęt służbowy – telefon i tablet.
Poprzedni telefon może oddać mamie. Maks pomaga tacie skonfigurować nowe narzędzia pracy.

DYSK WIRTUALNY, APLIKACJA,
FOLDER, USTAWIENIA,
INSTALOWAĆ / ZAINSTALOWAĆ + B. (co?),
PRZENOSIĆ / PRZENIEŚĆ + B. (co?),
KOPIOWAĆ / SKOPIOWAĆ + B. (co?),
KONFIGUROWAĆ / SKONFIGUROWAĆ + B. (co?),
ZAPISYWAĆ / ZAPISAĆ + B. (co?)

I. Przeczytaj dialog, a następnie odpowiedz na pytania.

Maksym: Cześć, tato! O! Co to za pudełka? Prezenty?!

Tata: Muszę cię rozczarować. Dostałem nowy telefon służbowy i tablet.

Maksym: Jakie fajne! To najnowsze modele, prawda?!
To niesprawiedliwe, że my w szkole nie dostajemy takich gadżetów. Ja też chcę już pracować!

Tata: Uwierz mi, Maksiu, że kiedy pójdziesz do pracy, będziesz bardzo tęsknił za szkolnymi czasami.

Maksym: Tato, skoro masz nowy sprzęt, to czy ja mogę wziąć twój poprzedni telefon? Proszę!

Tata: Tym razem nie, bo już obiecałem go mamie.

Maksym: Moim zdaniem, mama wcale nie musi mieć takiego telefonu!

Mama: Halo, halo! Słyszałam to. Tak się składa, że bardzo go potrzebuję.

Maksym: Do czego? Przecież nawet teraz masz problemy z pisaniem wiadomości.

Mama: Chcę się w końcu nauczyć, jak to robić. Zmieniają się czasy, przyda mi się smartfon. Łatwiej się nim posługiwać niż moim obecnym telefonem. Wszystkie moje koleżanki z pracy mówią, że takie urządzenie jest bardzo pomocne. Nie mają problemu ze sprawdzaniem i wysyłaniem e-maili, pisaniem SMS-ów, czy szukaniem informacji w internecie.

Tata: Synu, pomożesz mamie rozgryźć instrukcję obsługi?

Maksym: Ehh... Dobrze...

Tata: Doskonale! Ja też muszę skonfigurować ustawienia moich nowych gadżetów.

UWAGA! SKORO
TO SPÓJNIK
WPROWADZAJĄCY
ZDANIE PODRZĘDNE
OKREŚLAJĄCE
PRZESŁANKĘ, NA
PODSTAWIE KTÓREJ
MOŻNA WYWNIOSKOWAĆ
TO, O CZYM MOWA
W ZDANIU NADRZĘDNYM.
SKORO ≠ SZYBKO

1. Czy tata przyniósł Maksymowi prezenty z pracy?
2. O co Maksym prosi tatę?
3. Dlaczego mama chce zmienić telefon?
4. Co znaczy zwrot „rozgryźć instrukcję obsługi”?

II. Połącz wyrazy z ich definicjami.

0.	procesor	A.	zachowana informacja. Podczas zapisywania otrzymuje nazwę
1.	ustawienia	B.	serce komputera, w którym odbywa się przetwarzanie informacji
2.	konfigurować	C.	element urządzenia w postaci ekranu do wyświetlania liter, liczb, itp.
3.	przenieść	D.	inaczej RAM – pamięć pozwalająca na odczytywanie i zapisywanie informacji, które giną po wyłączeniu urządzenia
4.	zapisać	E.	ustawiać parametry potrzebne do pracy programu komputerowego
5.	folder	F.	niewielki obrazek, znaczek
6.	pamięć operacyjna	G.	zdolność do przedstawiania szczegółów na ekranie
7.	dysk twardy	H.	zabrać coś i umieścić gdzie indziej
8.	wyświetlacz	I.	funkcja, dzięki której można zaprogramować urządzenie w wybrany sposób
9.	rozdzielczość	J.	utrwalić coś na płycie, na dysku, itp.
10.	plik	K.	nośnik danych, na którym możemy przez dłuższy czas przechowywać programy i ich pliki
11.	ikona	L.	teczka w komputerze, w której przechowuje się pliki

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
B.											

V. Uzupełnij dialog odpowiednimi wyrazami z ramki.

spójrz, czytaj, wejdź, wybierz,
przeczytaj, sprawdźmy, podaj, włóż

SPRAWDŹ!
L30, Tom II
L18 TIII

Mama: Maksiu, pokaż mi, proszę, jak korzystać z tego telefonu.

Maksym: W porządku, ale może najpierw **przeczytaj**⁰ instrukcję obsługi...

Mama: Mam ją tutaj, ale nie wszystko rozumiem.¹ na głos i patrz, czy dobrze wszystko robię.

Maksym: Najpierw² kartę SIM z poprzedniego telefonu.

Mama: Dobrze, ale gdzie?!

Maksym: Tutaj jest taka mała dziurka. Przyciśnij tutaj. Kartę trzeba włożyć do tej szufladki i wsunąć ją z powrotem.

Mama: Gotowe. „Wpisz PIN.” Wpisany. „Wpisz kod zabezpieczeń”. Kod zabezpieczeń?!

Maksym: Czyli kod blokady telefonu. Mamo, przecież to jest w każdym telefonie, w twoim starym też...

Maksym: Teraz³ na ekran i sprawdź poziom naładowania baterii.

Mama: Już. Jest 96% baterii, doskonale!

Maksym: Super, to teraz włącz internet.⁴ w „ustawienia”, a potem włącz opcję „Wi-Fi”.

Mama: Pokazuje się informacja „.....⁵ hasło”.

Maksym: Hmm, o, mam je. Nazwa sieci: SIT34678903, hasło: BHK89JSK5E. Działa?

Mama: Tak!

Mama: Zrobione! Co dalej?

Maksym: Powinna wyświetlić się informacja, co robić, krok po kroku. To bardzo prosty w obsłudze telefon.

Mama: To się dopiero okaże... „Dostępne aktualizacje systemu”...

Maksym: Tak,⁶ „OK”. Teraz czekamy, potem telefon się wyłączy i włączy ponownie. Wybierz „Ustawienia”. Musimy ustawić czas i datę, wybrać język i melodię dzwonka.⁷, czy nic nie zniknęło z książki telefonicznej. Potem pokażę ci, jak się wysyła SMS-y.

40

VI. Podzielcie się w pary i wylosujcie dwie kartki. Zapytaj koleżankę / kolegę, jak wykonać zadanie, które jest zapisane na kartce.

VII. Maksym i Olga wysyłają mamie SMS-y używając emotikonów. Emotikon przedstawia symboliczną minę i wzbogaca komunikat o informację o naszych emocjach. Jakie emocje wyrażają poniższe emotikony? Podpisz obrazki odpowiednim wyrazem z ramki.

Zadowolony/a, smutny/a, przerażony/a, zakochany/a, zdziwiony/a, rozbawiony/a, zły/a, niezadowolony/a, zachwycony/a, rozczarowany/a

zadowolony/a

VIII. Zastąp emotikony w wiadomościach ich słownym odpowiednikiem.

Tutaj jest wspaniale!
Jestem 🌟🌟.

Ostap, dziękuję za
bukiet kwiatów! 🌸🌸.

Staszek, zapomniałem, że jutro
jest klasówka z matmy! 😱.

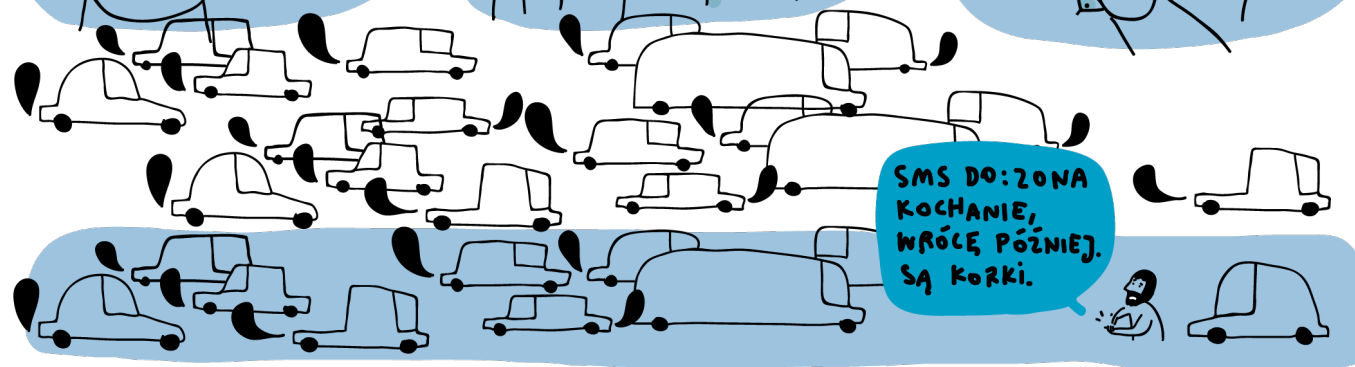
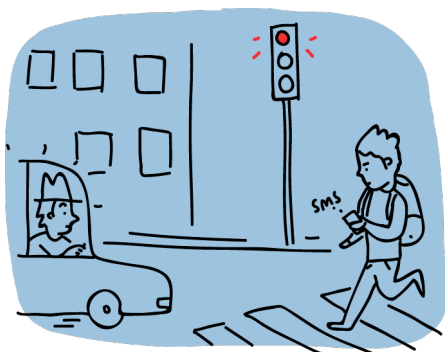
Ha, ha, ha! Olga wyszła do
szkoły w kapciach! 🤪🤪.

Mamo, dostałem dzisiaj
najlepszą ocenę w klasie! 😁.

Cały dzień pada.
Jestem ☹️ i ☹️.

IX. Porozmawiaj z koleżankami i kolegami w klasie o tym, co przedstawiają poniższe obrazki. Jaką przekazują informację?

5

X. Posłuchaj piosenki pt. „Telefony” zespołu Republika. Jak rozumiesz tekst piosenki? Porozmawiaj o tym z koleżankami i kolegami w klasie.

XI. „Korzystanie z telefonu komórkowego w szkole powinno być zabronione.” – napisz w zeszyte tekst argumentacyjny (150 słów).

LEKCJA 23

Przyjaciele z Polski

Do Maksyma dzwoni bardzo podekscytowany Antek. Czy nadarzy się okazja do ponownego spotkania?

WYMIANA, DOFINANSOWANIE,
ZAKWATEROWANIE, NADAWCA,
ODBIORCA, KOPERTA, ZNACZEK

I. Posłuchaj uważnie rozmowy telefonicznej i uzupełnij brakujące wyrazy.

- Cześć Maks!
- O, Antek! Hej!
- Mam sprawę: moja klasa chce wziąć udział w projekcie „Polsko-ukraińska **wymiana**⁰ dzieci i młodzieży”. Chodzi o to, że możemy¹ jakąś ukraińską klasę do nas! Powiedziałem mojej nauczycielce o tobie, że jesteś moim bratem² i mieszkasz we Lwowie i że masz fajnego nauczyciela, który lubi ciekawe pomysły. Pomyślałem, że mógłbyś mu o tym opowiedzieć.
- Świetny plan! Co wiesz o tym projekcie?
- Może³ do niego polska szkoła albo dom kultury. Trzeba tylko napisać program składający się z trzech części: „Historia⁴”
- o tym, jak przedstawić gościom historię swojego miasta, druga część to: „Kultura
.....⁵”, a trzecia: „Poznajemy język⁶”. Moglibyśmy dostać na to dofinansowanie z Narodowego Centrum Kultury!
- Ach, super! Co obejmowałoby dofinansowanie?
-⁷, zakwaterowanie
- naszych obu klas, gdybyśmy mieli mieszkać wszyscy razem w jakimś internacie albo w schronisku,⁸ waszej klasy do Polski oraz kieszonkowe na drobne wydatki!
- A co my musimy zrobić?
- Nasi nauczyciele i my musimy się ze sobą skontaktować i z tego, co wiem, musicie po naszej wymianie tylko wypełnić⁹.
- Zapowiada się wspaniale! Jutro mam lekcję z panem Kacperskim to o wszystkim mu opowiem!
- Dobra, to jesteśmy w¹⁰.
- Tak! Do usłyszenia!
- Pa!

II. Odpowiedz na pytania.

1. Kto wystąpił z propozycją wymiany międzyszkolnej?
2. Kto do kogo może pojechać?
3. Kim są chłopcy dla siebie?
4. Kto może przystąpić do projektu?
5. Z jakich elementów musi się składać program?
6. Co obejmuje dofinansowanie?
7. Na co dzieci dostałyby pieniądze?
8. Co ukraińskie dzieci muszą zrobić na koniec?

DO LWOWA
DOBRY DOJAZD.

III. Uzupełnij poniższe listy podanymi elementami.

Miejscowość i data	Zwrot do adresata (nagłówek)	Rozpoczęcie	Zwrot grzecznościowy (pożegnanie)	Podpis nadawcy
Warszawa, 14 listopada 2016 r.	Szanowna Pani!	Zwracam się do Pana z propozycją	Z wyrazami szacunku	Klasa V B wraz z wychowawczynią
Lwów, 15 grudnia 2016	Szanowny Panie!	Jeszcze raz serdecznie dziękujemy	Z poważaniem	Paweł Kacperski i uczniowie klasy VI
Lwów, 29 XI 2016	Koleżanki i Koledzy!	Bardzo dziękujemy za zaproszenie	Serdecznie pozdrawiamy	Ewelina Ratajczak wraz z uczniami klasy V B
Warszawa, 6.12.2016	Drodzy Przyjaciele!	Czekamy niecierpliwie	Serdeczności	Klasa VI, szkoła sobotnia

Warszawa, 14 listopada 2016 r.

.....
 udziału w projekcie „Polsko-ukraińska wymiana dzieci i młodzieży”. Chciałabym zaprosić Pana wraz z klasą VI do nas, do Warszawy. Wraz z uczniami pragniemy pokazać Państwu nasze miasto, przeprowadzić lekcje o kulturze, języku, historii, a także lepiej się poznać. Będziemy zaszczytzeni, jeśli przyjmą Państwo nasze zaproszenie.

.....

.....

PS Wszelkie informacje o projekcie znajdzie Pan na stronie Narodowego Centrum Kultury: www.cnk.pl w zakładce: Edukacja – Polsko-Ukraińska Wymiana.

.....

 Chętnie weźmiemy udział w projekcie i spotkamy się z Panią i Pani Uczniami. Postaramy się jak najszybciej załatwić wszelkie formalności. Jaka data odpowiadałaby Pani najbardziej?

.....

 na Was w stolicy Polski. Byłoby świetnie, gdybyście przyjechali do nas 29.04-7.05. Zaczynają kwitnąć magnolie, warszawiacy wyjeżdżają wtedy na długi majowy weekend i Warszawa robi się bardzo spokojna.

.....

 Z przyjemnością odwiedzimy Was w weekend majowy i przywieziemy Wam niespodziankę...

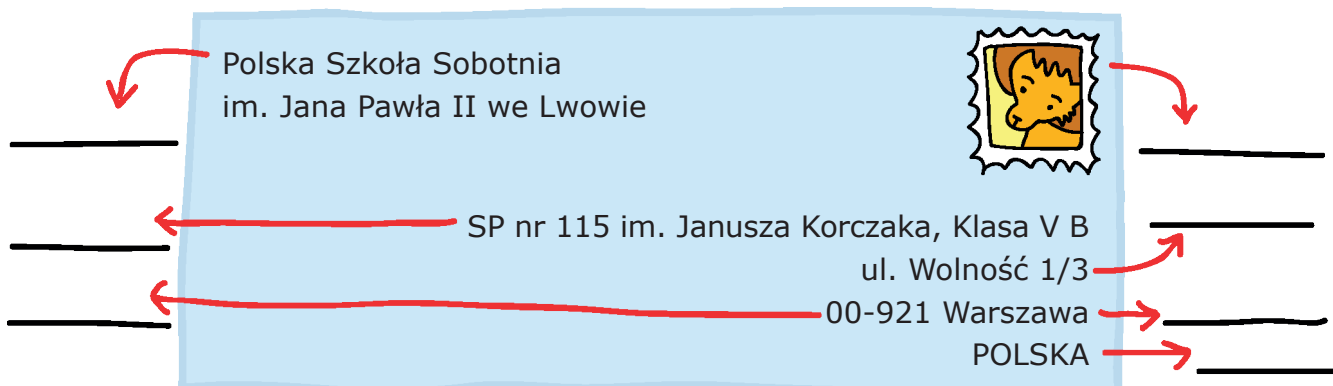

IV. Wypisz z listów z ćwiczenia III wszystkie wyrazy, które w środku zdania są napisane wielkimi literami. Jak myślisz, dlaczego tak piszemy?

V. Podpisz poszczególne elementy na kopercie.

ulica, miejscowość, kraj, nadawca, odbiorca (adresat), kod pocztowy, znaczek

Zwrot do adresata w nagłówku listu występuje w języku polskim w formie wołacza. Na niebiesko zostały zaznaczone formy, które występują tylko w tym przypadku.

**PATRZ
LEKCJA 17**

WOŁACZ LICZBA POJEDYNCZA		
Przymiotnik r. żeński, męski i nijaki = mianownik		
R. ŻEŃSKI		
		Tytuł naukowy i zawodowy = mianownik
Szanowna	Pani	Profesor Doktor Prezydent Redaktor Magister
Droga Kochana		Mario / Marysiu Anno / Aniu Zuzanno / Zuziu Ciociu Babciu Mamusiu
R. MĘSKI		
		= miejscownik
Szanowny	Panie	Profesorze Doktorze Prezydencie Redaktorze Magistrze
Drogi Kochany		Pawle Ojciec / Tato Boże Wujku
LICZBA MNOGA RZECZOWNIKI NIEMĘSKOOSOBOWE = MIANOWNIK		
Szanowne	Panie	
Drogie Kochane		Siostry Kuzynki Koleżanki Dzieci
LICZBA MNOGA RZECZOWNIKI MĘSKOOSOBOWE		
Szanowni	Panowie	
Drodzy Kochani		Koledzy Przyjaciele Rodzice Bracia

VI. W jaki sposób ci nadawcy mogą zwrócić się do odbiorców?

NADAWCA

ODBIORCA

0.			
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			

VII. Napisz list do kolegi z Polski, w którym opowiesz o sobie i swojej klasie i zaprosisz go do odwiedzenia twojego miasta.

VIII. (dla chętnych) Przygotujcie w grupach prezentację na wybrany temat:

1. Historia wybranej polskiej miejscowości.
2. Kultura wybranego regionu Polski.
3. Pochodzenie języków polskiego i ukraińskiego. Ciekawostki. Co łączy nasze języki?

LEKCJA 24

W góry czy nad morze?

Klasa Maksyma planuje wycieczkę do Polski. Jak myślisz, co wolą uczniowie – zwiedzanie jednego z polskich miast czy wypoczynek na łonie przyrody?

NOCLEG, ZAKWATEROWANIE, WYŻYWIENIE, GONDOLA, GOSPODARSTWO AGROTURYSTYCZNE, ZGODA, ŚRODEK TRANSPORTU, STRUMIEŃ, KŁADKA, SKOJARZENIE, WRAŻENIE, KRASNAL, WIELOWYMIAROWY, OBLICZYĆ+B.(CO?), PRZEPŁYWAĆ PRZEZ+B.(CO?), SPRAWIAĆ WRAŻENIE+D.(KOGO? CZEGO?), KRYĆ SIĘ

I. Przeczytaj dialog i odpowiedz na pytania.

NAD JEZIORO!

WYSTARCY OBLICZYĆ, GDZIE SIĘ OPŁACA.

Nauczyciel: Uwaga, moi drodzy, w tym roku szkolnym mamy dodatkowe zadanie – zorganizować wycieczkę do Polski. Musimy zastanowić się, dokąd i kiedy chcemy pojechać.

Maksym: Najlepiej jak najszybciej!

Nauczyciel: Maksiu, to niemożliwe, przecież wszyscy macie lekcje w szkole ukraińskiej. Myślę, że bardzo dobry termin na wyjazd to ferie wiosenne.

Maksym: Ja chciałbym jechać do Warszawy!

Staszek: A ja do Krakowa. Albo do Poznania.

Nauczyciel: To dobry pomysł, Staszku. Tam jest dużo muzeów i pięknych zabytków.

Misza: O nie, muzea są jak szkoła, a to będzie wyjazd w ferie, kiedy mamy przerwę od nauki!

Iwan: Właśnie, żadnego zwiedzania, żadnych lekcji! Moglibyśmy na przykład pojechać nad morze.

Julia: A co będziemy robili na plaży? Przecież jeszcze nie będzie można się kąpać ani opalać. Wyjazd nad morze w tym czasie

jest bez sensu.

Borys: Nie do końca bez sensu, bo wtedy nad morzem jest taniej niż latem.

Nauczyciel: Borys ma rację, cena wycieczki też jest bardzo ważna. Musimy obliczyć koszt podróży i noclegu z wyżywieniem.

Maksym: Najtaniej byłoby w namiocie na kempingu.

Nauczyciel: Maks, bądź poważny, proszę!

Ulana: A może pojedziemy na wieś do jakiegoś gospodarstwa agroturystycznego, to na pewno będzie tańsze niż hotel w mieście.

Oleżko: Na wsi jest nudno, poza tym, co to za atrakcja – wycieczka na wieś?!

Iwan: Super! Na wsi na pewno nie ma muzeów!

Nauczyciel: Uspokójcie się, proszę. Byłem pewien, że będziecie mieli mnóstwo różnych pomysłów, ale nie będzie zgody, dlatego mam dla was propozycję. Pojedziemy do Wrocławia. To miasto, które czasami nazywamy też Wenecją Północy. Jak myślicie, dlaczego?

Misza: Bo można tam pływać gondolą?

Nauczyciel: Oczywiście, można tam pływać turystycznymi gondolami i to dobre skojarzenie, Misza. Ale mówimy tak, dlatego że przez Wrocław przepływa kilkanaście rzek i strumieni, na terenie miasta jest też kilka wysp i najważniejsze, są tam setki mostów i kładek.

Julia: A co ciekawego jeszcze można zobaczyć we Wrocławiu?

Nauczyciel: Piękny rynek z Ratuszem, obejrzymy też Panoramę Raławicką, niezwykle obraz namalowany w taki sposób, że sprawia wrażenie wielowymiarowego. Poza tym musimy zrobić plan wycieczki – zwiedzanie miasta i inne zajęcia.

Oleżko: Czy w tym planie może być coś więcej niż tylko muzea? Proszę...

Nauczyciel: Tak, czeka was też detektywistyczne zadanie. Trzeba będzie znaleźć nietypowych mieszkańców miasta, którzy kryją się w różnych miejscach.

Julia: Ojej, dlaczego się kryją? Czy są niebezpieczni?

Nauczyciel: Ha, ha, nie, Julio, nie musisz się bać. Jeśli coś kryje się to znaczy, że nie widać tego w całości. A ci mieszkańcy to wrocławskie krasnale. Każdy ma swoje imię i czymś się wyróżnia.

Maksym: Ale skąd się wzięły te krasnale?

Nauczyciel: O tym dowiedziecie się już na miejscu. A teraz musimy zaplanować nasz wyjazd i dobrze go zorganizować, dlatego musimy podzielić się zadaniami. Po pierwsze trzeba znaleźć możliwość zakwaterowania we Wrocławiu. Trzeba dowiedzieć się, czy w tym miejscu oferuje się wyżywienie, czy też nie. Musimy też zdecydować, który środek transportu będzie dla nas najwygodniejszy i najtańszy. Podzielimy się na grupy...

1. Do których polskich miast chcą jechać uczniowie?
2. Czego nie chcą robić niektórzy uczniowie w czasie wyjazdu w ferie?
3. Jak bywa nazywany Wrocław? Dlaczego?
4. Kim są nietypowi mieszkańcy Wrocławia?
5. Co uczniowie muszą zaplanować i sprawdzić?

II. Nauczyciel podzielił uczniów na grupy i poprosił o wyszukanie odpowiednich informacji organizacyjnych. Przeczytaj jeszcze raz dialog i zatytułuj kolumny. Wpisz wyrażenia z ramki w odpowiednie miejsca w tabeli. Dopisz po dwie własne propozycje.

autobusem, kąpiemy się, na polu namiotowym, do innego miasta, za granicę, zwiedzamy, na wieś, nad morze, w hostelu, oglądamy wystawy, na działkę, w schronisku, opalamy się, samolotem, rowerem, w pensjonacie, pociągiem, w góry, w gospodarstwie agroturystycznym, nad jezioro, wędrujemy, spacerujemy, promem, na wyspę

..... (Dokąd jedziemy?) (Gdzie nocujemy?) (Czym podróżujemy?) (Co robimy?)

III. Wybierz dobrą odpowiedź.

0. Zabytek to

a) każdy budynek w mieście	b) cenny historyczny przedmiot albo budynek	c) zapomniany przedmiot
- Nocleg to

a) miejsce, w którym śpimy w czasie podróży	b) przerwa w czasie podróży nocą	c) nocny autobus
---	----------------------------------	------------------
 - Wyżywienie podczas wycieczki to

a) wydane pieniądze	b) spotkanie z kolegami i koleżankami	c) jedzenie
---------------------	---------------------------------------	-------------
 - Wycieczka inaczej to

a) transport	b) wyjazd	c) ferie
--------------	-----------	----------
 - Środek transportu to

a) pojazd	b) droga	c) przystanek
-----------	----------	---------------
 - Koszt podróży to

a) termin	b) cena	c) kierunek
-----------	---------	-------------

Pamiętaj!

Konstrukcja czasownik ruchu (albo rzeczownik odczasownikowy) + **środek transportu** potrzebuje narzędnika, na przykład:

Jeżdżę **autobusem** do szkoły.

Do Warszawy pojedziemy **pociągiem**.

Dzieci płyną **statkiem** po Wiśle.

Jazda **rowerem** jest tanim i zdrowym sposobem transportu.

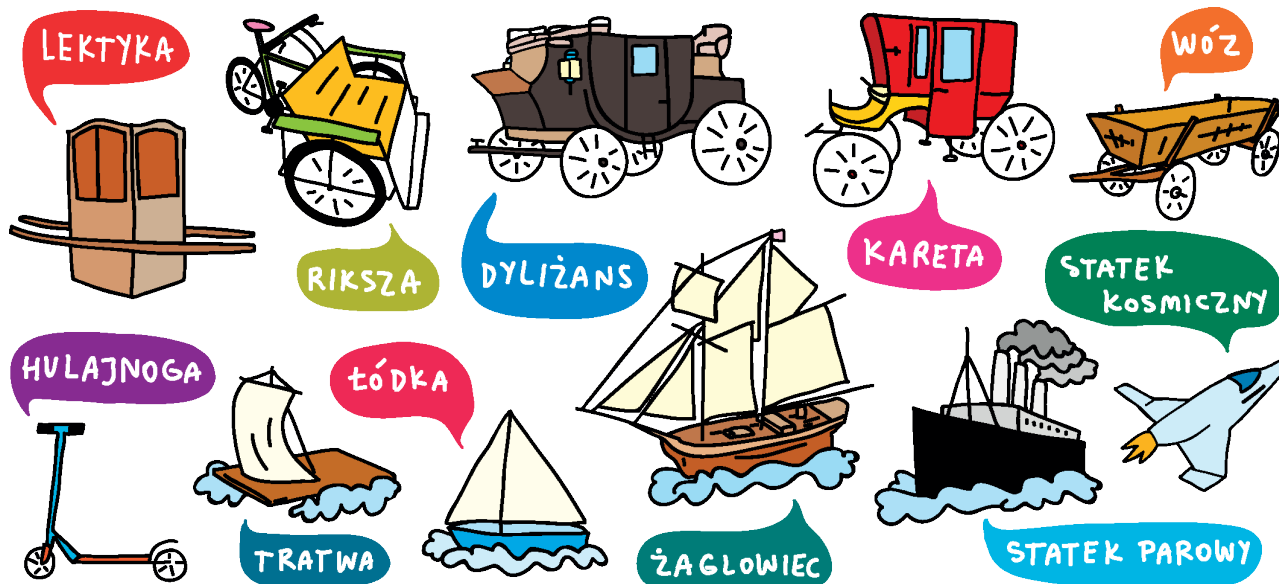
Lot **samolotem** to najszybszy sposób transportu.

I też:

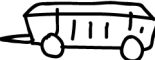
Idę **piechotą** do sklepu. Jak często chodzisz **pieszo** po mieście?

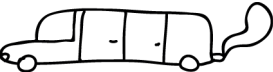

ŁÓDŹ
JEST
RODZAJU
ŻEŃSKIEGO!

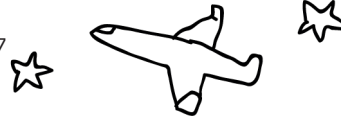

IV. Jaki to środek transportu? Uzupełnij tekst wyrazami w odpowiedniej formie. Pamiętaj o użyciu właściwego przypadku (biernika, dopełniacza, narzędnika albo miejscownika).

Mówimy, że transport jest stary jak świat, ale na samym początku człowiek poruszał się tylko **piechotą / pieszo**⁰ . W starożytności król, cesarz, kapłan, czy inny ważny człowiek był noszony w specjalnie skonstruowanym fotelu z dachem, nazywanym¹ . Najczęściej do tego byli potrzebni inni ludzie, a czasem zwierzęta. Poruszanie się po wodzie też było możliwe dzięki pracy ludzkich mięśni albo sił natury (wiatru). Człowiek pływał i transportował przedmioty² ,³ , a także⁴ . Rewolucją wszech czasów było wynalezienie⁵ prawdopodobnie w Mezopotamii lub w Indiach w 3500 roku p.n.e., a potem zbudowanie pierwszego⁶ , ciągniętego przez konia.

Bez wynalazku koła do dziś nie moglibyśmy jeździć ani⁷ , ani⁸ , ani⁹ . Co więcej, nie byłoby także innych maszyn i przedmiotów, których używamy na co dzień, na przykład maszyny do szycia, zegara czy płyty CD. W następnych stuleciach wymyślono wiele pojazdów poruszających się na kołach, dzięki którym człowiek mógł szybciej pokonywać odległości. Z wykorzystaniem siły koni albo innych zwierząt ludzie mogli jeździć¹⁰ czy¹¹ .

Drugą wielką zmianą w historii transportu było skonstruowanie silnika, najpierw parowego, potem gazowego (spalinowego) i wreszcie elektrycznego, co umożliwiło transportowanie dużej liczby ludzi. Po lądzie stało się możliwe podróżowanie na przykład¹² i¹³ , po wodzie¹⁴ i w powietrzu¹⁵ . Pomysłowość człowieka, jego ciekawość świata i rozwój techniki poskutkowały tym, że już od ponad pół wieku człowiek może też polecieć w kosmos. Lot¹⁶¹⁷ jest już nawet możliwy dla bardzo bogatych turystów.

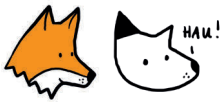

V. Uzupełnij lewą część tabeli wyrazami z ramki. W prawej części w puste miejsca wpisz odpowiednie formy wyrazów znajdujących się po lewej stronie. Nie zapomnij też o odpowiednich przyimkach!

Kijowie, Warszawie, szkole, Karpatach, **góry**, boisku, małym mieście, parku, **babci**, poczcie, **Krymie**, dworcu, **wycieczce**, kolegi, wsi, **jeziorem**, Lwowie, rzeką, basenie, górach, morzem, dentysty, lotnisku, dziadków, **stadionie**, wyspie, **Bieszczadach**

SPRAWDŹ!
LOKALIZOWANIE
CZASOWNIKÓW
RUCHU: LEKCJA 3,
C, 25, 33, 37, Tom II

	CZASOWNIK STATYCZNY		CZASOWNIK RUCHU	
	jestem, mieszkam, uczę się, odpoczywam		idę, jadę, lecę, płynę	
	w(e) + Msc.	<p>Kijowie</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>parku</p> + D.	<p>Kijowa</p> <p>Warszawy</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
 + Msc.	<p>stadionie</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>wycieczce</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>Krymie</p> <p>.....</p>	na + B.	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>film</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
	nad + N.	<p>jeziorem</p> <p>.....</p> <p>.....</p> + B.	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>rzekę</p> <p>.....</p>
 + Msc.	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>Bieszczadach</p> <p>.....</p>	w + B.	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>góry</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
	u + D.	<p>babci</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> + D.	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>babci</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

VI. Uzupełnij teksty wyrazami z ramek.

po, na, w, do, po

Kazimierz Dolny nad Wisłą ma niezwykłą atmosferę. Tu po prostu nic nie musisz, możesz zwyczajnie cieszyć się chwilą! Najlepiej przejść się spokojnie ulicach miasteczka, posiedzieć kawiarni, pospacerować malowniczymi wąwozami, czy wejść Górę Trzech Krzyży, skąd roztacza się wspaniała panorama. W czasie spaceru rynku koniecznie trzeba pogłaskać przynoszącego szczęście psa i wejść fary – przepięknego kościoła w stylu renesansu lubelskiego. Kazimierz Dolny zaprasza!

na, w, na, na, w

Jeśli **Poznań** kojarzy ci się tylko z koziołkami wieży ratusza i poznańskimi targami, to czas to zmienić! Stolica Wielkopolski to też miasto sztuki i zabawy. Parku Starego Browaru często odbywają się imprezy plenerowe. moście Biskupa Jordana podczas romantycznych spacerów zakochani przypinają kłódki ze swoimi imionami balustradzie. To Poznaniu znajduje się najmniejsza restauracja w Polsce – 27 m² (czytaj: metrów kwadratowych). Poznań czeka na ciebie!

w, po, do, na, w, nad, w, w, w, na

Lubisz niezwykłe miejsca? Chcesz połączyć zwiedzanie z zabawą? Przyjedź **Trójmiasta!** Morzem Bałtyckim jest wiele atrakcji. **Gdańsku** Długim Targu zobaczysz boga mórz, Neptuna, zwiedzisz najdłuższy kościół Polsce i posłuchasz XVIII-wiecznych organów. Tylko porcie **Gdyni** wejdiesz żaglowiec-muzeum, Dar Pomorza, który jako pierwszy polski statek opłynął dookoła świat. A **Sopocie** pospacerujesz najdłuższym molo w Europie.

na, u, ze, w, nad, na, po

Każde państwo ma jedną stolicę, ale u nas są aż dwie! Od dawna przecież mówimy, że **Zakopane** to zimowa stolica Polski. Tutaj stóp Tatr czeka na ciebie wiele atrakcji: wjazd kolejką linową Kasprowy Wierch, zimą zjazd szczytu Gubałówki na nartach, a latem na zjeżdżalni, wędrowka pięknym szlakiem jezioro Morskie Oko, spacer dolinach i wspinaczki wierzchołki przepięknych gór. Zakopanem sezon trwa cały rok!

VII. Napisz reklamę miejscowości turystycznej na Ukrainie. Napisz, gdzie ona się znajduje, co można tam zwiedzić i jakie są atrakcje. Uważaj, żeby tekst nie miał więcej niż 70 słów.

LEKCJA 25

Nieszczęścia chodzą parami

Oldze śni się koszmar, w którym spotyka ją wiele nieszczęść. Maksym nie rozumie, dlaczego siostra jest przesądna.

KOSZMAR, KOWAL, PODKOWA,
ROZSYPYWAĆ / ROZSYPAC + B. (co?),
WRÓŻYC + B. (co?)

I. Na podstawie komiksu opowiedz historię. Użyj wyrażen: nagle, potem, następnie, na dodatek, na szczęście.

II. Przeczytaj dialog, a następnie zdecyduj, czy zdania są prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

Staszek: Cześć! Co słysząc?

Maksym: Cześć! Cieszę się, że już jestem w szkole.

Staszek: Naprawdę?! Jest sobota, piękna pogoda, a my mamy lekcje. Źle się czujesz?

Maksym: Oldze przyśnił się w nocy koszmar i przy śniadaniu była dla mnie bardzo niemiła.

Staszek: Dlaczego? To ty byłeś w tym śnie?

Maksym: Nie, ale śmiałem się z niej.

Staszek: To trochę ją rozumiem. Dlaczego się śmiałeś?

Maksym: Bo ona cały rano panikowała. Śniły jej się chyba wszystkie możliwe nieszczęścia. A kiedy rozsypałem trochę soli, to tak zaczęła krzyczeć, że mama poprosiła, żeby poszła do swojego pokoju i wróciła, jak już się uspokozi.

Staszek: Nie wiedziałem, że twoja siostra jest przesadna.

Maksym: Ja też tego do dzisiaj nie wiedziałem. Myślę, że Olga jest teraz bardziej nerwowa, bo to już ostatni rok liceum i niedługo ma egzaminy... Nie mogę się doczekać, aż będzie po wszystkim.

		P	F
0.	Staszek cieszy się, że jest w szkole.		✓
1.	Olga miała zły humor podczas śniadania.		
2.	Maksym rano był bardzo miły dla siostry.		
3.	Rodzeństwo pokłóciło się w czasie śniadania.		
4.	Olga ostatnio jest bardzo nerwowa.		
5.	Olga niedługo skończy naukę w liceum.		

III. Posłuchaj piosenki pt. „Czarny kot” zespołu Tajfuny i Alibabki i powiedz, o jakich przesądach jest mowa w piosence i komiksie z ćwiczenia nr I.

IV. Zaznacz poprawną odpowiedź.

0. Wierzy się, że podkova nad drzwiami domu:

- a) **symbolizuje dobrą energię**
- b) **świadczy o tym, że mieszkańcy są miłośnikami koni**
- c) **świadczy o tym, że gospodarz jest kowalem**

1. **Mówi się**, że czarny kot:

- a) przynosi szczęście
- b) oznacza zdrowie
- c) przynosi pecha

2. **Wierzy się**, że przejście pod drabiną:

- a) zapewnia szczęście w miłości
- b) przynosi pecha
- c) gwarantuje udany dzień

3. **Uważa się**, że rozsypanie soli oznacza:

- a) wielką kłótnię
- b) długie życie
- c) bogactwo

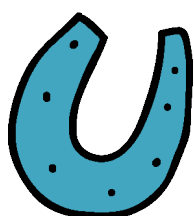
4. **Sądzi się**, że zбите lustro wróży:

- a) siedem lat szczęścia
- b) siedem lat nieszczęścia
- c) wielką urodę

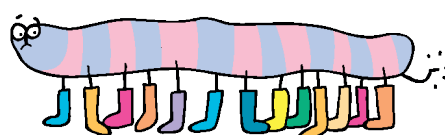
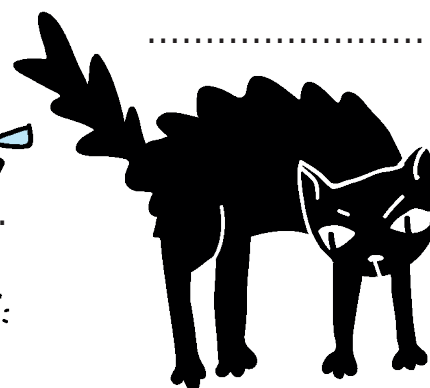
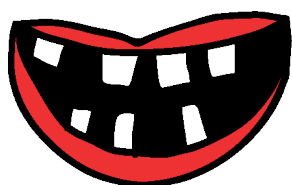

V. Podpisz obrazki i zaznacz, które z nich przedstawiają coś, co przynosi szczęście. Czy masz swój talizman?

podkova, czarny kot, rozlane mleko, 7, 13, tęcza, kominiarz i guzik, zбите lustro, czterolistna koniczyna

podkova

Czasami nie wiadomo albo nie jest ważne, kto wykonuje jakąś czynność. Używamy wtedy nieosobowej formy czasownika, to znaczy formy 3. osoby liczby pojedynczej (on, ona, ono) czasu teraźniejszego i dodajemy do niej zaimek zwrotny „się”, np.:

Ludzie mówią, że czarny kot przynosi pecha.
Mówi się, że czarny kot przynosi pecha.

Dużo osób wierzy, że czterolistna koniczyna przynosi szczęście.
Wierzy się, że czterolistna koniczyna przynosi szczęście.

VI. Zmień zdania zgodnie z przykładem.

0. Uważa się (uważać), że piątek trzynastego to pechowa data.

1. W wigilię Bożego Narodzenia (nie jeść) mięsa.
2. W wieczór andrzejkowy(wróżyć) z wosku.
3. W mojej rodzinie (nie wierzyć) w przesady.
4. Kiedy jest ładna pogoda często (chodzić) na spacer.
5. Na Ukrainie (mówić) po ukraińsku i po rosyjsku.
6. Latem (nie nosić) zimowych kurtek.
7. Na studiach dużo (uczyć się).
8. Na koniec liceum (zdawać) maturę.
9. Do mojej szkoły (jechać) autobusem 20 minut.
10. Z Maksymem zawsze bardzo miło (rozmawiać).
11. Tę książkę (czytać) bardzo dobrze.
12. Tej muzyki (słuchać) bardzo przyjemnie.

VII. Opisz w zeszycie swoje ulubione święto / ulubiony obyczaj z kultury polskiej lub ukraińskiej, używając form bezosobowych.

VIII. Podzielcie się na cztery grupy i przygotujcie plakat prezentujący jeden wybrany przez was przesąd ukraiński i jeden polski. Zastanówcie się, skąd wziął się ten przesąd.

LEKCJA 26

Na ratunek planecie

W szkole z okazji Dnia Ziemi pan Paweł zaprasza gościa. Jest nim ekolog, pan Tadeusz, który rozmawia z uczniami o tym, jak ważne jest dbanie o naszą planetę.

APEL, EKOLOG, EKOSYSTEM, STRUKTURA, ELEMENT, CAŁOKSZTAŁT, ŚRODOWISKO, SYMBIOZA, EFEKT CIĘPLARNIANY, METAN, DWUTLENEK WĘGLA, FREONY, DRAPIEŻNIK.

I. Posłuchaj dialogu i odpowiedz na pytania.

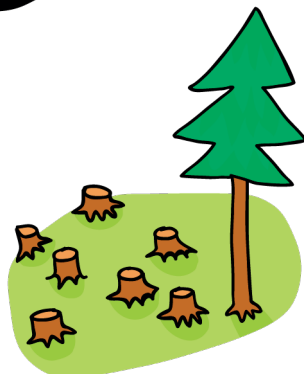
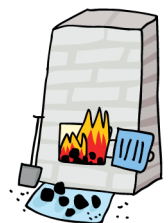
SZANUJ ZIEMIĘ!

1. Dlaczego pan Paweł zaprosił specjalnego gościa na lekcję polskiego?
2. Kim jest gość, którego zaprosił na lekcję pan Paweł?
3. Co to jest „ekosystem”?
4. Czym jest „ochrona środowiska”?

II. Podpisz obrazki wyrazami z ramki. Na ich podstawie powiedz, co zagraża przyrodzie.

0. **Wycinanie lasów.** 1. Niewyłączanie światła. 2. Spaliny samochodowe i smog. 3. Zaśmiecanie lasów i miast. 4. Dymy z fabryk. 5. Ogrzewanie węglem. 6. Ścieki.

Wycinanie lasów.

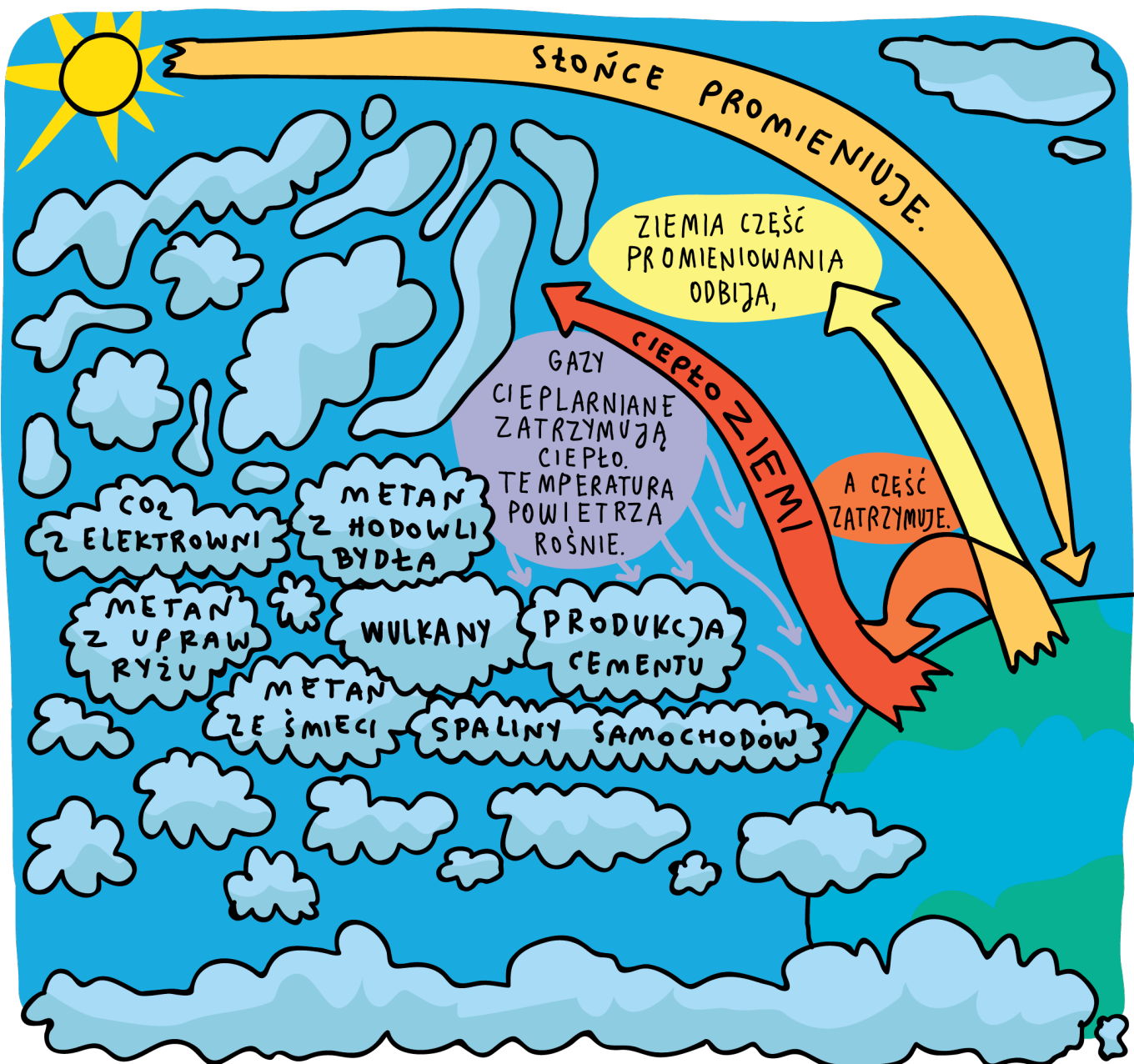
III. Pan Tadeusz, w czasie spotkania z klasą Maksyma, opowiada o tym, czym jest efekt cieplarniany. Uzupełnij luki w tekście wyrazami z ramki.

0. **zjawisko**. 1. oceanów. 2. przyczyn. 3. obecność. 4. zmiany.

Efekt cieplarniany – **zjawisko**⁰ podwyższenia temperatury planety przy powierzchni ziemi i¹. Jego przyczyną jest² gazów cieplarnianych w atmosferze, takich jak dwutlenek węgla (CO²), metan czy freony.³ powodujące wzrost roli efektu cieplarnianego mogą być jedną z⁴ globalnego ocieplenia.

IV. Przyjrzyj się obrazkowi poniżej. Zrób w zeszycie listę pomysłów, w jaki sposób możemy walczyć z efektem cieplarnianym. Przedstaw swoje pomysły reszcie klasy.

V. Przeczytaj dialog, a następnie zdecyduj, czy zdanie jest prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

Pan Tadeusz: Pokażę wam teraz kilka obrazków. Jestem ciekawy, czy wiecie, co na nich jest. Zaczynamy!

Maksym: To jest żubr!

Pan Tadeusz: Świetnie! Największa populacja żubrów na świecie żyje na terenie Puszczy Białowieskiej.

Staszek: Ryś!

Pan Tadeusz: Zgadza się.

Wiktoria: Wilk!

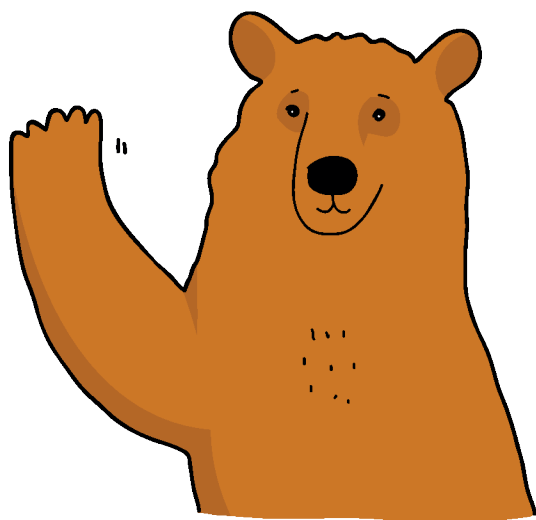
Pan Tadeusz: Doskonale!

Tola: Niedźwiedź!

Pan Tadeusz: Tak jest. To też zwierzę, które można spotkać m.in. na Ukrainie.

Julia: Orzeł!

Pan Tadeusz: Masz rację. Możemy powiedzieć, że to król wśród ptaków drapieżnych, czyli takich, które polują na mniejsze zwierzęta. Czy wiecie, co łączy te stworzenia?

Maksym: To nie są zwierzęta domowe.

Pan Tadeusz: Tak. Jak myślicie, czy jest ich dużo na świecie?

Staszek: Hmm... Widziałem niedźwiedzia i rysia tylko w zoo, więc myślę, że jest ich mało.

Pan Tadeusz: Jest ich bardzo mało, dlatego mówimy, że to zwierzęta zagrożone wyginięciem. O te zwierzęta i rośliny, których jest bardzo mało na świecie, musimy się troszczyć. Dlatego

ekolodzy walczą o każdy las, jezioro, morze, ocean. Kiedy wycinamy lasy, zanieczyszczamy wodę i powietrze, zabieramy dom zwierzętom. Musicie pamiętać o tym, że każdy element w przyrodzie jest ze sobą połączony. Dlatego warto dbać o środowisko naturalne.

		P	F
0.	Żubry żyją na terenie całej Polski.		✓
1.	Orzeł je inne zwierzęta.		
2.	Pan Tadeusz pokazał obrazki dziesięciu różnych zwierząt.		
3.	Zwierzęta przedstawione na obrazkach nie mają ze sobą nic wspólnego.		
4.	Staszek nigdy nie widział niedźwiedzia.		
5.	Pan Tadeusz mówi, dlaczego nie warto dbać o środowisko naturalne.		

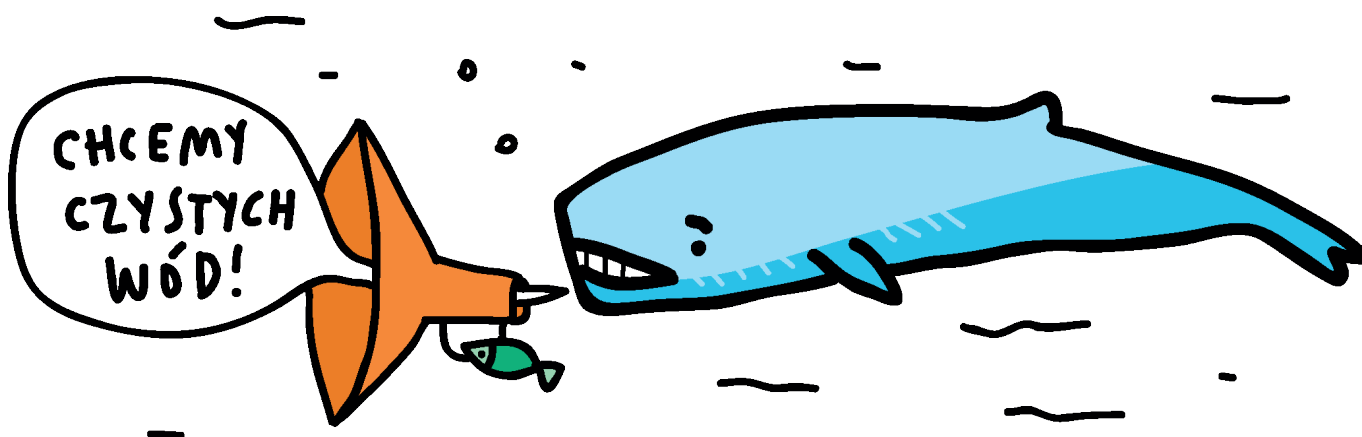

VI. Jakie znasz gatunki zwierząt lub roślin, które są pod ochroną?

5

VII. Podzielcie się na cztery grupy. Każda grupa losuje karteczkę. Napiszcie „Apel do mieszkańców Ziemi” w imieniu wylosowanego zwierzęcia lub rośliny, w którym przekonacie ludzi, że warto się o was troszczyć.

Apel musi zawierać:

1. Miejscowość i datę (w prawym górnym rogu).
2. Nagłówek, np. „Apel do mieszkańców Ziemi”.
3. Bezpośredni zwrot do osób, których apel dotyczy, np. „Do wszystkich ludzi...”
„Drodzy mieszkańcy Ziemi!”.
4. Opis sytuacji.
5. Zapowiedź zmiany w przyszłości.
6. Powtórzenie apelu, np. „Apelujemy o pomoc w ochronie lasu, naszego domu...”.
7. Prośbę o pomoc, przychylność, np. „Ratujmy przyrodę!”.
8. Podpis osoby, która wystosowała apel.

VIII. Napisz apel, w którym opiszesz, w jaki sposób i dlaczego trzeba dbać o środowisko naturalne.

LEKCJA 27

Dwie wiadomości

Wyjazd do Wrocławia zostaje odwołany, ale pan Paweł organizuje wycieczkę w polskie góry. Maksym relacjonuje Antkowi wycieczkę do Polski.

LOCHY, SKARB, ODWOŁAĆ + B. (CO?), PANORAMA,
USŁYSZEĆ + B. (KOGO? CO?), KOLEJKA LINOWA,
WJECHAĆ NA + B (CO?) / DO + D. (CZEGO?),
MIEJSCOWOŚĆ

I. Przeczytaj e-mail Maksyma do Antka i zdecyduj, czy zdanie jest prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

Od: maksmar01@gmail.com

30.03.2017

Do: an.tek@gmail.com

Cześć, Antku!

Co u Ciebie? Jak było na obozie narciarskim? Twoje ferie już dawno minęły, a ja dopiero teraz wróciłem z wycieczki do Polski.

Pamiętasz, mówiłem ci, że planujemy wyjazd do Wrocławia, ale pewnego dnia na początku lekcji nasz nauczyciel powiedział, że ma dla nas dwie wiadomości, dobrą i złą, i zapytał, którą chcemy usłyszeć najpierw. Powiedzieliśmy, że dobrą i okazało się, że jedziemy na wycieczkę do jakiejś małej miejscowości między Krakowem a Zakopanem. Dla mnie to nie brzmiało jak dobra wiadomość. Zła była taka, że musieliśmy odwołać wycieczkę do Wrocławia. Szkoda, bo bardzo spodobał mi się pomysł szukania tych krasnali w mieście.

Bałem się, że będzie nudno, ale pan Paweł świetnie wszystko zorganizował. Byliśmy na kilku wycieczkach. Jednego dnia pojechaliśmy do Zakopanego i wjechaliśmy kolejką linową na Kasprowy Wierch. Pamiętasz, kiedy byliśmy tam razem z naszymi rodzicami, to była piękna pogoda, dlatego można było zobaczyć całą panoramę Tatr. A tym razem, jak tylko wjechaliśmy na górę, pogoda się zmieniła, była taka biała i gęsta mgła, że niczego nie było widać, a potem nagle zaczął

padać śnieg i wiać wiatr, więc musieliśmy się schować w restauracji. Ale zjedliśmy tam pyszną ciepłą szarlotkę, która była prawie tak dobra jak szarlotka babci Ołeny!

Dużo wędrowaliśmy szlakami turystycznymi po okolicy, mieliśmy też pieszą wycieczkę na Turbacz. Nie wiem, czy tam byłeś, to szczyt w Gorcach¹, który jest dużo niższy niż Howerla na Ukrainie, ale dla mnie krajobraz jest tam trochę podobny.

Zwiedziliśmy też dwa zamki nad Dunajcem, jeden w Czorszynie, gdzie są już tylko ruiny i drugi w Niedzicy, gdzie dziś jest muzeum i hotel. Dawno temu zamek w Niedzicy służył do obrony, a w lochach było więzienie. Pan przewodnik opowiadał nam, że gdzieś tam podobno znajduje się ukryty skarb Inków.

Myślę, że byłoby super mieszkać w takim zamku, ale my mieszkaliśmy w drewnianym pensjonacie. Byłem w pokoju ze Staszkiem, Miszą i Iwanem. I było bardzo śmiesznie, bo okazało się, że Misza mówi przez sen! Opowiadał dziwne rzeczy, mówił o tajemniczym korytarzu, jakiejś białej damie i skarbie. Oczywiście rano nie chciał nam wierzyć, kiedy powiedzieliśmy mu, jak się zachowywał w nocy.

Poznaliśmy też dzieci z miejscowej szkoły, które latem przyjadą do Lwowa. I teraz myślę, że to była bardzo udana wycieczka.

Kiedy do nas przyjedziesz? Pewnie dopiero na Wielkanoc, prawda? Czytałeś już którąś część Harry'ego Pottera?

Na razie!
Maks

ZAAŁĄCZNIK

USUŃ

WYŚLIŻ

		P	F
0.	Ferie Antka były wcześniej niż ferie Maksyma.	✓	
1.	Pan Paweł miał dla uczniów dwie złe wiadomości.		
2.	Maksym był już kiedyś na Kasprowym Wierchu.		
3.	Uczniowie byli na trzech szczytach.		
4.	Podobno skarb jest ukryty na zamku w Niedzicy.		
5.	Misza opowiedział chłopcom, co mu się śniło.		

¹Gorce – góry w Beskidach Zachodnich, najwyższy szczyt pasma to Turbacz (1310 m n.p.m.).

II. Połącz wyraz z definicją.

0.	miejsowość	A.	miasto albo wieś
1.	szczyt	B.	wagonik zawieszony na linie, który transportuje ludzi na górę
2.	panorama	C.	rozległy, szeroki widok, krajobraz
3.	szlak turystyczny	D.	dom z pokojami do wynajęcia dla turystów
4.	ruiny	E.	drogie rzeczy albo pieniądze, zwykle gdzieś ukryte
5.	skarb	F.	resztki zniszczonego budynku
6.	wędrować	G.	specjalna oznaczona droga dla turystów, narciarzy, czy rowerzystów
7.	więzienie	H.	miejsce dla osoby, która odbywa karę
8.	przewodnik	I.	osoba, która oprowadza turystów albo książka z informacjami o jakimś terenie
9.	pensjonat	J.	najwyższa część góry
10.	kolejka linowa	K.	podróżować pieszo w celach turystycznych

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
A.										

III. Maksym napisał długi list do Antka z wieloma informacjami o wycieczce do Polski, ale wcześniej, jeszcze z Polski, wysłał SMS do rodziców. Przeczytaj jeszcze raz e-mail Maksa i uzupełnij tekst odpowiednimi wyrazami.

Mamo, Tato, u mnie w porządku. Dużo chodzimy po, byliśmy już w w Niedzicy i w Czorsztynie, wjechaliśmy też na Kasprowy Wierch. jest ładna, tylko na Kasprowym padał! Góralskie bardzo mi smakuje, na w restauracji jadłem pycha szarlotkę 😊 Was 😊

**SPRAWDŹ!
CZAS
PRZESZŁY
- LEKCJA 1,
TOM II**

IV. Zastanów się, za pomocą jakich wyrazów albo wyrażeń możemy informować, że akcja wydarzyła się w przeszłości? Jedna akcja była wcześniejsza niż druga? Razem z kolegą / koleżanką napiszcie swoje pomysły.

dawno, dawno temu; przed; kiedyś; później; na początku; sto lat temu; wczoraj; po; w końcu; w dawnych czasach; przed laty; wtedy, gdy...; w czasach, kiedy...; wreszcie; potem; najpierw; na koniec

AKCJA W PRZESZŁOŚCI	AKCJA WCZEŚNIEJSZA	AKCJA PÓŹNIEJSZA	REZULTAT

V. Przewodnik na zamku w Niedzicy opowiedział uczniom legendę o Białej Damie. Uzupełnij tekst czasownikami w czasie przeszłym.

Legenda o Białej Damie

Legenda mówi, że na zamku znajduje się skarb peruwiańskich Inków. Jak to możliwe?

W czasach, kiedy zamek (służyć) do obrony na szlaku handlowym między Rusią i Słowacją a Węgrami i Austrią, Hiszpanie (kolonizować) Amerykę Południową. Wśród Hiszpanów, którzy w okrutny sposób (zachowywać się) w państwie Peru, (znaleźć się, on) młody Polak Sebastian z rodu Berzeviczych. Gdy Inkowie (zbuntować się) przeciwko okrutnym kolonizatorom, Polak (stać) po ich stronie. Później (wziąć) za żonę siostrę wodza Tupaka Amaru, a niedługo potem (urodzić się) im córka Umina.

Po wielu latach, kiedy dorosła córka (wyjść) za mąż, krwawe powstanie przeciwko najeźdźcom (upaść). Hiszpanie (być) bezlitośni wobec powstańców i (zabić) wiele osób, w tym męża Uminy. Wtedy ojciec (postanowić), że razem z córką, jej maleńkim synkiem Tupakiem Amanu i workiem skarbów uciekną statkiem do Europy. (Dotrzeć, oni) do Polski do swoich dalekich krewnych, Horvathów, którzy (mieszkać) na zamku w Niedzicy. Niestety, później Hiszpanie (odnaleźć) Uminę w Niedzicy i (zabić) ją, ponieważ nie (chcieć, ona) zdradzić, gdzie (ukryć, ona) skarb. Kilka dni potem z rozpaczony (umrzeć) też jej stary ojciec.

Ukryty skarb (zostać) gdzieś na zamku w Niedzicy, lecz Umina jako Biała Pani broni go przed chciwymi poszukiwaczami. Kto ją spotka, już nigdy więcej nie próbuje szukać skarbu.

VI. Jaka była twoja najciekawsza wycieczka? Napisz SMS do rodziców z wycieczki (ok. 50 słów) i e-mail do koleżanki / kolegi (ok. 250 słów).

LEKCJA 28

Gdybym był bogaty...

Tata kupuje bilet na loterię. Cała rodzina trzyma kciuki za szczęśliwe losowanie.

KUMULACJA, KUPON, WYGRANA,
INWESTYCJA, ZYSKAĆ NA WARTOŚCI

I. Posłuchaj dialogu i zdecyduj, czy zdania są prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

		P	F
0.	Tata zapomniał kupić los na loterię.		✓
1.	W przynajmniej dwóch losowaniach na loterii nikt nie wygrał głównej nagrody.		
2.	Mama za wygraną chciałaby zrobić remont mieszkania.		
3.	Maksym nie wie, co chciałby kupić.		
4.	Tata chciałaby kupić sportowy samochód.		
5.	Olga nie ma pojęcia, co zrobiłaby z wygraną.		

KUPIŁABYM STO
TON ZIARENEK!

BIEGAŁBYM!
SKAKAŁBYM!
SZALAŁBYM!

TWORZENIE TRYBU PRZYPUSZCZAJĄCEGO

Trybu przypuszczającego używamy wtedy, kiedy myślimy, że wydarzenie jest prawdopodobne, możliwe, np., kiedy mówimy o naszych marzeniach albo planach. Tryb ten tworzymy przez dodanie do 3. osoby czasu przeszłego odpowiedniej końcówki. To one informują nas o wykonawcy czynności.

II. Uzupełnij tabelę końcówkami z ramki.

-bym, -byście, -by, -byś, -byśmy

Liczba pojedyncza - temat: 3. osoba czasu przeszłego	
ja	miał bym / miała bym
ty	miał..... / miała.....
on / pan	miał.....
ona / pani	miała.....
ono / dziecko	miało.....
Liczba mnoga - temat: 3. osoba czasu przeszłego	
my	mieli..... / miały.....
wy	mieli..... / miały.....
oni / panowie / państwo	mieli.....
one / panie	miały.....

UWAGA! Końcówki są ruchome. Kiedy końcówka jest przed czasownikiem, piszemy ją oddzielnie:

Pojechał(a)bym na wakacje. = Ja bym pojechał(a) na wakacje.

III. Uzupełnij zdania czasownikami w trybie przypuszczającym w odpowiedniej formie.

0. Olga **chce** pojechać na kurs języka polskiego do Warszawy.

Olga **chciałaby** pojechać na kurs języka polskiego do Warszawy.

1. Tosia w wakacje podróżuje po Portugalii.

.....

2. Maksym zje na deser kanapkę z kremem czekoladowym.

.....

3. Tata kupi nowy komputer.

.....

4. Kacper i Basia kupili większe mieszkanie.

.....

5. Pójdę wieczorem na spacer.

.....

6. W czerwcu pojedziemy na żagle. (my, niemęskoos.)

.....

7. Uczniowie pojechali na wycieczkę w góry.

.....

ZDANIA WARUNKOWE

Trybu przypuszczającego używamy też wtedy, kiedy zastanawiamy się nad tym, co może albo mogłoby się wydarzyć, jeśli spełnilibyśmy pewne warunki. W tym celu używamy spójnika **gdy**, do którego dołączamy odpowiednią końcówkę osobową.

Liczba pojedyncza	3. osoba l. poj. czasu przeszłego		tryb warunkowy	
1. Gdybym 2. Gdybyś 3. Gdyby	wygrał / wygrała wygrał / wygrała wygrał / wygrała / wygrało	los na loterii,	byłbym	w siódmym niebie.
			byłabym	
			byłbyś	
			byłabyś	
			byłby	
			byłaby	
			byłoby	
Liczba mnoga	3. osoba l.mn. czasu przeszłego		tryb warunkowy	
1. Gdybyśmy 2. Gdybyście 3. Gdyby	wygrali wygrały	los na loterii,	bylibyśmy	w siódmym niebie.
			byłybyśmy	
			bylibyście	
			byłybyście	
			byliby	
byłyby				

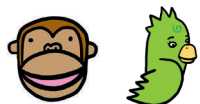
IV. Uzupełnij zdania odpowiednią formą czasownika w trybie przypuszczającym.

0. Gdybym miała dwie pary uszu, *słyszałabym* lepiej.

1. Gdybym wygrał/a dużo pieniędzy, (to)
2. Gdyby Wojtek zrobił pracę domową, (to) teraz
3. Gdybyś zadzwoniła wcześniej, (to)
4. Gdybyśmy mieli mapę, (to)
5. Gdyby w czerwcu padał śnieg, (to)
6. Gdybym był/a superbohaterem, (to)
7. Gdybyśmy chcieli spotkać się ze sławnym człowiekiem, (to)
8. Gdyby pani nauczycielka zrobiła teraz kartkówkę, (to)

V. Posłuchaj piosenki „Gdybym był bogaczem” z musicalu „Skrzypek na dachu”. Co bohater utworu zrobiłby z fortuną? Jakie ty miał(a)byś pomysły na wykorzystanie dużej ilości pieniędzy?

VI. Podzielcie się na cztery grupy. Każda grupa ma do dyspozycji sześć milionów hrywien. Co **wspólnie** moglibyście zrobić z taką kwotą? Swoje pomysły przedstawcie w klasie.

VII. Przeczytaj wiersz Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego pt. „Gdybym miał jedenaście kapeluszy”. Podzielcie się na trzysobowe zespoły. Waszym zadaniem jest dopisanie kolejnej zwrotki wiersza.

LEKCJA 29

Jestem już prawie dorosły!

Maksym próbuje przekonać rodziców, żeby zgodzili się na jego wyjazd z kolegami na działkę bez opieki dorosłych.

DOROSŁY, OPIEKA, NIEOCZEKIWANY, SZALEŃSTWO, DZIAŁKA, SAMODZIELNY, ZAWIEZĆ+B. (KOGO?CO?), ODEBRAĆ+B. (KOGO?CO?) Z+D. (CZEGO?)/ OD+D. (KOGO?), PRZEWIDYWAĆ+B. (CO?), ZGODZIĆ SIĘ NA+B. (CO?)

9

I. Posłuchaj dialogu, a następnie zdecyduj, czy zdania są prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

		P	F
0.	Maksym pyta rodziców, czy może jechać na działkę.	✓	
1.	Maksym doskonale wie, gdzie jest działka jego kolegi.		
2.	Mama mówi, że nikt nie miałby czasu, żeby zawieźć Maksyma na działkę.		
3.	Na działce dzieci byłyby bez dorosłych.		
4.	Mama boi się, że dzieciom mogłoby stać się coś złego.		
5.	Maksym nie wie, co zrobiłby w każdej niespodziewanej sytuacji.		

II. Jak mogłyby się zachować dzieci? Jacy mogą być rodzice? Połącz antonimy w pary.

DZIECI mogłyby się zachować:

0. **grzecznie**

1. ostrożnie

2. lekkomyślnie

3. mądrze

4. uczciwie

5. pomysłowo

0. **niegrzecznie**

A. głupio

B. niekreatywnie

C. ryzykownie

D. odpowiedzialnie

E. nieuczciwie

RODZICE mogą być:

1. wyrozumiali

2. ławowierni

3. przewidujący

4. uważni

5. troskliwi

A. roztargnieni

B. surowi

C. beztroscy

D. obojętni

E. podejrzliwi

SPRAWDŹ!
LEKCJA 15, TOM II
- ZDANIA WSPÓŁRZĘDNE
ZŁOŻONE - ŁĄCZNE,
ROZŁĄCZNE,
PRZECIWSZTAWNE
I WYNIKOWE.

LEKCJA 19, TOM II
- ZDANIE PODRZĘDNE
ZŁOŻONE WYRAŻAJĄCE
PRZYCZYNE (ZE
SPÓJNIKIEM „BO”)
I CEL (ZE SPÓJNIKIEM
„ŻEBY”).

Zdania z konstrukcją *Jeśli..., to...* wyrażają rzeczywisty warunek. Używamy w nich czasu teraźniejszego i przyszłego.

Jeśli jesteś bardzo głodny, to zjedz owoc albo kanapkę. Obiad będzie za pół godziny.

Jeśli w weekend będzie ładna pogoda, to pojedziemy nad rzekę.

Jeśli będziesz się pilnie uczył, to na pewno osiągniesz sukces.

Jeśli już coś robisz, to rób dokładnie.

W takich zdaniach można też używać spójników *kiedy, gdy, jak*, na przykład:

Kiedy jesteś przeziębiony, to lepiej nie wychodź z domu.

Można się dużo nauczyć, gdy się podróżuje po innych krajach.

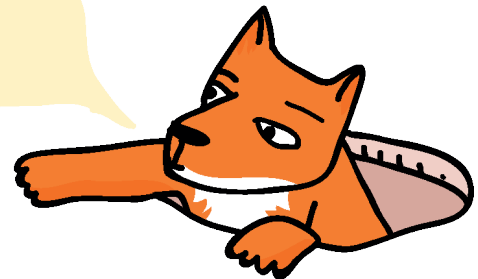
Jak się człowiek spieszy, to się diabeł cieszy. (prysłowie)

Jak Kuba Bogu, tak Bóg Kubie.

Gdy używamy trybu przypuszczającego, wtedy mówimy o sytuacji, która pod pewnym warunkiem byłaby możliwa, prawdopodobna.

Gdybym wygrał los na loterii, byłbym w siódmym niebie.

SPRAWDŹ! TRYB PRZYPUSZCZAJĄCY
(WARUNKOWY) – LEKCJA 28.

III. Dokończ zdania.

0. Jeśli pojedziemy nad morze, to **będziemy się opalać na plaży i kąpać w wodzie.**

1. Jeśli pojedę w góry, (to)
2. Jeśli w weekend będzie padał deszcz, (to)
3. Jeśli zaoszczędzę trochę pieniędzy, (to)
4. Kiedy skończy się rok szkolny, (to)
5. Kiedy będę mieć urodziny, (to)
6. Gdy będziemy w Polsce, (to)
7. Jeśli będziesz dużo czytać, (to)
8. Jeśli chcesz zapamiętać nowe słowa w języku obcym, (to)
9. Jeśli masz jakieś domowe zwierzę, (to)
10. Jeśli masz jakiś problem, (to)

IV. Co zrobisz, jeśli... Zadaj 5 pytań swoim kolegom/ koleżankom, na przykład:
Co zrobisz, jeśli znajdziesz na ulicy portfel z dokumentami i pieniędzmi?
Co zrobisz, jeśli spotkasz swojego idola? Itp.

Zdania współrzędnie złożone to takie, których każde zdanie składowe może funkcjonować samodzielnie, na przykład:

Odwiedzimy babcię i pomożemy jej sprzątać w ogrodzie. → Odwiedzimy babcię. Pomożemy jej sprzątać w ogrodzie.

ZDANIA, W KTÓRYCH	SPÓJNIKI	PRZYKŁAD
akcje występują w tym samym czasie i przestrzeni (ŁĄCZNE)	i, oraz, bezspójnikowe (przecinek)	Pojedziemy na działkę i zrobimy tam ognisko.
z negacją	ani, ni	Nie pojedziemy na działkę, ani nie zrobimy ogniska.
akcje wykluczają się wzajemnie (ROZŁĄCZNE)	albo, czy, lub	W sobotę odwiedzimy babcię albo pojedziemy nad jezioro.
akcje przeciwstawiają się sobie (PRZECIWSTRAWNE)	ale, lecz, jednak, natomiast, chociaż	Pojedziemy nad jezioro, ale nie będziemy się kąpać.
jedna akcja wynika z drugiej (WYNIKOWE)	więc, dlatego	Pojedziemy nad jezioro, więc musimy spakować ręczniki i stroje kąpielowe.
jedna akcja wyjaśnia drugą (SYNONIMICZNE)	czyli, to jest, to znaczy	Pojedziemy nad jezioro, to znaczy odpoczniemy od hałasu miasta.

SPRAWDŹ!
ZDANIA ZŁOŻONE
LEKCJA 1 i 19 TOM II

Pamiętaj!

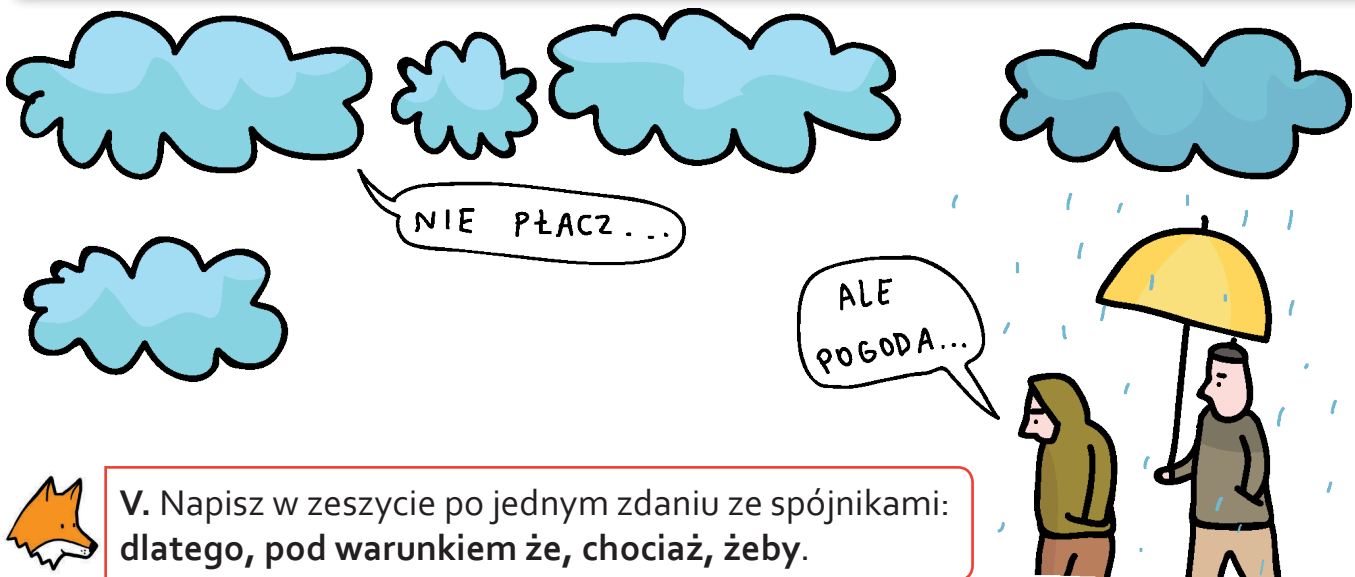
Zwykle przed **i, oraz, albo, lub, czy** nie stawiamy przecinka. Jeśli w zdaniu używamy tych wyrazów więcej niż raz, wtedy *przecinek* jest potrzebny.

Pojedziemy na działkę i zrobimy tam ognisko, i popływamy w jeziorze.

W sobotę odwiedzimy babcię albo pojedziemy nad jezioro, albo pójdziemy na wycieczkę do lasu.

Zdania podrzędnie złożone to takie, których zdania składowe nie są samodzielne, to znaczy że jedno zdanie potrzebuje drugiego, żeby informacja była pełna i zrozumiała. Zdania składowe zawsze *oddzielamy przecinkiem*.

ZDANIA, W KTÓRYCH JEDNO ZDANIE SKŁADOWE INFORMUJE O	SPÓJNIKI	PRZYKŁAD
miejscu	gdzie, skąd, stąd, stamtąd, dokąd, którędy	Rodzice lubią spędzać urlop tam, gdzie nie ma dużo ludzi.
czasie	kiedy, gdy, w czasie, podczas (gdy),	Kiedy byłem dzieckiem , często spędzałem wakacje u dziadków na wsi.
przyczynie	bo, dlatego, że, ponieważ	Nie poszedł do szkoły, bo jest chory.
warunku	jeśli, jeżeli, kiedy, jak, pod warunkiem, że	Pojedziemy nad jezioro, jeśli będzie ładna pogoda.
przeszkodzie (którą ktoś pokonał albo nie)	choć, chociaż, mimo że	Byliśmy na spacerze, choć padał deszcz. Mimo że dużo się uczył , nie zdał egzaminu.
celu	żeby, by, aby	Często jeździmy na wycieczki, żeby poznawać nowe miejsca.
sposobie	(tak...), jak...	Wykonaj ćwiczenie tak, jak jest napisane w poleceniu.
stopniu i mierze	tyle..., ile...	Masz tyle czasu, ile potrzebujesz.

W rozmowie, w dyskusji, kiedy wyrażamy swoje zdanie, potrzebujemy odpowiednich zwrotów i wyrażeń.

WYRAŻANIE OPINII

- MOIM ZDANIEM...
- WEDŁUG MNIE...
- UWAŻAM, ŻE...
- MYŚLĘ, ŻE...
- SĄDZĘ, ŻE...
- JESTEM PEWNIEN/PEWNA, ŻE...

ZGODA

- ZGADZAM SIĘ Z TOBĄ/
Z NIĄ/Z NIM/Z WAMI...
- MASZ RACJĘ.
- TO PRAWDA.
- TEŻ TAK MYŚLĘ.

PRZYPUSZCZENIE

- WYDAJE MI SIĘ, ŻE...
- NIE JESTEM PEWNA/PEWNIEN, ALE
- WĄTPIĘ, ŻE.../CZY...

NIEZGODA

- NIE ZGADZAM SIĘ Z TOBĄ/
Z NIĄ/Z NIM/Z WAMI...
- NIE MASZ RACJI.
- TO NIEPRAWDA.
- TO BZDURA.

VI. Przeczytaj poniższe opinie, a potem powiedz, czy się z nimi zgadzasz, czy też nie. Uzasadnij swoje odpowiedzi.

1. Zwierzęta są lepszymi przyjaciółmi niż ludzie.
2. Internet to największy wynalazek w historii.
3. W mieście żyje się łatwiej niż na wsi.
4. Za sto lat w ogóle nie będzie papierowych książek.
5. Ludzie nie dbają o środowisko naturalne.

VII. Zastanów się razem z kolegami i koleżankami, jakie mogą być argumenty „za”, a jakie „przeciw” w podanych sytuacjach. Narysuj taką tabelę w zeszyte i wpisz argumenty w odpowiednie miejsca.

1. Używanie samochodu w mieście.
2. Życie zwierząt w ogrodach zoologicznych.
3. Uprawianie sportów ekstremalnych (np. himalaizmu).

ZA	PRZECIW

SPRAWDŹ!
ARGUMENTOWANIE,
KOMPOZYCJA
TEKSTU
ARGUMENTACYJNEGO
- LEKCJA 20

VIII. Napisz tekst argumentacyjny na jeden z tematów z ćwiczenia VI. Nie zapomnij w zakończeniu wyrazić własnej opinii.

LEKCJA 30

Kopernik też była kobietą! Wybitne Polki

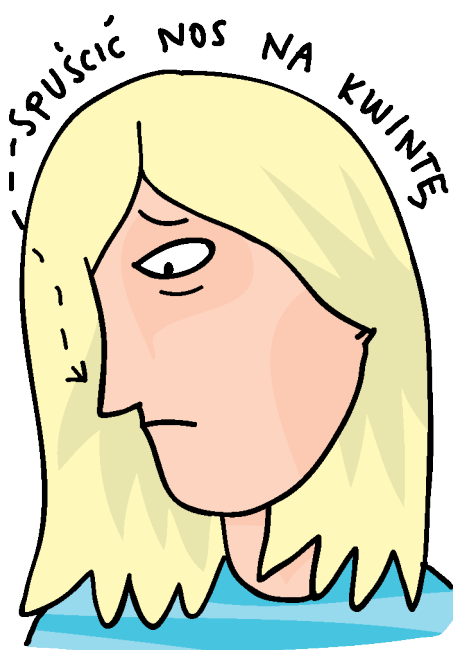
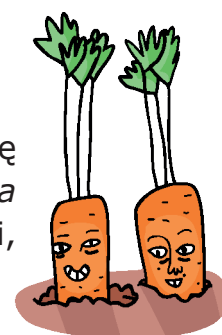
Olga ma kłopot z pracą domową, zwraca się więc o pomoc do babci Marii. Czy babcia jej pomoże?

WARTOŚCI, DOCIEKLIWOŚĆ, EMPATIA,
WYTRWAŁOŚĆ, OBOWIĄZKOWOŚĆ,
UPÓR, SKRUPULATNOŚĆ

I. Wysłuchaj dialogu. Wybierz odpowiednie wyrazy.

Strapiona Olga pojechała **po szkole** / **po pszczole** odwiedzić babcię Marię. Zawiozła babci nowalijki, które po drodze **dostrzegła** / **ostrzygła** na straganie. Jakaś starsza pani sprzedawała pachnące maliny, śliwki, czereśnie i bób, jak zapewniała – z własnej działki.

Olga: Dzień dobry, babciu!

Babcia: Witaj, wnusiu! Co słyhać? Oj, czemu masz *nos / włos* spuszczone na kwintę? Czy coś ci się dziś nie udało?

Olga: Oj babciu, dlaczego zawsze o to pytasz? Nie chcę opowiadać o swoich porażkach...

Babcia: Kochanie, o jakich porażkach? Nie uznaję tego słowa! *Błędy / puenty* są po to, żeby wyciągać z nich wnioski i nie *popękać / popętniać* ich ponownie, aby próbować robić rzeczy, które się nie udają, w inny sposób. Kiedy Ci coś nie wychodzi, to trzeba się cieszyć, bo to dla ciebie szansa na *rozwój / raz wuj* – a cóż jest lepszego niż nauka?

Olga: No właśnie, nauka... Już wszyscy w klasie oddali pracę domową, tylko ja nie. Moja nauczycielka dała mi ostatnią szansę. Muszę do poniedziałku oddać zadanie. Jeżeli tego nie zrobię, postawi mi jedynekę.

Babcia: O, to całe trzy dni, masz mnóstwo czasu!

Olga: Pewnie tak, gdybym tylko wiedziała, jak przygotować pracę! Mamy zrobić *prezenty / prezentację* na temat wybitnego Polaka. Kogoś, kto nam imponuje. Pani nie podała nam listy osób i zupełnie nie wiem, kogo wybrać! Babciu, ratuj! Przecież to bez sensu! Po co *w ogóle / kole* mamy uczyć się biografii sławnych ludzi?

Babcia: Po to, Olu, żeby uwierzyć, że możemy osiągnąć w życiu wszystko, co chcemy. Po to, żeby uwierzyć w siebie. Po to, żeby się przekonać, że talent, intensywna nauka

i ciężka praca, a do tego odpowiednie cechy charakteru i ważne dla nas wartości, pozwolą nam sięgnąć *zjazd / gwiazd!* Uczymy się o życiu wielkich ludzi, żeby zobaczyć, jak ważna w życiu jest *pasja, prasa / praca* w dziedzinach, które kochamy, i wykonywanie jej z przyjemnością. Poznajemy biografie, bo z nich możemy dowiedzieć się, że dzięki wytrwałości, determinacji, ciekawości, wartościom etycznym, dzięki chęci uczynienia świata lepszym i dawania czegoś z siebie innym ludziom można dokonać wielkich *okryć / odkryć*.

Olga: No dobrze, przekonałaś mnie, babciu... Tylko kogo przedstawić? Jak dokonać wyboru?

Babcia: Zerknij, kochanie, do mojego albumu „Wielkie Polki”, może tam znajdziesz inspirację?

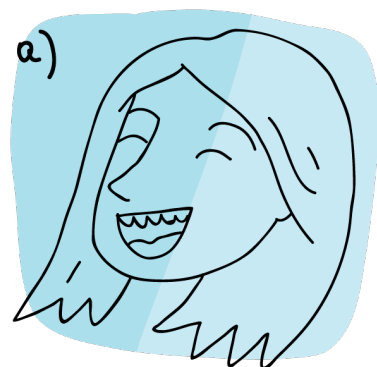

II. Zaznacz poprawną odpowiedź:

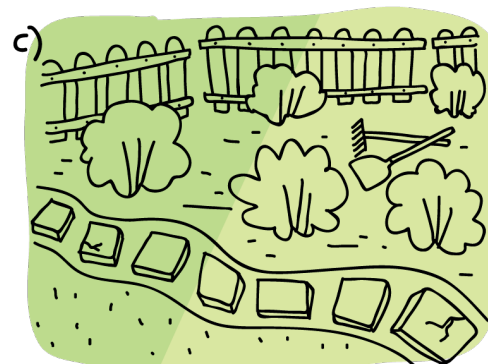
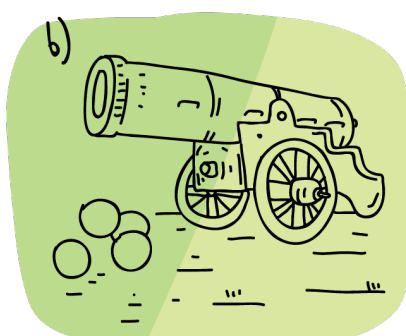
1. Stragan to:

2. Strapiona Olga:

3. Działka to:

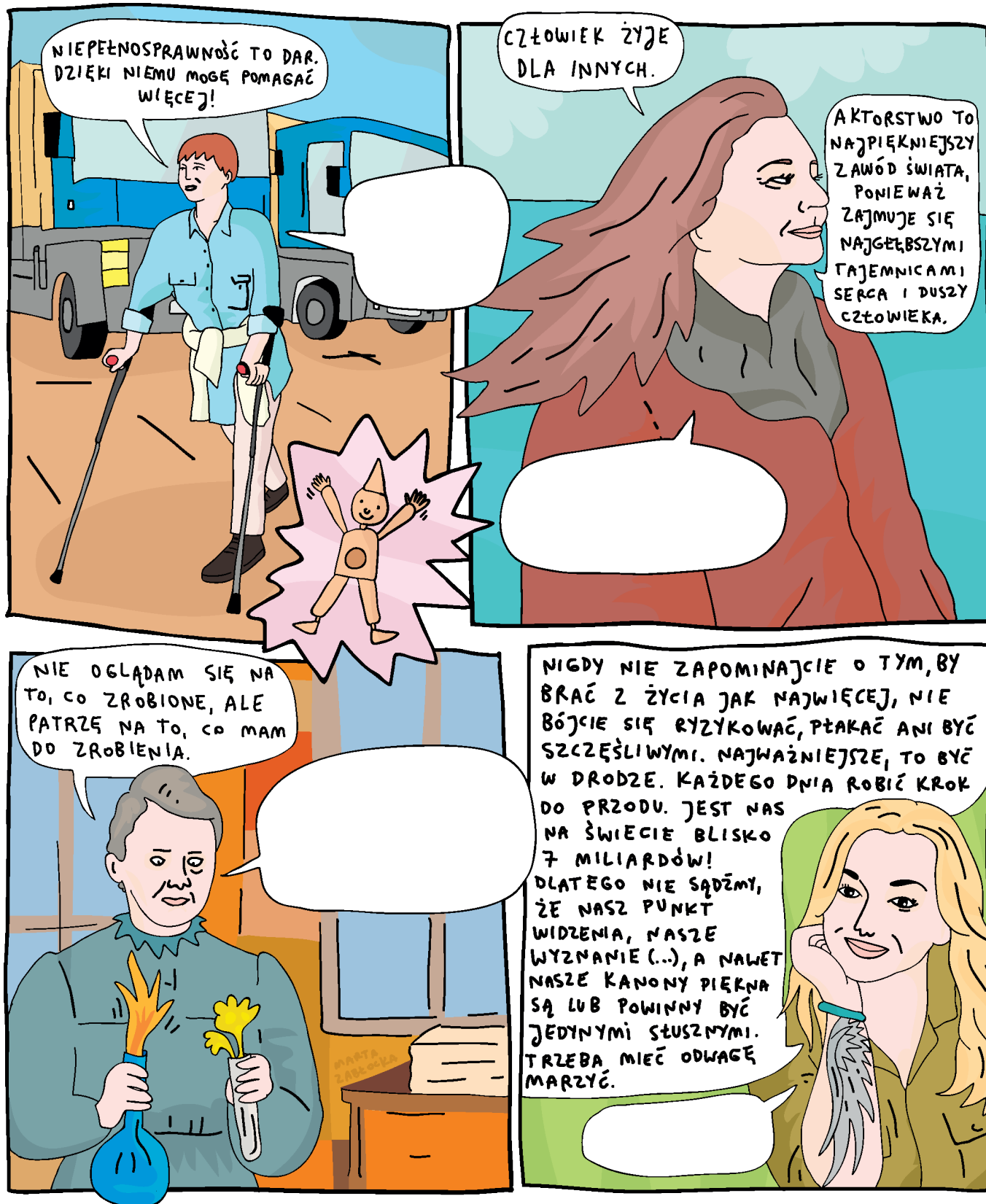

3

III. Praca w grupach: Przeczytajcie biografie wybitnych Polek, przedstawcie je kolegom w klasie i zastanówcie się, jakie cechy mają te kobiety, co je łączy, a co różni?

IV. Przeczytaj komiksy. Zastanów się, co mogłyby jeszcze powiedzieć przedstawione kobiety.

V. Korzystając z wiedzy z poprzednich ćwiczeń uzupełnij zdania.

1. Maria Skłodowska-Curie była (kim?) **naukowcem / profesorem Sorbony**, cechowały ją i, jej pasją była
2. Janina Ochojska, pomimo swojej, jest bardzo i
3. Anna Dymna to znana polska Cechuje ją, i
4. Martyna Wojciechowska jest i Ma odwagę, żeby realizować i spełniać

VI. Uzupełnij zdania czasownikami w czasie przeszłym zgodnie z podanym przykładem.

0. U babci w ogródku *rosły* (rosnąć) piękne kwiaty.

1. Wszystkie nasze dzieci (być) kochane i szanowane.
2. Kiedyś tylko mężczyźni (zarabiać) pieniądze na utrzymanie domu.
3. Wychowawczynie w przedszkolu troskliwie (zajmować się) dziećmi.
4. Szczury (ostrzegać) marynarzy na tonących okrętach.
5. W minionych wiekach konie (pracować) w kopalniach.
6. 20 lat temu pralki i odkurzacze nie (psuć się) tak często, jak dzisiaj.
7. Kiedy byłem mały zawsze (siadać) do obiadu całą rodziną.
8. Ptaki (latać) nisko nad ziemią.
9. Warszawscy kierowcy (dzwonić) do radia i (ostrzegać) przed korkami w centrum miasta.
10. Dziewczynki (grać) w karty, a chłopcy (bawić się) misiami.

VII. Napisz wypracowanie, w którym opisziesz siebie. Przed rozpoczęciem pracy zastanów się, jakie masz cechy charakteru, jakie wartości są dla ciebie ważne, jaki masz temperament, jakie jest twoje hobby. Jak myślisz, jaki rodzaj pracy pasuje do ciebie najbardziej?

LEKCJA 31

Pędzlem i kredką, czyli co jest na obrazach w salonie babci Marii

W domu dziadków jest wiele ciekawych obrazów. Dowiedz się, komu podoba się który obraz i dlaczego.

MIŁOŚNIK, SZTUKA, MAŁARSTWO, PŁÓTNO, DZIEŁO MALARSKIE, MALOWIDŁO, RYSUNEK, ORYGINAŁ, REPRODUKCJA, TĘO, KOLORYSTYKA, TUSZ, PASTELE, AKWARELE, FARBY OLEJNE, ZACHWYCAĆ SIĘ+N. (KIM? CZYM?), GŁĘBIA, PRZEDSTAWIAĆ+B. (KOGO? CO?), WĘGIEL, OPISYWAĆ+B. (KOGO? CO?), WYOBRAŻNIA, INTERPRETOWAĆ+B. (CO?), RZECZYWISTOŚĆ

I. Posłuchaj informacji o obrazach w domu babci Marii, a następnie zdecyduj, które obrazy podobają się Maksymowi, które babci, a które dziadkowi. Dopisz właściwy symbol obrazu przy osobie.

0. Olga: **E**

1. Maksym:,

2. Babcia Maria:,

3. Dziadek Wiktor:

C.

A.

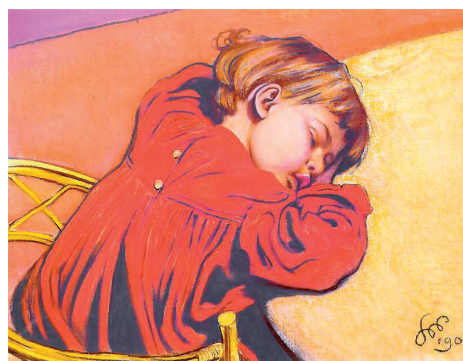
B.

D.

E.

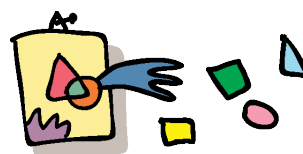
F.

II. Połącz synonimy.

- 0. obraz** ← → **A. płótno**
1. kopia	B. kreować
2. oryginał	C. autentyk
3. tworzyć	D. pokazywać
4. krajobraz	E. wyjaśniać
5. przedstawiać	F. nieprawdziwy
6. wyobraźnia	G. osoba
7. postać	H. fantazja
8. rzeczowy	I. pejzaż
9. fantastyczny	J. realny
10. interpretować	K. reprodukcja

III. Jak myślisz, jakie tytuły mają te obrazy? Zastanów się i dopasuj tytuł do obrazu.

- „Kozak na koniu”
- „Fantazja – Bajka”
- „Śpiący Staś”
- „Dziewczynka z chryzantemami”
- „Błędne koło”
- „Babie lato”

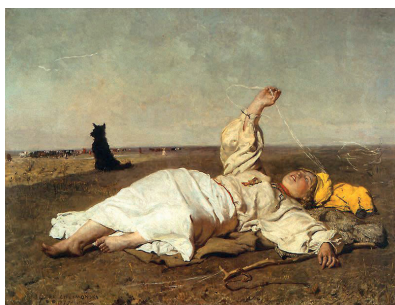
F. Stanisław Ignacy Witkiewicz
..... 1922

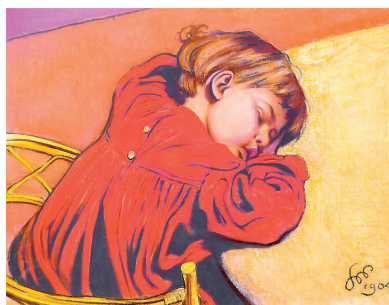
A. Jacek Malczewski
..... 1895–1897

B. Olga Boznańska
..... 1894

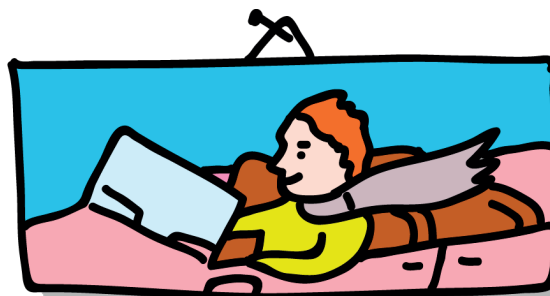
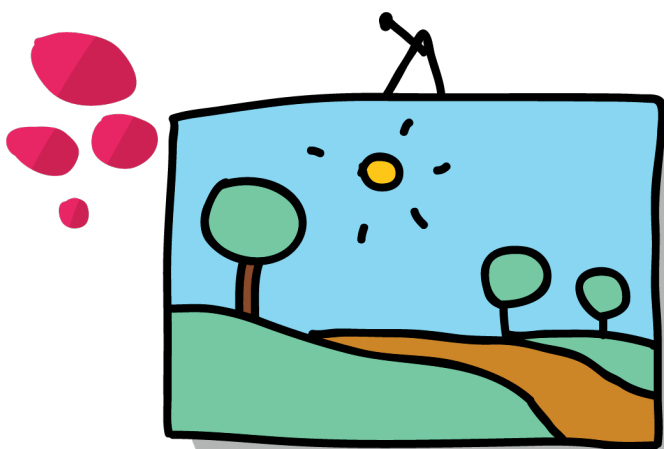
E. Józef Chełmoński
..... 1875

C. Stanisław Wyspiański
..... 1904

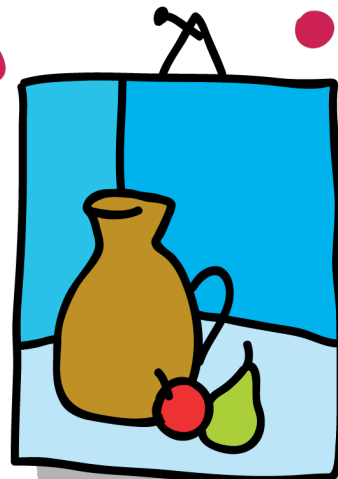

D. Józef Chełmoński
..... 1907

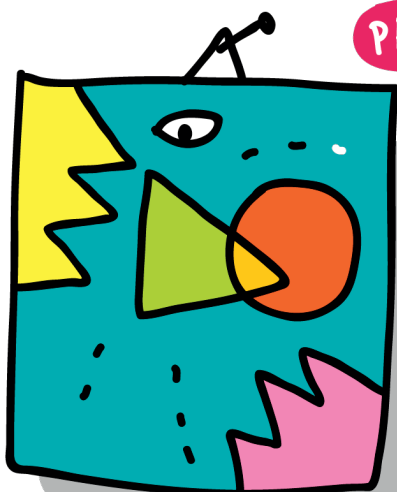

SCENA
RODZAJOWA

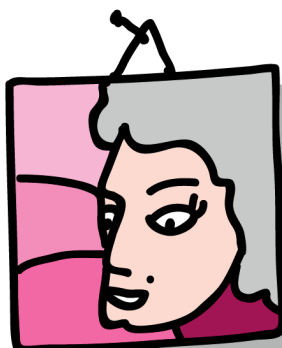
PEJZAŻ

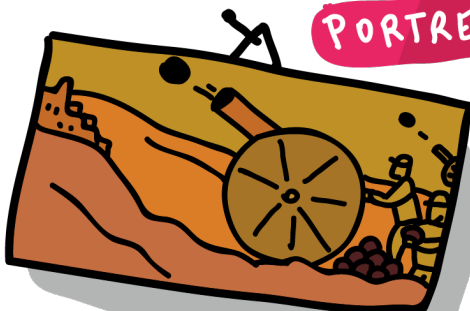
MARTWA
NATURA

MALARSTWO
ABSTRAKcyjne

PORTRET

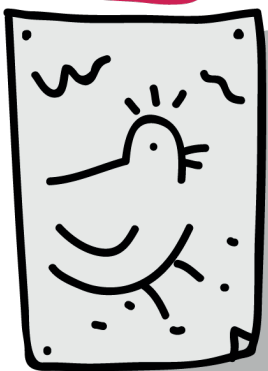

SCENA
BATALISTYCZNA

AKT

CIACH
CIACH!

SZKIC

PEDZEL

SZTALUGA

PALETA

malować

- farbami olejnymi
- farbami temperowymi
- akwarelami

rysować

- kredkami
- pastelami
- węglem
- ołówkiem
- tuszem
- kredą

IV. Co nie pasuje?

0. malarstwo – rzeźbiarstwo – fotografia – architektura – **geografia**

1. pisarz – malarz – kompozytor – rzeźbiarz – lekarz
2. rysunek – obraz – szkic – wiersz – kolaż
3. gotować – malować – projektować – rysować – rzeźbić
4. ołówek – nożyczki – pastele – tusz – akwarela
5. plan – tło – tytuł – kolorystyka – galeria

V. Maksym wyszukał w internecie informację na temat swojego ulubionego obrazu. Uzupełnij opis podanymi niżej fragmentami tak, żeby był kompletny.

w tle, przedstawia scenę, na pierwszym planie, w głębi, dominuje jasna kolorystyka, na drugim planie, został namalowany, **powstało**

SPRAWDŹ!
OKREŚLANIE MIEJSCA
I POŁOŻENIA
→ LEKCJA 2 I 3, Tom II

Babie lato Józefa Chełmońskiego **powstało**⁰ w 1875 roku pod wpływem wrażeń z podróży malarza na Ukrainę. Obraz¹ farbą olejną na płótnie.

Dzieło² z codziennego życia wsi.³ widać młodą wiejską dziewczynę, która leży na jakimś kocu na ziemi. Jest ubrana w tradycyjny biały strój z ludowym haftem, na głowie ma żółtą chustkę. Dziewczyna ma gołe, brudne stopy. W uniesionej prawej ręce trzyma nitki babiego lata, pod jej drugą ręką na ziemi leży kijek.⁴ z lewej strony, kilka kroków od niej, siedzi niewielki czarny pies.⁵ na horyzoncie widać bydło i sylwetki ludzi. Nad płaskim polem,⁶ jest szarobłękitne, lekko zachmurzone niebo. Na obrazie⁷, głównie kolory ziemi, brązy i szarości.

VI. Opisz swój ulubiony obraz. Użyj sformułowań z ćwiczenia V. Nie zapomnij o podaniu autora, tytułu i roku powstania dzieła.

9

VII. W lekcji pojawiają się nazwiska polskich malarzy: Jacka Malczewskiego, Stanisława Wyspiańskiego, Olgi Boznańskiej i innych. Wyszukaj w internecie albo w encyklopedii informacje biograficzne o tych osobach.

PANIE JACKU,
CZY WSZYSTKO
CO ISTNIEJE, DA SIĘ
NAMALOWAĆ?

VIII. Przygotuj krótką prezentację multimedialną o wybranym przez siebie polskim malarzu.

WSZYSTKO.
A NAWET
WIĘCEJ.

LEKCJA 32

Trudno być nastolatkiem

Olga czuje się już dorosła. Chciałaby decydować o sobie i móc wychodzić wieczorami bez tłumaczenia się rodzicom. Ciekawe, czy jej rodzicom to się spodoba...

WERNISAŻ, ZAUFANIE, ZAWIEŚĆ+B. (KOGO? CO?),
POKIWAĆ+N. (CZYM?), WŁÓCZYĆ SIĘ, ODWRACAĆ
KOTA OGONEM, COŚ OBIŁO SIĘ O USZY

I. Przeczytaj tekst i zaznacz, czy zdania są prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

Olga: Wychodzę dziś wieczorem z koleżanką.

Tata: Jak to: „wychodzę”? Bez żadnego: „czy mogę, drodzy rodzice”? A lekcje odrobione?

Mama: No właśnie, jest środek tygodnia, jutro przecież idziesz do szkoły!

Olga: Oj, wy zawsze macie do mnie tysiąc uwag! Przecież nigdy nie zawiodłam waszego zaufania! Wszyscy moi koledzy mogą wychodzić wieczorami z domu... Poza tym idę jutro do szkoły na trzecią lekcję. Możesz chcesz mi sprawdzić zeszyty, tato?

Mama: Nie obchodzą mnie wszyscy, tylko moja córka! A w ogóle to gdzie się wybieracie? Z którą koleżanką?

Olga: To jest wernisaż obrazów mamy Kasi, ona jest malarką i jak byłam tydzień temu u Kasi to mnie zaprosiła.

Tata: To dlaczego teraz dopiero nas o tym informujesz?

Olga: Mówiłam ci już kilka razy! Tylko ty jak zwykle z głową w komputerze: pokiwałeś głową i powiedziałeś „tak, tak” i wcale mnie nie słuchałeś! I prosiłam jeszcze, żebyś mamie powiedział!

Mama: Bogdan! Dlaczego ja zawsze dowiaduję się ostatnia!

Tata: Oo, może rzeczywiście coś obito mi się o uszy... Ale i tak powinnaś była sama porozmawiać z mamą!

Olga: Nie odwracaj kota ogonem!

Mama: O której ten wernisaż się zaczyna?

Olga: O 20.00 a kończy się o 22.00. Byłabym w domu najpóźniej o wpół do jedenastej. Nie musicie się o mnie tak

ZAWIEŚĆ (CZYJES
ZAUFANIE)

ALE!

ZAWIEŻĆ (KOTA
DO WETERYNARZA)

martwić, jestem prawie dorosła!

Mama: Dla mnie zawsze będziesz małą córeczką! Chcę, żebyś była bezpieczna. A Ostap też się wybiera?

Olga: Nie może, bo jego rodzice przyjaźnią się z mamą Kasi i też idą na wernisaż. Ostap jest wściekły, bo musi zostać w domu i pilnować młodszej siostry.

Mama: Bogdan, co ty na to?

Tata: Myślę, że nie chcę, żeby nasze dziecko włączyło się po nocy. Podaj adres tego miejsca, to podjadę po ciebie o tej dziesiątej.

Olga: Tato! Jesteś kochany!

Tata: I wspaniały. Tak, wiem.

		P	F
0.	Olga nie zapytała rodziców o zgodę na wyjście.	✓	
1.	Nie wiadomo, czy Olga odrobiła lekcje.		
2.	Jest środa.		
3.	Wszyscy znajomi wybierają się na wernisaż.		
4.	Kasia jest malarką.		
5.	Olga powiedziała wcześniej obojgu rodzicom o wernisażu.		
6.	Bogdan lubi się bawić z kotami.		
7.	Wernisaż trwa dwie godziny.		
8.	Ostap nie jest zadowolony z bycia opiekunem.		
9.	Wszyscy koledzy Olgi włączają się po nocach.		
10.	Bogdan zawsze pilnie słucha córki.		

II. Czy zdarza ci się kłócić z rodzicami? Jeśli tak, to jakie macie najczęściej powody kłótni? A jak dochodzicie do porozumienia?

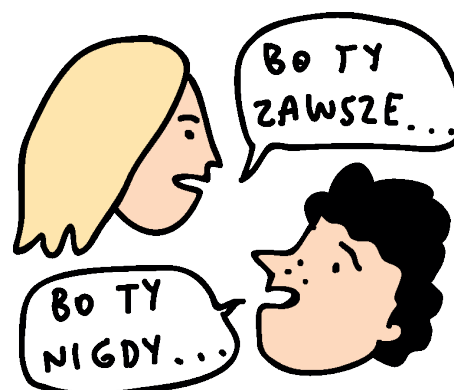

III. Połącz antonimy.

0. **nic**

1. nigdy
2. żaden
3. nikt
4. nigdzie

- A. każdy
- B. wszyscy
- C. **wszystko**
- D. wszędzie
- E. zawsze

Zapamiętaj! Jeżeli użyjesz w zdaniu słów z lewej kolumny, to nie zapomnij o dodaniu „nie”, np.:

*Jestem taki głodny! Niczego nie jadłem w szkole!
Nikt nie będzie mi mówił, co mam robić!*

IV. Uzupełnij zdania wyrazami z ćwiczenia II zgodnie z podanym przykładem.

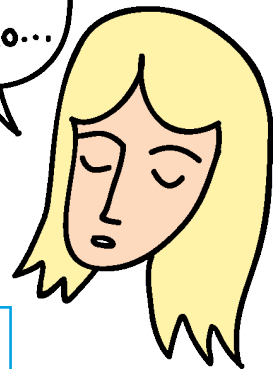
0. Nigdy *nie* jest za późno na naukę.

1. człowiek jest samotną wyspą.
2. dobrze, ale w domu najlepiej.
3. jadę w tym roku na wakacje.
4. – Mamo, nie chcę iść do szkoły, mnie lubi!
– Ależ synku, wstawaj natychmiast! Jesteś dyrektorem!
5. Oddam ci, co mam, bo cię kocham!
6. Biednemu wiatr w oczy wieje.
7. Nigdy mów „.....”.
8. potwora znajdzie swojego amatora.
9. Jestem taka zmęczona, mi się chce.
10. Polacy to jedna rodzina, starszy czy młodszy, chłopak czy dziewczyna.

TRUDNO BYĆ
NASTOLATKIEM.

DOROŚTYM
TEŻ
NIELEKKO...

V. Proszę wstawić czasowniki w poprawnej formie.

zakopać, dojść, wyciągnąć, pójść, pogodzić się

0. Nie chcę się więcej z tobą kłócić! Proszę, *pogódźmy się!*

1. Andrzej długo nie mógł wybaczyć koledze, ale przed Świątami w końcu rękę na zgodę.
2. Po latach kłótni z moim największym wrogiem wreszcie topór wojenny.
3. Mąż i żona dla dobra związku powinni czasem na ustępstwa.
4. Po długich rozmowach z rodzicami do porozumienia, o której powinienem wracać do domu.

VI. Kto się czubi, ten się lubi – mówi przysłowie. Wyjaśnij, jak je rozumiesz. (50 słów)

LEKCJA 33

Nauczyciel z Drohobycza

Przed maturą Olga przygotowuje prezentację o wybitnym drohobyczaninie i jego rodzinnym mieście.

KUPIEC, OBSERWATOR, KRONIKARZ, UTRZYMANIE,
NIEWOLNICZA PRACA, GESTAPOWIEC, MIĘDZYWOJENNY,
OPUBLIKOWAĆ + B. (CO?), UTRZYMYWAĆ + B. (KOGO? CO?),
POTWIERDZAĆ + B. (CO?), ZASTRZELIĆ + B. (KOGO?),
WKROCYĆ + D. (DOKĄD? DO CZEGO?)

I. Przeczytaj tekst, a następnie zdecyduj, czy zdania są prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

W klasie Olgi trwają przygotowania do matury, uczniowie przedstawiają różne projekty, żeby powtórzyć informacje z literatury, języka, historii, geografii i sztuki. Olga wykonała prezentację na temat Brunona Schulza, polskiego pisarza żydowskiego pochodzenia i Drohobycza, jego rodzinnego miasta.

Ten wybitny pisarz, malarz, rysownik i grafik urodził się 12 lipca 1892 w Drohobyczu w rodzinie żydowskiej. Był synem kupca, Jakuba Schulza i Henrietty Kuhmärker. Rodzina Schulzów nie kultywowała tradycji żydowskich, i mówiło się w niej tylko po polsku. Na parterze domu, w którym mieszkali, Schulzowie prowadzili **sklep** z towarami tekstylnymi. Bruno był uczniem gimnazjum im. Cesarza Franciszka Józefa, a po maturze został studentem architektury na Wydziale Budownictwa Lądowego Politechniki Lwowskiej. Po raz pierwszy musiał przerwać studia z powodu choroby, a 1914 po raz drugi w 1914 z powodu wybuchu wojny. Przez rok Schulz z rodziną mieszkał w Wiedniu, gdzie brał udział w zajęciach na wiedeńskiej politechnice i Akademii Sztuk Pięknych. Mimo tego nie skończył żadnych studiów.

Po powrocie rodziny do Drohobycza w 1915 roku zmarł ojciec Brunona. Od tego momentu młody Schulz musiał zapewnić rodzinie utrzymanie, dlatego próbował zarabiać na przykład malowaniem portretów. Pokazywał też swoje grafiki na **wystawach** w Warszawie, we Lwowie i w Wilnie.

Jesienią 1924 roku zaczął pracę w szkole, którą wcześniej sam ukończył. Uczył rysunku, później też prac ręcznych i czasami matematyki. W gimnazjum pracował prawie całą resztę swojego życia, chociaż nie lubił swojej pracy i nie zawsze radził sobie z młodzieżą.

W 1933 roku zostały opublikowane opowiadania „Sklepy cynamonowe”, a trzy lata później „Sanatorium pod klepsydrą” – najbardziej znane utwory Schulza, dzięki którym stał się popularny i które potwierdzają jego talent pisarski.

W czasie II wojny światowej, po wkroczeniu wojsk III Rzeszy do Drohobycza, Schulz z całą swoją rodziną trafił do getta. Pisarz stracił pracę, ponieważ szkoły zostały zamknięte. Żydzi byli zmuszani do niewolniczej pracy, byli okradani i mordowani.

Schulz zginął **nagle** – 19 listopada 1942 został zastrzelony przez gestapowca. W nocy został pochowany przez swojego przyjaciela na starym Cmentarzu Żydowskim, który dzisiaj już nie istnieje.

		P	F
0.	Bruno Schulz urodził się pod koniec dziewiętnastego stulecia.	✓	
1.	Rodzice Schulza zajmowali się handlem.		
2.	Schulz był utalentowany nie tylko literacko.		
3.	Schulz otrzymał dyplom Akademii Sztuk Pięknych.		
4.	W drohobyckim gimnazjum pisarz uczył literatury.		
5.	Artysta zginął tragicznie.		

II. Przeczytaj tekst, a następnie zaznacz na mapie miejsca związane z pisarzem.

„Tam gdzie mapa **kraju** staje się już bardzo południowa, płowa¹ od słońca, pociemniała i spalona od pogód **lata**, jak gruszka dojrzała – tam leży ona, jak kot w słońcu – ta wybrana kraina, ta prowincja² **osobliwa**, to miasto jedyne na świecie” – tak pisał o Drohobyczu w jednym ze swoich opowiadań Bruno Schulz³.

Drohobycz, dzięki prozie Schulza, znalazł się na **liście** „magicznych miejsc”, opisanych na kartach literatury. Schulz spędził w Drohobyczu prawie całe swoje życie. Rzadko z niego wyjeżdżał, był uważnym obserwatorem miasta i stał się też jego kronikarzem. W jego opowiadaniach można spotkać opisy głównych ulic i charakterystycznych budowli miasteczka.

Dom w Rynku pod numerem 12, w którym pisarz urodził się i spędził pierwsze

III. Przeczytaj jeszcze raz obydwie teksty i wypisz z nich wyróżnione wyrazy. W języku polskim i ukraińskim brzmią one podobnie, ale mają inne znaczenie. Uzupełnij tabelę.

WYRAZ POLSKI	ZNACZENIE, WYRAZ W JĘZYKU UKRAIŃSKIM	WYRAZ UKRAIŃSKI	ZNACZENIE W JĘZYKU POLSKIM
sklep	<miejsce, gdzie sprzedaje się towary> ukr. крамниця, магазин	склеп	1. piwnica, suterena 2. krypta, grobowiec

WYRAZ UKRAIŃSKI	ZNACZENIE W JĘZYKU POLSKIM	WYRAZ POLSKI	ZNACZENIE W JĘZYKU UKRAIŃSKIM
бронь	zbroja	broń	зброя
гарбуз	dynia	arbuz	кавун
диня	melon	dynia	гарбуз
диван	kanapa, sofa	dywan	килим
дружина	1. żona 2. drużyna	drużyna	1. дружина 2. команда
жінка	kobieta	żona	дружина
казати	mówić	kazać	наказувати
крісло	fotel	krzesło	стілець
меч	miecz	mecz	матч
овочі	warzywa	owoce	фрукти
пам'ятник	pomnik	pamiętnik	щоденник

IV. Гарбуз to dynia, a диня to...? Uzupełnij zdania odpowiednimi wyrazami z tabeli powyżej.

0. Olga i Maksym uwielbiają w gorące letnie dni jeść zimne, soczyste plastry *arbuza*, a jesienią i zimą pyszną, aromatyczną zupę z *dyni*, którą gotuje mama.

- Melon, jabłko, gruszka i winogrono to ulubione mamy.
- Bruno leżał na pod stołem i strasznie chrapał.
- Olga od wielu lat pisze, ale nikt nie wiedział, że Maksym też to robi.
- W sobotę cała rodzina oglądała piłki nożnej w szkole Maksa.
- Maksa i Staszka wygrała w międzyszkolnych zawodach.
- Dziadek Taras kiedy czyta, zwykle siada w wygodnym pod oknem.
- To nieelegancko jeść i w tym samym czasie – zawsze powtarza babcia Maria.
- W Polsce Maksym poznał wuja Władysława, który miał dwie
- Jagodę i Ewę.
- Maksym uwielbia godzinami grać na komputerze, dlatego czasem rodzice muszą mu wyłączyć komputer.

V. Jedna z legend mówi o tym, jak powstał Drohobycz. Uzupełnij tekst fragmentami z ramki.

że dawno, dawno temu; zmieniła się w dzisiejszą; nie powstał dzięki żadnemu władcy; udało się przeżyć; sprzedawanej na rynkach Lwowa, Starego Sambora; na światowej liście zabytków UNESCO; pytali się nawzajem; była cennym artykułem

Legenda mówi, **że dawno, dawno temu**⁰, na terenie obecnego Drohobycza w otoczeniu słonych źródeł znajdowało się piękne osiedle Bycz – dziś jest to przedmieście. W czasie kolejnych najazdów Tatarów osiedle zrujnowano, świątynia została zniszczona, a ludzie wymordowani. Niewielkiej grupie ludzi¹ w pobliskich lasach karpackich. Gdy Tatarzy odjechali, gromadka wróciła i zobaczyła ruiny. – Nie ma naszego Bycza! Gdzie będziemy żyć? Co będziemy robić? –².
– Zakładajmy drugi Bycz – zawołał jeden z ludzi. I zbudowali Drugi Bycz. Z czasem ta nazwa³ – Drohobycz. Oczywiście, są różne wersje powstania miasta i jego nazwy, ale ta jest najciekawsza – Drohobycz⁴, a tylko dzięki samemu sobie.

DORA
KACNELSON
↓

Ludzie w Drohobyczu od bardzo dawna zajmowali się rolnictwem, hodowlą bydła, polowaniem i warzeniem soli. Sól w tamtych czasach⁵, można było za nią wymienić różne drogie towary. W XVII wieku za piętnaście wozów soli wymieniono materiał na budowę nowej cerkwi p.w. św. Jura. Dziś cerkiew św. Jura jest zabytkiem drewnianej sztuki sakralnej i znajduje się⁶.

Ale sól to nie jedyne bogactwo tej ziemi. W okolicznych wioskach były pola smacznej cebuli,⁷ i w innych miastach. Z tego powodu mieszkańców Drohobycza popularnie nazywano „cebulnikami”.

(Na podstawie Z. Zawałekiewicz „Drohobycz”)

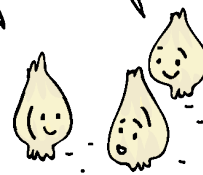
SKRÓT P.W. OZNACZA
„POD WEZWANIEM”

Z DALEKA
SIĘ TURLACIE?

Z DROHOBYCZA.

VI. Czy znasz innych sławnych Polaków związanych z Drohobyczem, Lwowem, Kijowem albo innym ukraińskim miastem? Zastanów się, poszukaj informacji w internecie albo encyklopedii. Napisz notatkę o tej osobie.

LEKCJA 34

Nie oceniaj książki po okładce

W domowej bibliotece Marczenków jest mnóstwo książek i każdy ma tam swoje ulubione tytuły, gatunki i tematy.

ANTYKWARIAT, BIOGRAFIA, CZYTELNIK, DZIEDZINA,
LITERATURA PIĘKNA, KOLEKCYJONER, OKŁADKA,
POPULARNONAUKOWY, SPECJALISTYCZNY,
ZARAZIĆ+B. (KOGO?) PASJĄ/MITOŚCIĄ DO+D. (CZEGO?),
ZAGINAĆ/ZAGIĄĆ+B. (CO?), OCENIAĆ+B. (KOGO? CO?),
OBCHODZIĆ SIĘ Z+N. (KIM? CZYM?), OSĄDZIĆ+B. (KOGO? CO?),
MÓL KSIĄŻKOWY, POCHŁANIAĆ KSIĄŻKI,
KSIĄŻKA DO PODUSZKI/CZYTAĆ+B. (CO?) DO PODUSZKI

I. Przeczytaj tekst, a następnie wybierz poprawne odpowiedzi.

W domu Marczenków jest takie miejsce, w którym spotykają się zainteresowania wszystkich członków rodziny. To domowa biblioteczka. Oczywiście nie jest ona taka duża jak Narodowa Biblioteka Ukrainy¹, ani nawet jak biblioteka szkolna, ale i tak znajduje się w niej mnóstwo książek. Rodzice od wielu lat kupują książki, które czytają dla przyjemności, z których dowiadują się czegoś nowego i te, które są im potrzebne do pracy. W bibliotece jest literatura piękna, autorzy polscy, ukraińscy i zagraniczni, książki popularnonaukowe, słowniki i encyklopedie, książki specjalistyczne, na przykład z dziedziny informatyki, programowania czy logopedii. Mama jest prawdziwym molem książkowym, pochłania kilka książek w miesiącu, a do tego zwykle dwie albo trzy w tym samym czasie. Najbardziej lubi powieści i książki podróżnicze. Tata jest wiernym czytelnikiem fantastyki i książek historycznych.

Na kilku osobnych półkach jest literatura dla dzieci: baśnie i wiersze, które rodzice czytali Oldze i Maksymowi, kiedy byli mali. Są książki przygodowe i kolorowe komiksy, których Maksym jest kolekcjonerem.

Mama i Olga mają jedną wspólną półkę z serią powieści o pewnej poznańskiej rodzinie. Najpierw mama jeszcze jako nastolatka czytała te książki, a potem zaraziła pasją do nich Olgę. Olga nadal, chociaż jest już prawie dorosła, z radością wraca do tej serii dla młodzieży. Poza tym uwielbia biografie swoich idoli, na przykład muzyków i artystów, a do poduszki często czyta poezję.

¹Pełna nazwa brzmi: Lwowska Narodowa Naukowa Biblioteka Ukrainy im. Wasyla Stefanyka.

Wśród książek są też piękne albumy o Ukrainie i Polsce, atlas geograficzny, a także różne poradniki i książki kucharskie.

Rodzina często korzysta także z bibliotek: szkolnej, miejskiej i narodowej, zwłaszcza wtedy, gdy jakiejś książki nie można kupić, bo została wydana dawno temu albo jest to lektura szkolna, którą trzeba jak najszybciej przeczytać. Maksym zamiast do biblioteki woli chodzić do jednej dużej księgarni w centrum miasta, bo tam jest wiele komiksowych nowości, a książki są pięknie wydane i kolorowe. Tata czasami chodzi też do antykwariatu przy rynku, można tam kupić różne używane książki, starsze i nowsze, popularne i tanie, a także rzadkie i bardzo drogie, prawdziwe białe kruki. Z kolei mama zawsze powtarza, że nieważne czy książka jest własna, czy pożyczona, nowa czy stara, żadnej nie wolno niszczyć, nie wolno wrywać kartek, pisać w niej, ani podkreślać na kolorowo fragmentów. I nie należy też robić oślich uszu, to znaczy zaginać rogów kartek, bo to znak, że ktoś nie umie obchodzić się z książkami. Mama często też lubi przypominać: „nie oceniaj książki po okładce”, ale to powiedzenie wcale nie dotyczy tylko książek, lecz wszystkich i wszystkiego wokół nas, co moglibyśmy zbyt szybko i niesprawiedliwie osądzić.

0. W rodzinie Marczenków wszyscy

a) *interesują się literaturą*

1. Literatura piękna to

a) książki z ładnymi okładkami

2. Mól książkowy to osoba, która

a) bardzo lubi czytać książki

3. Pochłaniać książki, to znaczy

a) wciągać do odkurzacza

4. Kolekcjoner ... przedmioty

a) zbiera

5. Zarazić kogoś miłością do czegoś, to inaczej

a) zainfekować kogoś

6. Olga czyta poezję do poduszki, to znaczy, że czyta

a) na głos swojej poduszce

7. W antykwariatach można znaleźć białe kruki, czyli

a) rzadkie i nieznane ptaki

8. „Nie oceniaj książki po okładce”, to znaczy

a) nie opowiadaj, o czym jest książka, komuś, kto jej nie przeczytał

b) *spotykają się w bibliotece*

b) książki, które się wszystkim podobają

b) niszczy książki

b) zjadać

b) sprzedaje

b) wpłynąć na czyjeś zainteresowania

b) tylko w łóżku

b) coś rzadkiego i cennego, na przykład książkę

b) nie osądzaj nikogo ani niczego po wyglądzie

c) *lubią spotykać się z rodziną*

c) wszystkie teksty artystyczne

c) pracuje w bibliotece

c) dużo czytać

c) gubi

c) sprawić, że ktoś się zakocha

c) przed snem

c) książki z pustymi stronami

c) nie recenzuj treści książki po jej tytule

II. Odpowiedz na pytania.

1. Co lubi czytać mama, a co Olga?
2. Dlaczego Maksym lubi chodzić do dużej księgarni?
3. Gdzie tata czasem kupuje książki?

III. Połącz w grupy wyrazy o podobnym znaczeniu.

0. **książka**

1. wielbiciel
2. biały kruk
3. czytelnik
4. autor
5. biblioteka

dzieło

- bibliofil
twórca
księgozbiór
unikat
miłośnik

lektura

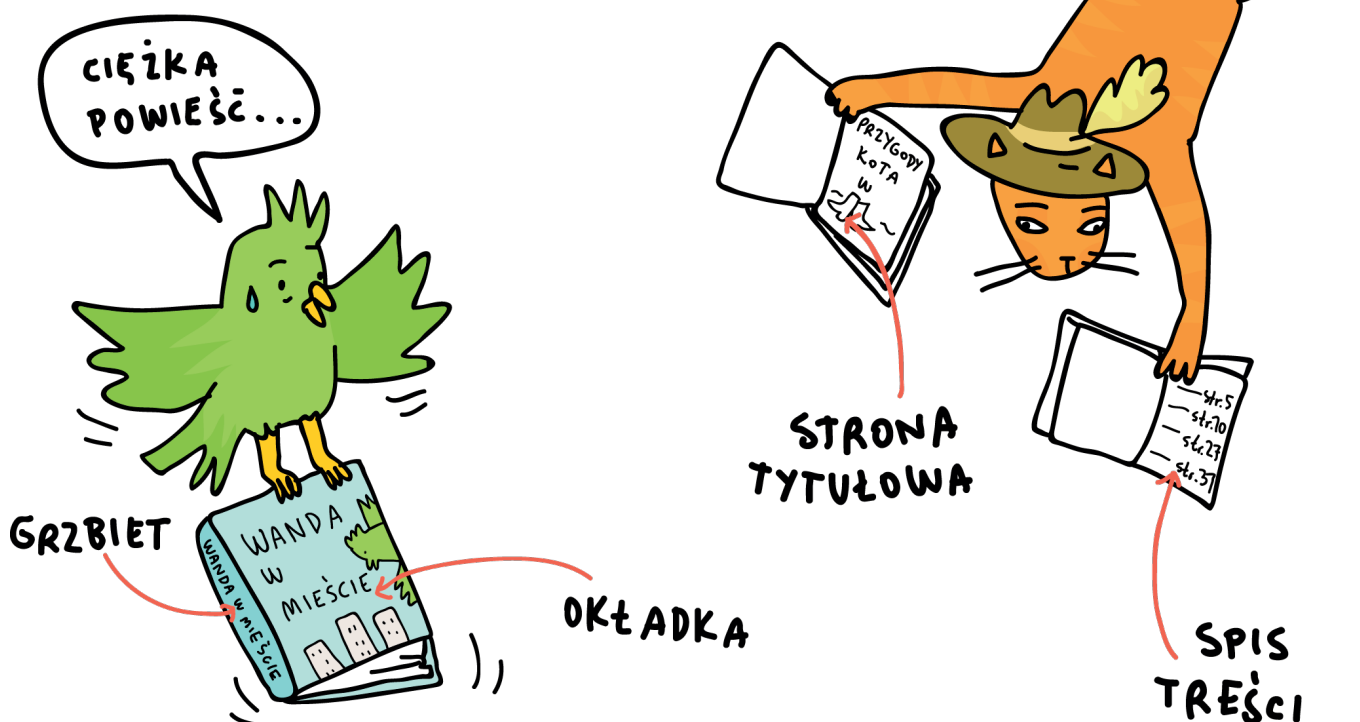
- wypożyczalnia
mól książkowy
okaz
pomysłodawca
fan

IV. Co nie pasuje?

0. pisarz – poeta – **kompozytor** – dramatopisarz

1. biblioteka – księgarnia – czytelnia – jadalnia
2. autor – kierowca – bohater – czytelnik
3. obraz – wiersz – powieść – opowiadanie
4. album – opera – komiks – encyklopedia
5. okładka – strona tytułowa – spis treści – refren

V. Marczenkowie mają wiele książek polskich pisarzy. Wśród nich są też takie, których autorzy są związani ze Lwowem. Czy znasz któregoś z nich? Czy wiesz, którzy polscy pisarze urodzili się albo tworzyli na Ukrainie? Wyszukaj razem z kolegą / koleżanką informacje na ten temat.

Pamiętaj! Aby utworzyć czasownik dokonany dodajemy do czasownika niedokonanego przedrostek, może to być: **z-** / **s-** albo **za-**. Przedrostek **z-** łączy się z czasownikami zaczynającymi się spółgłoską dźwięczną, a przedrostek **s-** dodajemy do czasowników zaczynających się spółgłoską bezdźwięczną².

z-	s-	za-
robić, budować, jeść, gubić, rozumieć, martwić się, dziwić się, denerwować się, drożyć, decydować	kończyć, tworzyć, pytać, próbować, tracić, chudnąć, tanieć, twierdzić	czekać, dzwonić, grać, notować, pamiętać, płacić, śpiewać, telefonować

*Dziadek Taras zbudował karmik dla ptaków, żeby móc karmić je zimą.
Olga postanowiła jeść zdrowiej i częściej uprawiać sport, żeby trochę schudnąć.
Po ostatnich zakupach rodzice zauważyli, że zdrożały nabiał i mięso.*

Czasownik ruchu w połączeniu z przedrostkiem z- / s- , ze- informuje, że ruch jest wykonywany w dół.

s- + chodzić → schodzić

ze- + iść → zejść

z- + biegać → zbiegać

z- + jechać → zjechać

z- + lecieć → zlecieć

s- + frunąć → sfrunąć

Maks zjechał z górki na sankach, a Bruno zbiegł za nim.

Kiedy babcia schodziła po schodach z piętra, trochę się zmęczyła.

Kolorowy ptak sfrunął z najwyższej gałęzi i usiadł na trawie.

VI. Przeczytaj jeszcze raz informacje o dodawaniu przedrostków do czasowników i naucz się na pamięć nowych par.

0. Maksym już dawno **zrozumiał**, że nie wolno dawać psu czekolady do jedzenia.

1. Rodzicedenerwowali się informacją o chorobie babci.
2. Tatadziwił się, że ceny biletów do Stanów taktaniały.
3. Olgamartwiła się, kiedygubiła bransoletkę od Ostapa.
4. Mamatraciła dużo czasu, zanim znalazła dobry prezent dla cioci Julii.
5. Maksympróbowałpamiętać wszystkie nowe słowa z języka angielskiego.
6. Staszekdzwonił do Maksa, żebypytać o pracę domową.
7. Zanim Marczenkowiedecydowali, dokąd pojedą na wakacje,robili listę z propozycjami.
8. Olga po raz pierwszygrała w toto-lotka.
9. Dziadkowiekończyli porządki w ogrodzie przed zimą.
10. Zwykle pan Paweł ze wszystkich przedmiotów robi uczniom sprawdziany, ale wczorajpytał ich z geografii Polski.

VII. Umberto Eco, włoski pisarz, powiedział, że kto czyta książki, żyje podwójnie. Jak myślisz, co miał na myśli? Czy zgadzasz się z tą opinią? Rozwiń jego wypowiedź i napisz tekst argumentacyjny.

²„Spytać” i „zapytać” to znaczy zwrócić się do kogoś z pytaniem; dodatkowo znaczenie ma konstrukcja „spytać z jakiegoś przedmiotu”, na przykład z historii, to znaczy sprawdzić czyjąś wiedzę z jakiegoś przedmiotu.

